This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

ANDOVER-HARVARD LIBRARY
AH 4V4X D

UIT DE NALATENSCHAP VAN Ds. C. ORANJE

MET EEN WOORD VOORAF
VAN
Dr. J. C. DE MOOR

889
0634

Digitized by Google

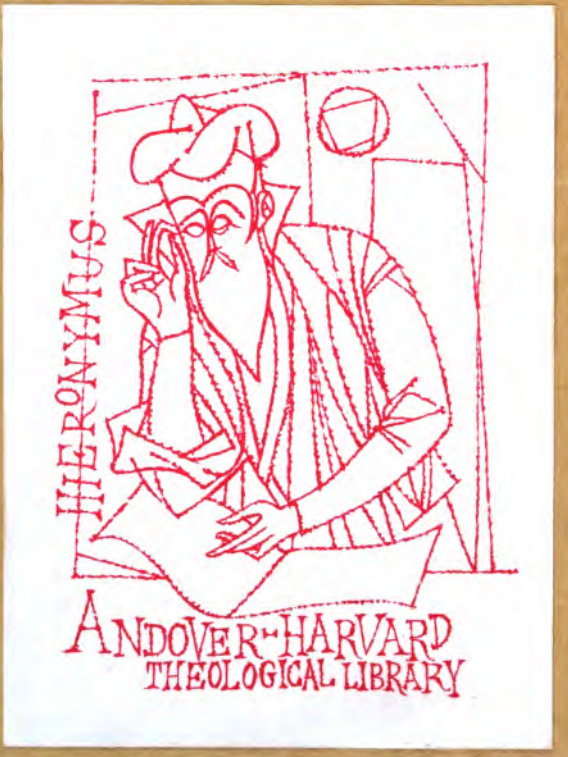

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

5E44 2

UIT DE NALATENSCHAP VAN Ds. C. ORANJE

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

UIT DE NALATENSCHAP VAN Ds. C. ORANJE

MET EEN WOORD VOORAF

VAN

Dr. J. C. DE MOOR

BAARN
HOLLANDIA-DRUKKERIJ
1908

Digitized by Google

Bij de uitgevers van dit boek is mede verschenen:

DAAR STAAT GESCHREVEN!...

Verzameling van Bijbelteksten voor de Onderwijzing, de Opbouwing en de Vertroosting der Geloovigen.

Naar het Fransch systematisch gerangschikt door Ds. E. Kuylman.

Prijs in slap linnen **f 1.25**

Luxe-uitgave in zwart leder, verguld op snede **f 2.25**

Nederlander: „Men vindt hier — daarin bestaat de hooge waarde van dit boekje — slechts woorden der H. Schrift, op verschillende toestanden betrekking hebbende, maar naar de onderwerpen geordend, terwijl aan den voet der bladzijden wordt opgegeven waar die teksten te vinden zijn, opdat op het verband worde gelet waarin zij voorkomen".

De Getuige: „Een keurig, deugdelijk boek voor allen die begeeren met een enkelen blik te overzien wat het Woord des Heeren over menig onderwerp, op verschillende plaatsen verspreid, zegt . . ."

Digitized by Google

889
O 63u

L. S.

In den jeugdigen leeftijd van 37 jaar overleed den 26en Oct. 1907 in een Sanatorium te Nijmegen Ds. C. Oranje, emeritus-predikant bij de Gereformeerde Kerk te 's Gravenhage.

Boven het leven van onzen geachten ambtsbroeder zou men het woord uit Klaagliederen 3 : 1 kunnen schrijven: „Ik ben de man, die ellende gezien heeft". Scheen aanvankelijk, na een niet gemakkelijke jeugd en een studie-tijd, die vele bezwaren gaf, de zon des geluks voor hem op te gaan, toen de zeer begaafde jonge man met de vrouw zijner keuze in Aug. 1897 de pastorie van Berkel betrok, en nauwelijks twee jaar later reeds tot het schoone arbeidsveld der Residentie werd geroepen, — reeds spoedig daarna kwamen donkere wolken het zonlicht verduisteren, en begon de kwaal, welke hem eindelijk ten grave sleepte, zich te openbaren. Hield men aanvankelijk de ziekte niet voor zeer ernstig, en was er hope, dat zij door rust en versterking zou wijken, al meer bleek deze verwachting ijdel, en het dienstwerk viel Oranje al moeilijker. Hij had echter

Digitized by Google

een sterk geloof en veel wilskracht; daarbij zag hij scherper dan menig ander de nooden in van den werkkring, waartoe hij geroepen was; en zijn organiseerend talent wilde zich zoo gaarne dienstbaar stellen aan de zaak des Heeren. Daarom deed hij met groote geestkracht, in weerwil van zijn zwakke lichaam en het huiselijke leed dat hem trof, zoo veel als, ja meer dan hij kon, — totdat het eindelijk niet langer ging. Zijn stem begaf hem, en zelfs een jaar rust, hem gaarne door den kerkeraad der vereenigde kerk (de ineensmelting heeft hij nog mede mogen bewerken, en met dankbaarheid gezien hoe de Heere haar rijkelijk zegende) gegund, omdat men zoo vurig hoopte den geliefden prediker nog voor de gemeente te mogen behouden, mocht niet baten. Den 1en Augustus 1905 ontving Ds. Oranje eervol emeritaat. Hij bleef wonen te midden van het volk, dat hij en dat hem liefhad, en werkte nog mede zooveel zijn krachten toelieten, o. a. als redacteur van de Kerkbode.

Vrij snel nam echter de kwaal in omvang toe. De pijnen en bezwaren werden al erger. Het aardsche huis van zijnen tabernakel werd al meer gebroken. Eindelijk behaagde het den Heere hem te verlossen en thuis te halen. De zoo moeilijke strijd tusschen het willen en niet kunnen was voorbij, en had geleid tot de heerlijke overwinning, dat hij nu altoos zijnen Verlosser mag loven, en in het licht van den eeuwigen Sabbat zich verheugen voor Gods aangezicht.

Digitized by Google

III

Een wensch, welken velen reeds tijdens de jaren zijner krankheid hadden doen hooren, werd na zijn overlijden met nog meer kracht en van nog meer zijden openbaar, nl. om van de vele goede en schoone woorden, welke Oranje van den kansel en het spreekgestoelte had doen hooren, althans eenige door den druk als aandenken bestendigd te zien. In zekeren zin zou men zijne vertaling van Wright's werk: „Wetenschappelijke Bijdragen tot bevestiging der Oud-Testamentische Geschiedenis", welke hij nog kon voltooien, doch welker volledige verschijning hij niet meer beleefde, als zoodanig kunnen beschouwen, of — en met nog meer recht, wijl oorspronkelijk — zijne brochure over het „Schriftgezag", welke een krachtig getuigenis gaf — te midden van veel zwakte en pijn geschreven met bovenmatige inspanning — in den strijd der geesten om het Woord. Doch men verlangde vooral preeken en lezingen, en tot het voldoen aan dezen wensch was de overledene slechts zelden te vinden.

Het gesproken woord was voor hem zoozeer met het s p r e k e n verbonden, dat hij zeer moeilijk een preek of rede op schrift stelde. Het schema van wat hij zeggen ging, zat in zijn hoofd, en deze sterke geest had papier en inkt bijkans niet noodig als hulpmiddelen. Vandaar dan ook de moeilijkheid voor schrijver dezes, toen hij, het verzoek der weduwe inwilligende, om na te zien of tusschen de papieren van den ontslapene nog 't een en ander te vinden zou zijn, waarmede aan den

Digitized by Google

billijken wensch van velen kon voldaan worden, — voor het meerendeel slechts enkele losse vluchtig daarheen geworpen aanteekeningen vond, waarvan slechts de steller een preek of rede zou kunnen maken. Gelukkig werden althans enkele stukken gevonden, meest uit zijn eersten tijd, die geheel waren uitgeschreven, en blijkbaar door hem ook in later tijd werden goedgekeurd, zoodat een uitgave ervan niet geacht kan worden tegen zijnen wil in te gaan.

Piëteit verbood ons door den druk gemeen te maken wat de overledene — zooveel wij konden nagaan — niet voor de pers zou hebben willen bestemmen, en eveneens te pogen sommige schetsen uit te werken. Immers is de stijl de mensch; en dit geldt vooral voor iemand van zulk een scherp belijnd karakter en zulk een eigen stijl.

De intree-preeken te Berkel en te 's Gravenhage waren bijna geheel geschreven aanwezig, en van het ontbrekende was zooveel in schets, dat ik meende gerechtigd te zijn dit bij te werken, opdat althans deze velen dierbare herinneringsstukken bewaard bleven. Om niet te zeer op eigen oordeel af te gaan, heb ik bovendien in alles de weduwe geraadpleegd, wijl vóór alles bij mij vast stond, dat eene uitgave als deze nooit mocht dienen om aan de wenschen der gemeente te voldoen doch op eene wijze, waardoor de aan den ontslapene verschuldigde eerbied schade leed.

De inhoud van dezen bundel bestaat uit enkele

Digitized by Google

lezingen, welke op verschillende plaatsen met veel belangstelling zijn gehoord, enkele preeken, waaronder de bovengenoemde bij bijzondere gelegenheden uitgesproken leerredenen, en enkele overdenkingen uit de Gereformeerde Kerkbode, om ook aan dit belangrijke deel van zijnen arbeid een herinnering te geven.

De titel „Uit de nalatenschap van Ds. Oranje" geeft verder voldoende te kennen, hoe dit boek moet beschouwd worden en bedoeld is.

Gelde ook in dezen zin het woord der Schrift: „De gedachtenis des rechtvaardigen zal tot zegening zijn".

J. C. DE MOOR.

'S-GRAVENHAGE, 16 Jan. 1908.

Digitized by Google

Digitized by Google

INHOUD

	Blz.
De Eeuwige Jeugd	1
De Gelijkenis van den Barmhartigen Samaritaan	34
Zions Schoonheid.	66
Eén Ding	96
Vrede bij God.	134
De Tent van Lamech	153
Intreê-rede te Berkel en Rodenrijs. . . .	171
Intreê-rede te 's Gravenhage	189

Digitized by Google

Digitized by Google

De Eeuwige Jeugd

Het zijn, geachte hoorders, niet de dagen van de jeugd, die de Prediker „kwaad" geheeten heeft, niet de jaren der jonkheid, waarvan hij onderstelde, en meer dan onderstelde, dat men er van zeggen zou: „Ik heb geenen lust in dezelve". Neen, die sombere en weerzinwekkende benaming en beschrijving geldt van dien leeftijd, waarin de wachters des huizes, 's menschen armen, beven gaan, en de sterke mannen, dat is, onze beenen, zich krommen, en de maalsters, in ons gebit, stille staan, omdat ze minder geworden zijn, terwijl onze oogen, die eertijds zoo vroolijk door de vensteren uitzagen, alsdan zijn verduisterd. Want in die dagen der grijsheid is 's menschen lust maar al te zeer vergaan; veelal is al wat aan den mensch is hem tot last; en, gereed om weder te keeren tot aarde, gelijk het geweest is, wil die oude mensch er nu eindelijk zoo af en toe toe komen, om den Prediker bij te vallen in zijne

Digitized by Google

bittere klacht: „IJdelheid der ijdelheden! het is al ijdelheid!"

Maar zoolang de amandelboom hem nog niet op het hoofd bloeit, is doorgaans de levensbeschouwing van den mensch meer aan dat betitelen met den naam van „ijdelheid" gespeend. Uit het levenslied der jeugdigen van jaren, der jeugdigen van harte, waartoe bijkans alles hem stoffe biedt, bleven de lagere tonen meest geweerd. De pessimisten moet gij slechts bij uitzondering bij onze jongelingen en jonge mannen zoeken. Ziet, niet ongelijk is een iegelijk mensch aan een zwemmer in den stroom. Zeker, wie lang gezwommen heeft, en dat zonder maar zijn doel te bereiken, integendeel telkens teruggeslagen, dan door deze, dan door gene golf, hij buigt ten leste het moede hoofd tegen de borst en met een „'t Is toch vergeefs!" laat hij zich, moegeworsteld, drijven op den stroom. Maar wie nog jeugdig is van kracht, nog jong ook van moed, bovenal nog jong aan ervaring der teleurstellingen, kent geene andere dan tijdelijke uitputting. o, Ik weet het, in onze ellendige eeuw komen er op dezen regel een meer dan ontrustend aantal uitzonderingen. Niet weinigen zijn er, dank de algeheele krachtsontwrichting eener slappe en verslappende vorming van

Digitized by Google

lichaam beide en geest, die lang vóor hun tijd moede en mat worden, of eigenlijk nooit anders geweest zijn. Zij laten zich op de ongewisse wateren der levenszee maar drijven, zonder eenige stuurkracht hunnerzijds, louter spel van wind en golven, tot zij, de een op deze, de ander op gene klip te pletter geslagen worden en alleen maar blijven — een baken in zee voor anderen! Maar zoo is het leven der echte jongelingen, der waarachtige jonge mannen niet! Die slaan onvermoeid den forschen arm tegen de bruisende baren in; een felle windvlaag maakt hun moed slechts te meer levendig; van het zich voorgestelde ideaal wijken zij niet af, al moeten zij, om menige booze klip te ontgaan, ook menigen moeilijken omweg maken. De een vermeit zich in de sfeer der liefde; met een hart, dat dorst naar wedermin, rust hij niet, eer hij de verkorene zijns harten ook aan dat hart mag drukken. Of ook, wie verder kwam, jaagt naar den dag van het huwelijk, en om dien dag te bereiken, is geen moeite te veel, geen arbeid, zelfs van zeven jaren onder Labans kudden, te groot. Een ander voelt zijne borst doorgloeid van reine of onreine eerzucht, om iets groots te worden of te werken op aarde, om op het veld van wetenschap of kunst of in den meer

Digitized by Google

bescheiden kring der handwerkslieden of landbouwers een palm der eere te oogsten. Of wederom, men begeert het goede dezer wereld te genieten, in de mate der volheid die men maar bereiken kan, en acht geene betaling te zwaar om den prijs van dat geluk te verwerven. Terwijl boven dat alles de jeugdige belijder des Heeren uitschittert, die, verteerd door eene namelooze liefde voor zijn Heiland, zij het ook dikwijls met niet weinig onverstand en overmoed, zonder onderlaten ijvert voor des Heeren naam en zaak. Om het even waar het ideaal gegrepen werd, in de wereld van het heilige of van het onheilige, in de sfeer van de liefde of van de schoonheid, op het gebied van kennis of van broodwinning, — overal boeit u die volhardende krachtsontplooiïng, dat ongebroken moedsbetoon, dat onvermoeide jagen naar het ideaal, als het sieraad van den leeftijd der jeugd! Der jongelingen sieraad is hunne kracht!

En zoo schijnt dan het oordeel te hard, veel te hard, van dienzelfden Prediker van zooeven, dat hij ook schrijven kon: „De jeugd en de jonkheid is ijdelheid". En toch, hij schrijft het. En — hij schrijft het naar waarheid.

Zeker, de jongelingsleeftijd schept zich, telkens

Digitized by Google

opnieuw, elk oord, waarin hij komt, om tot een heerlijk Eden, — maar ook in dit Eden woelt de booze slang! Gewis, heerlijk perelt de jeugd des menschen als de drop in het licht der zon, — maar gelijk die dauwdrop straks, bij het klimmen van de dagvorstin, zich in datzelfde zonnelicht oplost en ontbindt, alzoo is ook onze jeugd! Het is zoo, de regenboog in zijne eindelooze schittering is niet te hoog gegrepen een beeld van de dagen eens jongelings, — maar gelijk van dien regenboog, zoo ook van die kleurrijke dagen verschieten straks de glanzen, en waar zoo pas nog zilver en goud om den voorrang worstelden, rest nu slechts het somber van den mist en den nevel!

Of is het tafereel, dat ik u teeken, te somber? Maar slaat zelf de grijsaards gade, immers verreweg hun meerendeel, bij wie de grijsheid geen sierlijke kroon is gebleken, omdat die alleen op den weg der gerechtigheid wordt gevonden. Wat is er van de jeugd geworden bij die oude beuzelaars, bij die oude gierigaards, wellustelingen, dronkaards; bij die oude machthebbers en onderdrukkers; bij die oude lieden zonder tal, die toch ook hunne idealen, hunne verwachtingen, hunne uitzichten, hunne droomen hebben gekend? Hunne jeugd is niet dan eene ruïne, een puinhoop ge-

Digitized by Google

worden. Van haar geldt met vollen nadruk het weemoedig woord des dichters:

„Wat eenmaal was, keert nimmer weer;
De jeugd wordt niet herboren;
Verloren is verloren!"

Immers, het is dan bij het worstelen tegen de golven van den levensstroom maar al te veel gebleken, dat wat men najoeg, geen ideaal, maar louter eene zeepbel was, die op het eerste aanraken uit elkander spatte en dus alleen de grievendste teleurstelling ten loon bood voor al de doorgestane moeite. Dat is niet maar éens geschied, maar het was telkens het geval. 't Werd veeleer regel dan uitzondering. En zoo is ten leste, na al die wederwaardigheden, ach zoo droevig vroeg dikwijls, ook die eens zoo forsche arm verlamd geworden, ach zoo droevig plotseling vaak, voor kracht de inzinking van het leven gekomen, en de sombere, treurige levensavond herinnerde zoo in bijkans niets meer aan het zachte, lieflijke morgenrood, waarmee de dag begon. De roos van de jeugd had wel heerlijk gebloeid en lieflijk gegeurd, maar in die roos zat een worm, en die worm had de roos niet maar vergiftigd, maar vernietigd, maar gedood!

Wel is dit voor sommigen aanleiding, dat zij

Digitized by Google

zichzelven een vrijbrief uitreiken, om dan die kortstondige jeugd ook geheel naar eigen wil en zin te besteden, koers zettend waarheen men wil, aangrijpend en loslatend wat men begeert, en zijn levenslied inzettend in den gevarieerden grondtoon van het lied uit 's goddeloozen tente: „Laat ons eten en drinken en vroolijk zijn, want morgen zijn wij oud!" Wel is dit voor anderen aanleiding geweest, dat zij zichzelven een vrijbrief uitreiken, om die kortstondige jeugd maar in het geheel niet te besteden en in levenszatheid maar den slaap der lusteloosheid te gaan slapen op het golvend watervlak. Maar beide laten ten slotte ten eenenmale onbevredigd wie ernstig leeft. En wat nog meer zegt, daar dondert de stem des Almachtigen tegen in: „Weet, o jongeling! dat God u om al deze dingen zal doen komen in het gericht!" En daarom, neen waarlijk, noch de man van de valsche blijmoedigheid, noch de man van de valsche zwaarmoedigheid, kan in zichzelf in die schoone dagen zijner jeugd ook maar één avond vinden, dat hij, tot zichzelven ingekeerd, niet ontrust wordt door het bang verschijnsel van die wegsnellende jonkheid, rasser verdwenen zelfs dan eene versmeltende schaduw, en daarom wel waarlijk, naar het woord der Schriften, ijdelheid. Wie

Digitized by Google

niet geoefend is in de onheilige kunst, om in zijn dagboek verstoppertje te spelen voor de wereld en zichzelf, als kon hij het voor zijn God, moet wel mee de smartelijke ervaring opdoen, dat die jeugd ijdelheid is, omdat zij, hoe uitnemend ook in vele opzichten, niet blijvend is van aard, het stempel van de vergankelijkheid aan zich heeft klevende, en dus in den grond der zaak schijn voor wezen, leugen voor waarheid biedt. Want wat waarachtig is, behoeft geene vernietiging te vreezen!

o, Indien men die jeugd blijvend kon maken! Indien men de nu tijdelijke eens kon uitwisselen voor eene eeuwige jonkheid! Indien men den worm eens dooden kon, dat de roos in hare ongerepte schoonheid bloeien bleef! Maar immers, dan was het leven eerst waarlijk leven! Dan loonde het nog eens de moeite, huizen te bouwen en akkers te planten, want dan kon men zelf de vrucht van zijn arbeid genieten, in plaats van ze zooals thans naar de wet der noodzakelijkheid aan anderen over te laten. Dan behoefde men het jagen naar zijn ideaal niet op te geven, uit vreeze, dat gelijk nu zoo dikwijls geschiedt, juist als de laatste stap nog moet gedaan worden om het begeerde ideaal te grijpen, de kracht tot dien éenen, laatsten stap ontbreekt. Dan ook ware de

Digitized by Google

voortduur van het leven een alleen begeerlijk iets, omdat dan op den schoonen morgen nooit die sombere avond volgen zou. Eeuwig jong . . .! o, het is te groot eene gedachte, te waanzinnig een pogen, ideaal niet, maar ellendige illusie!

Of zegt niet de Schrift: „De dagen des menschen zijn als het gras; gelijk eene bloem des velds, alzoo bloeit hij. Als de wind daarover gegaan is, zoo is zij niet meer, en hare plaats kent haar niet meer" —?

Gewis, dat zegt de Schrift. En de ervaring van een iegelijk mensch heeft hare uitspraak bevestigd of zal ze bevestigen, straks ook de uwe en de mijne. Er is niets, dat ons in staat stelt om ook maar éene el tot onze lengte, ook maar éenen tot onze levensdagen toe te doen. Elke minuut, die wij hier saamzijn, brengt mijne medejongelingen nader tot het einde hunner jeugd, die ijdelheid is, brengt ons allen nader tot de plaats, van waar geen onzer herwaarts terugkeert.

En toch, Godlof, er is eene eeuwige jeugd! Ja, er is eene eeuwige jeugd! En ik heb hare sprake van verre beluisterd, en ik ben tot u gekomen om hare sprake u eenigszins te vertolken.

Mag ik aanvangen met u te verzekeren, dat er

Digitized by Google

reeds achter een iegelijk uwer, achter een iegelijk mensch eene eeuwige jeugd ligt, waarvan hij eens de gelukkige bezitter was, maar die hij op jammerlijke wijs heeft ingeboet?

Zooveel heeft de Schrift toch ook u wel geleerd met betrekking tot het stuk van 's menschen schepping, dat Adam niet geschapen is als kind, maar geschapen is als een jeugdige man. En waart ge in den zaligen hof van Eden binnengekomen, vóor nog de engel des Heeren met vurige wapenen zijn toegang bezet hield, niet waar, dan is ook uwe voorstelling niet, dat gij in Adam en Eva een spelend kinderpaar zoudt ontmoet hebben, maar dan leert ook u de Schrift, dat gij in Adam en Eva zoudt ontmoet hebben den jongen man met zijne jonge vrouw. De meest ideale schoonheid, maar ook op den meest idealen leeftijd! En zonder ons op het veld van ijdele bespiegeling te begeven, kan toch uw noch mijn denken zich vinden in de voorstelling, dat bij eene ontwikkeling zonder zonde die mensch een levensloop zou gehad hebben, gelijk aan den onzen. Immers, dat de krachten onzer jeugd ons straks begeven zullen, dat ook ons de inzinking des levens wacht, dat ook wij tengevolge der onafgebroken stofwisseling en stofverzwakking straks vergaan, is

Digitized by Google

gevolg van de zonde, gelijk Gods Woord ons leert, maar even daarom ondenkbaar bij een leven zonder zonde, alleen gebonden aan den eisch des Heeren: „Doe hetgeen Ik u gebiede!" met de belofte daarbij gevoegd: „Zoo zult gij leven!" Stel voor een oogenblik, dat Adam niet was gevallen, maar staande gebleven, dan zou hij, na het tijdperk van aardsche voorbereiding, zonder sterven zijn opgenomen in de eeuwige zaligheid, om, naar luid van onzen Catechismus, zijnen God daarin volkomenlijk te loven en te prijzen. Zijns ware, ook bij voortgaande ontwikkeling, een eeuwige jeugd geweest!

Dit wordt ons te meer duidelijk, indien wij ons een oogenblik verplaatsen in Gods zaligen hemel en daar den Heere Jezus Christus zoeken, die, zooals wij belijden, als volkomen waarachtig mensch aan 's Vaders rechterhand gezeten is op den troon der eere, om daar koninklijk te regeeren de dingen beide die in den hemel en die op de aarde zijn. Als ik mij eens heel eenvoudig uit mag drukken, dan is Hij daar aangekomen, niet waar, toen Hij den leeftijd van drie en dertig jaren had, niet natuurlijk naar Zijne Goddelijke natuur, want dan is Hij eeuwig, maar naar Zijne menschelijke natuur. Immers, wij mogen geen

Digitized by Google

enkel oogenblik de valsche voorstelling koesteren, dat Hij, in den hemel aangekomen, nu Zijne menschelijke natuur heeft afgelegd. Integendeel, een iegelijk kind van God belijdt tot zijne zalige vertroosting, dat hij zijn vleesch in den hemel heeft tot een zeker pand, dat Christus, als het Hoofd, Zijne lidmaten ook tot zich zal nemen, juist omdat Hij zijne menschelijke natuur niet afgelegd, maar behouden heeft. Welnu, hierbij rijst, met diepe eerbiedenis voor den hoogheiligen persoon des Heilands, de vraag, op wat wijs wij Zijns daarbij hebben te gedenken. Kunt gij u de voorstelling ook maar één enkel oogenblik laten aanleunen, dat Jezus in Zijn vleesch er kenteekenen van zou hebben, dat Hij nu bijkans negentienhonderd jaren in dat kleed der menschelijke natuur heeft gewandeld? Maar immers, ik heb de vraag niet gesteld, of reeds werpt gij in uw antwoord elke menschelijke voorstelling van zulk een hoogen ouderdom van u, en voor uw geestesoog schittert de Zaligmaker ook nu nog in de ongebroken kracht van de volheid der menschelijke schoonheid; gij kunt noch wilt het anders uitspreken, dan dat Zijns is en blijft eene eeuwige jeugd!

Welnu, wat Hij, de waarachtige, maar volkomen rechtvaardige mensch, juist uit kracht van dat

Digitized by Google

gaaf houden Zijner natuur, verworven heeft, was ons aller bestemming, was in kiem ook ons aller levensbezit, zoolang onze natuur ongeschonden bleef. En het is alleen, omdat onze natuur verdorven werd door de zonde, dat wij niet eeuwig jong blijven, maar straks sterven, en, als voorbode van die algeheele verderving onzer natuur, al meer onze kracht zien verzwakken en het wel waarlijk moeten toestemmen, dat onze jeugd en onze jonkheid, juist omdat ze niet meer eeuwig, maar slechts tijdelijk is, met den naam van ijdelheid niet gesmaad, maar veeleer in haar ware karakter geteekend wordt.

Zal ik u den loop dezer dingen schilderen in een beeld, dan vergelijk ik ons leven liefst bij een weefsel. God de Heere spint dan den draad van eens iegelijken leven af. En omdat Hij de Eeuwige is, en dus ook al Zijn werk een eeuwig karakter moet dragen, kan het niet anders, of uit Hem, den Eeuwige, moet ook het weefsel van ons leven eeuwiglijk blijven uitgaan, in altoos ongebroken schoonheid, in steeds vernieuwden luister, afspiegeling ons brengend van den eeuwigen rijkdom Zijner deugden. Men zegt wel eens: „Hij of zij had het zoo goed kunnen hebben". Meer dan ooit of ergens is dat woord hier op zijne

Digitized by Google

plaats. Ware er in dat heilige borduursel van Gods handen maar nooit eenige stoornis gekomen, wij zouden in een oceaan van zaligheid hebben verkeerd, eeuwiglijk. Daar was aan den morgen onzer Goddelijke jeugd geen eind gekomen; de avond, laat staan de nacht, had niet kunnen dalen, dat hij ons boodschapper zou geweest zijn van den dood. Van den dood zou zelfs het enkele denkbeeld bij ons niet hebben kunnen oprijzen; altoos groen, altijd frisch, zou metterdaad ons leven geloopen zijn langs een weg van rozen, zonder doornen!

Maar wij hebben het niet gewild. De draad van het heilige, eeuwige weefsel onzes Gods is door onze zonde doorgeknipt. En natuurlijk, toen is voor de waarheid de leugen inplaats gekomen; het leven is uitgewisseld tegen den dood; en voor het stempel der eeuwige onvergankelijkheid is het zegel der ijdelheid en der verdoemenis gedrukt op heel ons aanzijn. De lentebloesem onzer jeugd mag nog een enkel oogenblik blijven nageuren, dank zij Gods gemeene goedertierenheid, die het verderf nog eene wijle inkortte, maar toch, de worm der zonde, en dus des doods, m o e t wel oorzaak wezen, dat straks die heerlijke bloesem verflenst, om weldra geheel te verdorren, af te

Digitized by Google

vallen en te vergaan, zóo, dat na een oogenblik zelfs hare plaats niet meer wordt gekend.

Hier ligt de wortel dezer dingen dus voor ons bloot. Het is al wederom de zonde, die vernieling bracht en vloek. Wij hebben, in Adam, eene eeuwige jeugd gehad, maar wij hebben ze verspeeld!

En zal er nu immer sprake van eene „eeuwige jeugd" voor den gevallen mensch kunnen wezen, dan moet die worm des verderfs gedood, dan moet dat gebroken levenstouw, die afgeknipte levensdraad weer aangehecht worden. Want natuurlijk, zoo als het nu is, moet ten leste, na korter of langer tijd, bij u en bij mij die worm des verderfs heel de bloem stuk knagen, en bij den ontzaglijken spoed, waarmee de levensdraad door de schering jaagt, moet ook de onze welhaast zijn afgesponnen!

Natuurlijk helpt het niet, of ge dien draad uiterlijk gaat versieren, of ge aan die bloem door van buiten aangebrachte kleuren wat meerdere frischheid poogt bij te zetten, om aldus het innerlijk bederf te bedekken. Och, de ellende gluurt toch door al die mechanische knutselarijen heen, en spot met al uw ijdel vertoon, ijdeler als het is dan de ijdelheid zelve! Ziet de gepoederde

Digitized by Google

heeren, de geblankette dames er maar op aan, en immers, het is ook u wel bekend, dat na het oogenblik van opwinding dagen van ingezonkenheid volgen, die enkel dienen om het proces der ontbinding nog wat te verhaasten. Vraagt het maar aan wie verstrooiing zocht, waar dan ook, of dat hem nu wezenlijk afhelpt van die innerlijke leegheid, en immers, zucht naar nieuwe verstrooiing hier, vervloeking van het gansche leven daar, prediken u luide het tegendeel. Ja, vraagt het maar aan uzelven, M. H., of gij nu waarlijk eenig soelaas vinden kondt van blijvende waardij en innerlijke beteekenis, om u te troosten over het bestand der dingen, zooals het is, en immers, al het uitwendige, dat gij hebt ondervraagd op dit punt, heeft u geantwoord: „Bij mij is het niet!"

Ziet gij gindschen man in zijn eenzaam studeervertrek, gebogen over dikke, stoffige boeken, gemengd met werken van jonger dagteekening? Rondom hem ziet ge in de grootste verscheidenheid allerlei vochten en stoffen, in tal van buisjes en kolken verspreid. 't Is een man, die al de hulpmiddelen van kunst en wetenschap met de krachten der natuur heeft saamgebonden, om den geheimzinnigen wonderdrank uit te vinden, waar-

Digitized by Google

naar de menschheid nu al de eeuwen van haar bestaan zoekende is, maar dien zij nimmer vinden zal. Gelijk zijn collega een nuttelooze poging waagt, om de edelste aller metalen saam te stellen, zoo stelt hij een oneindig nutteloozer poging in het werk, om het levenselixer saam te stellen, welks gebruik den mensch het leven kan verlengen niet alleen, maar ook de kracht en schoonheid der jeugd zal doen terugkeeren, waar ze verdwenen. 't Mag niet baten. Duizend malen faalde de uitkomst, de volgende maal zal ze wederom liegen tegen het ijdele pogen in. Al vereenigden zich ook alle mannen der wetenschap, en al konden zij beschikken over alle krachten der natuur, het leven zullen zij niet vermogen te verlengen, de jeugd zullen zij niet ongeschonden kunnen bewaren. Want God heeft gesproken: „Stof zijt gij, o mensch! en tot stof keert ge eens weer!" En als Hij gesproken heeft, wie zal dan keeren?

Eene oude legende uit het naburige Duitschland verhaalt ons van een kostelijk kleinood, dat eene ongemeene levenskracht in zich verborg. Wie het maar aanzag, zag nooit zijne haren vergrijzen, ja, hij verloor zelfs nimmer den blos der gezondheid van het gelaat, ook al zag hij het aan gedurende honderden van jaren.

Digitized by Google

Dat kostelijk kleinood heeft echter niemand op aarde gevonden, M. H. En het zal ook nimmer hier op aarde gevonden worden. Het leven is geen vrucht van magische werking.

En toch, gelijk zoo veeltijds, is ook hier de verdichting dievegge van de waarheid. Dat kostelijk kleinood is er; die bron des onvergankelijken levens kan metterdaad gevonden worden. Alleen maar: Hoog omhoog, het hart naar boven, hier beneden is het niet!

Gij kent het verhaal van den groot-vizier van Syrië's koning. Gekomen uit de wondere vallei van Damascus met haar schoone rivieren Abána en Phárpar, helder als kristal, zou hij, de trotsche Naäman, het hebben verstaan, als hij in die goudstroomen zijn vleesch had moeten reinigen. Om de schoonheid en gaafheid van zijn lichaam te herwinnen, om zijne jeugd vernieuwd te zien, moest hij op last van den knecht Gods tot zevenmaal toe een bad nemen in de drabbige wateren der onaanzienlijke Jordaan. „Zijn niet Abána en Phárpar, de rivieren van Damascus, beter dan alle wateren van Israel? Zou ik mij in die niet kunnen wasschen en rein worden?" Zoo sprak hij, en in grimmigheid toog hij heen.

Ziedaar uw beeld, o mensch! Indien de roepstem

Digitized by Google

des Heeren wordt vernomen, dat Hij u uw eeuwige jeugd kan teruggeven, maar dat ge dan komen zult aan Zijn verachte Jordaan, dan wendt gij u in grimmigheid af, en meent, dat uw zilvren Pharpar en uw gouden Abana u beter zullen redden. Welnu, ga uws weegs, en zie aan de jammerlijke worsteling eener verouderende menschheid, die nabij de verdwijning is, wat er van dat baden in den eigen levensstroom terechtkomt, wat vernieuwing het is, die de mensch zelf vermag teweeg te brengen!

Hoort gij het gelispel dier kleine schare, die uit den nood des verderfs roept naar omhoog? Die kleine schare heeft het bekend, dat de wondere levensdrank hier op aarde nergens te vinden is, en daarom gaat nu hare smeeking uit tot God in den hemel, of bij Hem geen uitkomst is besteld. Straks wordt haar droevig geklag veranderd in een blijden rei. Want hoort maar, van de bedevaart naar den troon van God terugkeerende, hebben zij het danklied op de lippen, die begenadigden, die dood geweest zijn, en ziet, zij leven, en in blijden beurtzang psalmt de een het den ander tegemoet:

„Loof Hem, Die u vergunt uw zielsverlangen
En 't goede tot verzading doet ontvangen,
Uw jeugd vernieuwt, gelijk eens arends jeugd!"

Digitized by Google

Zij komen de waarheid bevestigen van het woord, eenmaal door den vorst onzer dichters gesproken:

„'t Geloof heeft nimmermeer met wanhoop yet gemeens".

Hoe zouden zij ook wanhopen? Hun zijn de snoeren in lieflijke plaatsen gevallen; zij hebben het kostelijk kleinood, waar hunne ziele naar zocht, gevonden; hunner werd als erfdeel eene eeuwige jeugd!

Zeker, ook de roos van hunne jeugd werd verteerd door den inwonenden worm, maar God de Heere heeft dien worm gedood, ten eenenmale vernietigd, zoodat het knagen een einde heeft genomen. En voor die kracht der ontbinding, die eerst in hen was, is nu eene eeuwige kracht der saambinding in plaats gekomen, die door heel hun aanzijn telkens nieuwe, telkens overvloediger levenssappen heenperst. Het woord, door den Italiaanschen dichter Dante gesproken van den adel, nemen zij over voor de jeugd: „De jeugd is een mantel, dien de rondgaande schaar des tijds onophoudelijk afkort aan zijne zoomen, tenzij dan dat hij groeie uit inwonende levenskracht". Ja, die levenskracht woont nu in hen. God de Heere heeft weer plaats genomen aan het weefgetouw huns levens. Zijne genadige hand jaagt nu den draad weer door de schering. De afge-

Digitized by Google

broken draad is niet langer afgebroken; waar de natuur afbrak, hechtte de genade weer aan; de draad huns levens ligt nu weer aan den eeuwigen God vast; Hij, de Eeuwige, werkt nu weer een eeuwig werk aan en in hen; Hij, Hijzelf is de Levenskracht, die in hen woont; het werk, dat Hij begonnen heeft, laat Hij niet varen, maar Hij voleindt het tot in eeuwigheid. Zij zijn en blijven nu eeuwig kinderen Gods! Hoe zij ook wassen, hoe zij ook toenemen, boven den rang van kinderen kunnen noch willen zij stijgen. Eeuwig jong, eeuwig kind, is een iegelijk burger van het Jeruzalem, op welks rol zij nu weer zijn ingeschreven. Want naar het woord huns Gods gaat er van uit dat Jeruzalem uit geen zuigeling van weinige dagen noch een oud man die zijne dagen niet zal vervullen, want een jongeling zal er sterven, honderd jaren oud zijnde, dat is, naar den zin der dichterlijke profetie: nimmermeer; in Gods eeuwig Jeruzalem heerscht eene eeuwige jeugd!

o, Welk een ommekeer! Och, zij verstaan hun geluk niet ter helfte! Zij zijn nu zoo nameloos rijk, zoo onuitsprekelijk gelukkig. Want dat is het volk van God, rijk en gelukkig, M. H. En opdat zij nu hun geluk toch maar beseffen, hun rijkdom toch maar verstaan zullen, komt die

Digitized by Google

vriendelijke Vader Zijne kinderen, die nu nooit meer oud zullen worden in den smadelijken zin van het woord, onderwijzen aangaande die eeuwige jeugd, die zij nu van Hem hebben ontvangen. Hij neemt hen bij de hand en leidt hen onder Zijn schoonen, vrijen hemel. En daar toont Hij hun Zijn gevogelte, en onder al die vogelen den koning van het luchtruim, den adelaar! Hoe hoog is diens vlucht! Hoe heerlijk zijn snelheid! Ziet, als een pijl daalt hij naar beneden, als een pijl schiet hij weer naar boven! Hij doorklieft het luchtruim, als hadden zijne vleugelen geen weerstand te bestrijden! Maar toch, die vleugelen worden zwaar, zijne vlucht wordt belemmerd. Maar daarom komt God de Heere: nu en telken jare vernieuwt Hij die vleugelen, en verjongt Hij alzoo weer dien arend, zoodat de vogel weer onvermoeid mag klapwieken en God en mensch mag bekoren door zijn schoone jeugd, zijn jeugdig schoon. En dan mag nu voorts, op 's Heeren last, de knecht Gods voor het oor van die verlosten jubelen, dat nu alzoo ook hunne jeugd vernieuwd wordt gelijk die jeugd van den arend; dat de Heere ook hunne vleugelen, de vleugelen huns geloofs, zal komen vernieuwen, dat Hij hunne kracht zal onderhouden, dat Hij hun leven zal

Digitized by Google

bewaren. Hoort maar, hoe Jesaja, als tolk van al die verlosten, van den grootste tot den kleinste, van deze hunne eeuwige jeugd mag jubelen: „De jongen zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen gewisselijk vallen; maar die den Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden, zij zullen loopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden". Ja, M. H., stemt ook zelven mede in van dat lied der eeuwige jeugd, dat 's Heeren verlosten zoo heerlijk zingen mogen:

„Zij gaan van kracht tot kracht steeds voort"; enz.
[Ps. 84 : 4]

Ziet gij op den top van dien berg niet een grijsaard staan? Dat zoudt ge niet zeggen, dat hij reeds honderd twintig malen de wisseling der jaarcijfers heeft beleefd. En toch klom hij zonder geleide, zonder staf om op te leunen zelfs, dezen steilen Nebo op. Want zijne kracht is nog onverzwakt, zijn oog nog onbeneveld, zoodat hij overzien kan het uitgestrekte land, dat daar vóor hem ligt uitgebreid, tot aan de blauwe zee, tot aan de met sneeuw bedekte bergtoppen. Het is Mozes, de leidsman van het Israel Gods, dat daar ginds aan den voet van dienzelfden Nebo is gelegerd.

Digitized by Google

Dat Israel is er waarlijk de schuld niet van, dat hij nog zoo jeugdige kracht bezit. Eer heeft het alles gedaan om zijne kracht te sloopen, zijn moed uit te dooven, zijn dood te verhaasten. Had het aan dat Israel, had het aan het menschelijke dat Mozes wedervoer gelegen, de dood, die met rassche schreden naderde, had in Mozes eene lichte prooi gevonden, want uitgehold ware dan de stam, zonder sappen de wortel, zonder gebladerte de kroon van dezen ouden eik geweest. Thans vindt de maaier Gods eene plant met onverwelkte groenheid. Nog in dezen ouderdom zingt hij met jeugdige frischheid, dat de Heere recht is en in Hem is geen onrecht. Heeft hij niet, zoo pas nog, daar omlaag in de vlakte, voor de ooren van gansch Israel zijn machtig „Lied van den Rotssteen" aangeheven? „Neig de ooren, gij hemel! en ik zal spreken; en de aarde hoore de redenen mijns monds!" zoo begon hij, en in het u allen bekende 32e hoofdstuk van Deuteronomium bleef zijn heerlijke zang ons geheel bewaard. Zegt mij, is deze Mozes niet jong gebleven, ook al klommen zijne jaren ver boven het getal eener eeuw? Ongedeerd bleef zijne lichamelijke kracht, want hij klom den Nebo op; ongedeerd bleef zijne geestelijke kracht, want hij

Digitized by Google

zingt een lied dat zijne wedergade nog zoekt.

En wederom, M. H., vergezelt mij naar het land, dat deze Mozes alleen zien mocht, maar betreden niet. In de vlakte der Jordaan is gansch Israel vergaderd, en naar Goddelijk recht wordt er het land verdeeld. Jozua herkent gij aanstonds, niet waar, in den man, die daar recht spreekt in Jehova's naam. Maar wie is die jeugdige van jaren, die daar tot hem nadert, om ook zijne aanspraken te laten gelden? Vergist u niet; zoo heel jong is die man niet meer, ook al schijnt hij nog van geen ouderdom te weten. Het is Kaleb, de zoon van Jefunne, den Keneziet. Hoort hem spreken tot Jozua: „Gij weet het woord, dat de Heere tot Mozes, den man Gods, gesproken heeft te Kades-Barnéa, ter oorzake van mij en ter oorzake van u. Ik was veertig jaar oud, toen Mozes, de knecht des Heeren, mij uitgezonden heeft van Kades-Barnéa, om het land te verspieden, en ik hem antwoord bracht, gelijk als het in mijn hart was. Maar mijne broeders, die met mij opgegaan waren, deden het hart des volks smelten; doch ik volhardde den Heere, mijnen God, na te volgen. Toen zwoer Mozes te dienzelven dage, zeggende: „Indien niet het land, waarop uw voet getreden heeft, u en uwen kinderen ten erfdeel

Digitized by Google

zal zijn in eeuwigheid, dewijl gij volhard hebt den Heere, mijnen God, na te volgen!" En nu, zie, de Heere heeft mij in het leven behouden, gelijk als Hij gesproken heeft. Het zijn nu vijf en veertig jaren, sedert dat de Heere dit woord tot Mozes gesproken heeft, toen Israel in de woestijn wandelde. En nu, zie, ik ben heden vijf en tachtig jaren oud; ik ben nog heden zoo sterk, gelijk als ik was ten dage, toen Mozes mij uitzond; gelijk mijne kracht toen was, alzoo is nu mijne kracht tot den oorlog en om uit te gaan en om in te gaan. En nu, geef mij dit gebergte, waarvan de Heere te dien dage gesproken heeft, want gij hebt het te dienzelven dage gehoord, dat de Enakieten aldaar waren en dat er groote vaste steden waren; — of de Heere met mij ware, dat ik hen verdreef, gelijk als de Heere gesproken heeft".

Welk een tafereel, niet waar, M. H.? Een man van vijf en tachtig jaren met den moed en de kracht van een veertiger, geen oogenblik zelfs terugdeinzend voor de gedachte, om zijne erve te gaan bevechten op de reusachtig sterke Enakskinderen, de schrik van het gansche land! Vanwaar komen ook dezen zulke krachten, zulk een moed, zulk een jeugd?

Digitized by Google

Wat aan Mozes en aan Kaleb hier verleend wordt, M. H., is, ik stem het toe, niet eene eeuwige, maar alleen eene zeer lange jeugd. Hoe sterk zij waren, hoezeer zij ook den leeftijd der zeer sterken, waarvan de eigen Mozes eenmaal zoo roerend zong, zeer verre overschreden, straks nam toch ook hunne jeugd een einde, en werden ook zij vergaderd tot hunne vaderen.

Maar wat wij bij beiden wèl ontmoeten, is, zoo al niet de eeuwige jeugd zelve, dan toch profetie, symbool en schilderij van de eeuwige jeugd. Juist naar het eigenaardig karakter van de oude bedeeling, waarin al Gods zegening in het lichaam, in het vleesch, in het uitwendige leven openbaar werd, moest ook die zegening der eeuwigdurende jonkheid in het uiterlijke leven worden gezien. En juist daarom zijn ons deze beide schilderijen zoo uitnemend veel waard, omdat zij het ons laten zien, omdat zij het ons in symbool brengen, omdat zij het ons in de taal der profetie toeroepen, dat zij, die den Heere verwachten, wel waarlijk eene eeuwige jeugd deelachtig zijn.

Wat, M. H., is het eigenlijk karakter der jeugd? Is het niet kracht, ik zeg niet lichamelijke kracht, maar, ofschoon dat ten deele ook, toch bovenal

Digitized by Google

geestelijke kracht? Denkt u een jongen man van even twintig jaren met een buitengewoon vermogen in zijne spieren, met forschen lichaamsbouw, maar zonder gloed in het oog, zonder warmte in de ziel, een logge, plompe vleeschmassa, zonder beweging en gloed, — dan spreekt ge het van zulk een jongen man uit, dat hij een oud manneken is. En omgekeerd, denkt u een zestiger, wiens krachten naar het lichaam reeds sinds lang aan het afnemen zijn, die tenger is van gestalte en omver te werpen bij den eersten den besten stoot, maar die u niet kan ontmoeten zonder een gullen lach der vriendelijkheid, die ook bij besef van den hoogen ernst des levens toch de vroolijkheid niet schuwt, die nog vlug over straat loopt en met belangstelling van alles blijft kennis nemen, — dan noemt ook gij dien zestiger jong. Iets, wat men niet zelden in den mond des volks hoort uitdrukken in dezen zin, dat „die of die nog altoos jong van hart" is gebleven.

Wat, M. H., nog eens, is het eigenlijk karakter der jeugd? Is het niet het ideaal? Om het even, gelijk ik in den beginne zeide, waar dat ideaal gegrepen werd, als maar het jagen naar dat ideaal aanhoudt, dan is er de jeugd.

Digitized by Google

Geestkracht en ideaal, zietdaar de beide elementen, uit welker saamvoeging de jeugd wordt geboren! Om nog eens op het beeld van den zwemmer terug te komen, zoolang de bekoring van de begeerde plek maar aanhoudt en de geestkracht, die daardoor geprikkeld moet worden, niet ontbreekt, blijft de forsche arm het water klieven en is er van geen inzinking der jeugd sprake. Bij tijdelijke idealen, gelijk de aardsche zijn, indien het althans idealen mogen heeten; — bij tijdelijke geestkracht, gelijk de natuurlijke is, indien die kracht maar geen zwakheid blijken zal; — is er dus ook alleen eene tijdelijke jeugd mogelijk. Maar wordt, gelijk bij het kind van God, het ideaal niet gezocht op aarde, maar in het hemelsche, dat volmaakt is en dus eeuwig; — wordt dat ideaal nagestreefd met eene geestkracht, die niet uit den mensch zelf wordt geput, maar uit den eeuwigen God, en die dus niet tijdelijk is, maar eeuwig; — dan is er ook de eeuwige jeugd. En dat, dat is er bij het kind van God. Want zooals aan Mozes en aan Kaleb, in het uiterlijke, telkens de krachten werden vernieuwd en altoos de moed werd verlevendigd, zoodat zij wel liepen, maar als het ware niet moede werden, wel wandelden, maar als het ware

Digitized by Google

niet mat werden, — zoo ook fluistert de Christus Zijnen discipelen het eeuwig ideaal in het gemoed: „Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is!" En telkens wordt de vleugelslag van hun geloof weer verfrischt, omdat de vleugel zelf van dat geloof wordt vernieuwd, als die des arends, zoodat zij eeuwig krachtig blijven en nimmermeer bezwijken.

o, Gewisselijk, in dezen zin wordt de eeuwige jeugd nog bij niemand op aarde volkomen gevonden. Het blijft, gelijk bij Mozes en bij Kaleb, symbool en profetie. Maar gelijk de gezaligden hierboven die eeuwige jeugd volkomen genieten, omdat bij hen de knagende worm des verderfs geheel en al is vernietigd, zoo is bij de geloovigen hier beneden diezelfde eeuwige jeugd in kiem aanwezig en worden hare beginselen heerlijk gesmaakt. Het is alleen, dat zij nog tegenstand moeten overwinnen, dat zij nog om de klippen hebben heen te zwemmen, dat zij af en toe nog het ideaal uit het oog verliezen en zich richten op iets, dat geen wezenlijke waarde heeft, hetgeen maakt, dat ook bij hen de symptomen van den ouderdom worden aangetroffen. Maar toch, ten slotte wordt alle gevaar gekeerd. De Heere zorgt er telkens weer voor, dat hun oog

Digitized by Google

blijft geopend voor de klippen in de zee des levens, dat telkens het einddoel weer voor hun oog komt te schitteren, dat aldoor, als zij moede zijn, hunne kracht nieuw wordt gemaakt.

En moeten ook zij dan ten leste nog door de nauwe poort van den dood, welnu, ook daar beveiligt hen de hand van Gods genade. Naar de sage der ouden kon door de straat van Gibraltar, daar, waar twee werelddeelen elkander ontmoeten, geen enkel schip henenvaren, of de rotsen naderden tot elkander en verpletterden beide, het schip en zijne bemanning. Maar de bevrijding is gekomen, doordien een machtige held den doorgang vrij te maken wist. Al blijft het nu een nauwe doorgang, het gevaar is geweken en van de Middellandsche zee komt men veilig in den Oceaan. Dat is de poorte des doods, M. H. Een iegelijk, die tusschen de rotsen van den dood wil henenvaren, wordt gewis verpletterd en wat hem aan levenskracht nog resten mocht wordt daar geheel vernietigd. Maar voor de kinderen Gods houdt Jezus' hand de kaken van dien dood geopend, dat de zijnen veilig uit de Zee des tijds in den oceaan der eeuwigheid komen. Zeker, de doorgang blijft nog nauw, maar gevaar is er niet meer! De dood is niet dan een door-

Digitized by Google

gang tot het eeuwige leven, een poorte tot het eeuwig ideaal, en met ongeschonden krachten bereikt daarom Gods kind door dien dood heen de gewesten, waar eeuwiglijk de jeugd genoten wordt in ongebroken schoonheid, in oneindige heerlijkheid!

o, Onnoemelijk hooger dan het kruis op de graven der Roomschen staat de gedachte der Zwitsersche Protestanten. Zeker, omdat Christus aan het kruis gestorven is, neemt Zijn kruis voor ons de vreeze van den dood weg. Maar die gedachte is louter negatief. Het niet vreezen der Roomschen staat lager dan het blijmoedig hopen der Protestanten. Zij zetten op de graven hunner dooden, maar die leven, ook een kruis, doch de beide onderste uiteinden van dat kruis verbinden zij door een halven hoepel. Zoo wordt het kruis een anker! Schoone gedachte! In den dood geworpen het anker des eeuwigen levens! In het wegsterven der aardsche jeugd de volkomen opstanding der hemelsche begroet! o Christendom! wat is uw troost toch groot! Laat, ja, laat nu vrij wat jongeling is in matheid nederzinken, laat alle jonkheid moede worden gansch en al, — zij, die den Heere verwachten, zullen hunne jeugd, hunne kracht vernieuwen; zij zullen

Digitized by Google

opvaren met vleugelen gelijk de arenden; zij zullen loopen en n i e t moede worden, zij zullen wandelen en n i e t mat worden.

Want hunner is een eeuwige jeugd!

Digitized by Google

De Gelijkenis van den Barmhartigen Samaritaan

De gelijkenis van den barmhartigen Samaritaan behoort ongetwijfeld tot de boeiendste en aandoenlijkste tafereelen, die de Schrift ons teekent. Ik vertrouw, dat gij allen ze kent. Maar eene andere vraag is het, of gij ze verstaat. Meer dan eenmaal toch heeft men getracht, u ten dezen te misleiden. Men heeft u wijs willen maken, dat hier sprake zou wezen van Adam met zijne nakomelingschap, die uit den staat der rechtheid is uitgerukt door den duivel, zoodat hij half dood, in geestelijken zin nl., is blijven liggen. In priester en Leviet heeft men u de zedelijke en ceremonieele wet willen laten zien, in den barmhartigen Samaritaan den Heere Jezus Christus, in de herberg de kerk en in den waard den Evangeliedienaar, om van nog dwazer uitleggingen niet te gewagen. Al deze voorstellingen, M. H., zoo gij ze gelooft,

Digitized by Google

moet gij prijs geven, want ze zijn onwaar en voeren uwe ziel af van de eenvoudigheid van Gods Woord. Het verband, waarin dit verhaal des Heilands voorkomt, moet u beter onderrichten. De Heere Jezus deelt het mee aan een wetgeleerde, met wien Hij in gesprek is geraakt over de vraag, wat noodig zij te doen tot beërving van het eeuwige leven. In den loop van dat gesprek is de wetgeleerde, die gekomen was om Jezus te verzoeken, door Dezen in zijn eigen garen gevangen, want wel verre van tegen Mozes' wet in te gaan, laat Jezus die wet zelve uitspraak doen en daardoor den wetgeleerde veroordeelen. Trotsch en eigengerechtig echter als deze is, zegt hij, „willende zichzelven rechtvaardigen", gelijk onze tekst zegt: „Wie is mijn naaste?" En daarop laat Jezus dan de gelijkenis van den barmhartigen Samaritaan volgen. Hoe zou nu in dit verband passen eene uiteenzetting van den val en de verlossing des menschen? Dat kan immers niet. Neen, wat deze gelijkenis bedoelt, is een antwoord te geven op de vraag, wie 's menschen naaste is. En dat alleen. Iets wat ten overvloede nog wordt bewezen uit wat ge kunt noemen de toepassing, welke Jezus zelf op zijne woorden maakt, als het in het 36e vers luidt: „Wie van deze drie dunkt

Digitized by Google

u de naaste geweest te zijn desgenen, die onder de moordenaars gevallen was?"

Het gaat hier dus om het begrip „naaste". In het tweede groote gebod luidt het: „Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelven". Gij weet, dat ook de geloovigen van den ouden dag dit gebod reeds ontvangen hadden. Leest het maar in Lev. 19 : 18, waar de letterlijke bewoording wordt teruggevonden, met de bijvoeging ter bekrachtiging: „Ik ben de Heere". En ook onder andere woorden treft ge het meer dan eens aan in de boeken van het Oude Testament. Men kende in Israel dit gebod zeer goed, maar over het algemeen betrachtte men het niet. Tegenover het „Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelven" had het egoïsme zijn triumf gevierd in het „Ben ik mijns broeders hoeder?" En ras was het heerlijk gebod des Heeren misvormd in een dwaas reglementsartikel der Joden: (Matth. 5 : 43) „Uwen naaste zult gij liefhebben, maar uwen vijand zult gij haten". Ja, nog meer beperking durfde men aan onder allerlei schijnvrome uitvluchten. Bij de uitsluiting van nationale en persoonlijke vijanden liet men het niet. Immers, men kende toch niet iedereen; bovendien, men kon zich toch niet met iedereen inlaten; niet het minst, men moest zich

Digitized by Google

immers ook wachten voor al wat onrein is — en dat was voor de Joden veel en velerlei —; en zoo had men, in valsche vroomheid en in valsche gerustheid zijn eigen weg zich kiezend, vrij spel, ook in het bepalen van wie zijn naaste was. En dientengevolge werd de kring van wie als „naasten" werden gerekend, niet veel meer dan de kring der vertrouwdste vrienden.

Welnu, op dat standpunt stond ook de wetgeleerde, die Jezus kwam verzoeken. Hij is, zijns ondanks, door Jezus beschaamd. Maar nu wil hij zich toch rechtvaardigen. Zeker, hij moet zijn naaste liefhebben als zichzelven. Maar wie is zijn naaste? Is dat elk mensch? Is dat een deel der menschen? Zijn dat de Joden of is dat een deel van Israel? Hij, de onderzoeker der wet, die van de wet zijn bepaald voorwerp van studie heeft gemaakt, zal Jezus om eene uitlegging van een gebod dier wet vragen. o, Hoe hoopt hij hierin Jezus te kunnen vangen! Nog heeft hij kans om te overwinnen; het is een van de lastigste geschillen tusschen hem en zijne collega's; licht zal Jezus er nu dus inloopen.

Gansch iets anders gebeurt, M. H. Niet met een dor betoog, maar met een beeld van het leven zal Jezus den verzoekenden vrager treffen.

Digitized by Google

Hij neemt hem mee naar de woestijn tusschen Jeruzalem en Jericho. Een eenzaam reiziger spoedt zich daar voort, schuw her- en derwaarts ziende, want de woestijn is berucht door hare onveiligheid. Plotseling ziet hij zijne vrees bewaarheid. Ruwe mannen grijpen hem, scheuren hem het kleed van 't lijf en ontnemen hem alles wat hij aan waarde bij zich heeft. Als dat niet genoeg blijkt, om hun begeeren te voldoen, geven zij hunne woede lucht door den armen man nog te slaan en gruwelijk te wonden. Zieltogend, meer dood dan levend, wordt de ellendige terzijde van den weg geworpen. Zijne tong smacht naar verkoeling, want de koorts jaagt hem door de leden. Zijn hoofd vraagt om rust, want hard is de aarden peluw, die de grond slechts geven kan. Zijne wonden roepen om verzorging, want ze schrijnen hem zoo schrikkelijk en wee. Tot er ten leste een voetstap wordt vernomen en het matte oog van den lijder een priester aanschouwt. Ziet, hoe dat oog glinstert van hope, heel zijn lichaam trilt van vreugd over de verlossing, die nabij is. Immers, is niet die priester een dienstknecht Gods, met hem door eenzelfde geloof verbonden? Hoorde hij niet pas nog in Jeruzalem, werwaarts hij was getogen ter godsdienstige plechtigheid,

Digitized by Google

van de barmhartigheden des Heeren, die vele zijn, en van des Heeren welbehagen, Die de bediening dier barmhartigheden gelegd had in der priesteren hand? Ach arme, hoe hij zich bedriegt! Aan niets toch denkt de voorbijgaande priester minder dan aan betoon van barmhartigheid. Wat zou hij er hier aan hebben, waar niemand hem ziet? Is zijn eigen leven trouwens niet in gevaar? Voort, voort spoedt hij zich, den deerniswaardige voorbij, opdat hij zich niet ontreinige en aldus zondige tegen den Heere zijnen God.

En als na hem een Leviet bij de plaats van de bange worsteling komt, een worsteling eerst tegen lage moordenaars, daarna tegen bitter lichaamslijden en felle zielesmart, — dan gaat ook die Leviet, den geslagene ziende, „tegenover hem voorbij".

Geen hope bezielt den lijder meer, als ten derden male het gekraak van een snellen voetstap zijn oor bereikt. Zelfs komt er een pijnlijke trek, eene uitdrukking van angst op zijn gelaat, als hij ziet wie ditmaal nadert. Het is een Samaritaan! Iemand dus, met wien hij als Jood nooit gemeenschap had willen hebben. Iemand, die van hem gescheiden is door eene diepe klove van natio-

Digitized by Google

naliteit en religie. Iemand, die deze gelegenheid uitnemend te baat kon nemen, om uiting te geven aan zijn haat. In 't kort, iemand, van wien hij veel te vreezen, niets te hopen heeft. Intusschen, ook nu heeft hij zich vergist. Hoort, met wat eenvoudige welsprekendheid de Schrift u verhaalt wat die verachte Samaritaan doet. Den geslagen en halfdooden Jood ziende, „werd hij met innerlijke ontferming bewogen. En tot hem gaande, verbond hij zijne wonden, gietende daarin olie en wijn. En hem heffende op zijn eigen beest, voerde hij hem in de herberg en verzorgde hem. En des anderen daags weggaande, langde hij twee penningen uit en gaf ze den waard en zeide tot hem: Draag zorg voor hem, en zoo wat gij meer aan hem ten koste zult leggen, dat zal ik u wedergeven als ik wederkom". Hoe eenvoudig, maar tegelijk welsprekend. Neen, 't is geen halve hulp, maar wel waarlijk eene volle verzorging, die den armen Israeliet ten deele valt. De Samaritaan heeft het zwijgen opgelegd aan zijn nationalen trots en haat; van een verschil in religie wil hij niet weten; het is hem genoeg, dat daar een mensch is, een lijdende medemensch. Hij is er het naaste aan toe, om hem te helpen; dat is voldoende. En met eene opoffering, die hare wederga zoekt, geene

Digitized by Google

moeite sparend, geene kosten ontziende, scheidt hij niet van den ellendige, voor hij weet, dat deze ten volle is verzorgd.

Kondt gij gissen, M. H., hoe dit treffend verhaal den wetgeleerde moest aangrijpen, die Jezus kwam verzoeken met de vraag: „Wie is mijn naaste?" Hebt gij de strekking van Jezus' woorden doorzien? Vermoedt gij, waarom thans de wetgeleerde opnieuw beschaamd is, als hij op Jezus' vraag: „Wie was van die drie nu de naaste van dien gevallene onder de moordenaars?" ondanks zichzelven moet antwoorden: „Die barmhartigheid aan hem gedaan heeft?"

Ja, wel waarlijk heeft de wetgeleerde in priester en Leviet zijn eigen beeld aanschouwd. Met een krachtigen ruk is hij door Jezus' woord omvergestooten van zijn hoogen zetel, dien hij zich in vermetelen eigenwaan had bereid. Bevoorrecht met de bijzondere genadeblijken Gods aan Zijn uitverkoren volk, had hij zich op die genade verhoovaardigd. Als ware hij in zichzelven beter en voornamer dan andere menschen, zag hij laag neer op al die heidensche volken, die immers van God verstooten waren. Met innig zielsgenoegen las hij in Gods heilige wet al de bedreigingen tegen de volken der afgoden. De gedachte, dat

Digitized by Google

diezelfde wet ook tegen hem eene bedreiging kon uiten, had hij sinds lang verbannen. Voor het heden en voor de toekomst was hij van zijn heil gewis. Woonde hij niet in Zions tente? Welnu, wat zou hem dan de stroom van Gods verbolgenheid deren? Zion kon immers nooit worden overstroomd, want het lag hoog. En mocht ook al een enkele Zioniet mee verzwolgen worden in den stroom, dan zou het toch altijd wezen de schare, die de wet niet kent, maar nooit hij de heilige, de geëerde! Hoort, hoe Amos 6 : 1 v.v. hem en zijns gelijken teekent, als hij het „Wee" uitroept over „de gerusten te Zion en de zekeren op den berg van Samaria, die de voornaamste zijn van de eerstelingen der volken en tot dewelke die van het huis Israels komen, die den boozen dag verre stellen, wijn uit schalen drinken en zich zalven met de voortreffelijkste olie, maar bekommeren zich niet over de verbrekinge Jozefs". Hij bekommert er zich niet om, terwijl hij op zijn makkelijk leger zich welbehaaglijk uitstrekt, of het daarbuiten al stormt en de stroom der ellende zijne wateren al opstuwt om te treffen het volk of den mensch, die buiten Israels erve staan. Wat gaat hem de Samaritaan of de Filistijn aan? Ja, wat deert hem het lot zijner mede-

Digitized by Google

Israelieten, die zooverre beneden hem staan? Laten zij voor zichzelven zorgen. En komen zij om, welnu, aan hen is immers niet zooveel verbeurd! 't Is waar, de wet gebiedt den naaste lief te hebben. Maar ijlings is hij gereed, eene uitlegging van dit gebod saam te flansen, die hem vrijlaat te doen, gelijk hij doet. Tot de groote wetgeleerde Jezus Christus heel dat listig maar brooze spinrag verscheurt en verdoet, door plotseling een Samaritaan, een verachte bij de Joden, te doen optreden, die beter dan priester en Leviet de sprake der naastenliefde heeft verstaan, en hem aan den hoogwijzen Israeliet voor te stellen met het vermaan: „Ga gij heen en doe als die Samaritaan!"

De Samaritaan beschaamt den priester en den Leviet. Dat wil zeggen: de mensch, die bloot eene natuurlijke goedhartigheid openbaart, veroordeelt hem, die leeft onder de bedeeling en bediening van Gods bijzondere genade.

Welk eene gedachte!

Zou het werkelijk zoo toegaan in de praktijk des levens?

M. H. Als de Christus eene gelijkenis bezigt, dan neemt Hij die altijd uit het werkelijke leven.

Digitized by Google

Metterdaad, wat hier verhaald is, komt zoo voor. Wie de gelijkenissen des Heeren verstaat, ziet in elk van die een spiegel, die weerkaatst wat plaats grijpt in de alledaagsche samenleving der menschen.

En zoo verstaan, gaat er dan van deze gelijkenis niet eene sprake uit ook tot ons?

Neen, M. H., ik ben geen pessimist. Maar zeg ik te veel, als ik klaag, dat het Christendom in onze dagen schier machteloos is? Is het te wreed, als ik het een angstverwekkend verschijnsel noem, dat tegenwoordig de kerk van Christus zoo goed wordt geduld door de wereld? Kunt gij er u over verblijden, dat in onze dagen minder dan ooit misschien de belijders van den Christus door de mannen van de wereld worden gevreesd en deswege de haat verminderde? Nu ja, men acht ons bekrompen en achterlijk, maar roemt er in, dat wij, op wat dweepen met een lang gestorven mensch na, niet zooveel meer verschillen met onze tegenstanders. Kerk des Heeren, komt dat daarvandaan dat gij fier en open de livrei van Christus draagt? Kan men aan u zien, in het leven uwer leden, dat gij een ander, een nieuw menschelijk geslacht zijt? Merkt men iets, merkt men veel van uwe nieuwe geboorte; is de polsslag van het nieuwe leven goed hoorbaar? Dat

Digitized by Google

leven is u geschonken, opdat gij rijk zoudt zijn aan levensuiting; of, om in de taal der Schrift te spreken, gij zijt ingeplant in den wijnstok Christus, opdat ge als Zijne ranken veel vrucht zoudt dragen. Gij hebt barmhartigheid ontvangen, opdat gij barmhartigheid zoudt bewijzen. De genade is u verleend, niet opdat gij u op die genade zoudt verheffen, maar juist omgekeerd, opdat gij onder die genade klein en nederig zoudt worden en deswege ook alle verheffing over uwen medemensch zoudt uitbannen. Ja, meer nog, gij hebt genade ontvangen, opdat er ook in uwe ziel iets wonen zou van het Goddelijk erbarmen over wie nog niet tot genade kwam, en de wereld het aldus aan u zou merken, dat gij barmhartigheid ontvingt, en jaloersch zou worden op uwen barmhartigen God.

Waar deze dingen alzoo zijn, is daar dan voor de kerk van Christus, dus ook voor u, een ernstig zelfonderzoek overbodig of min noodzakelijk, of zij metterdaad in zichzelve herkent het beeld van de zuster der barmhartigheid, die rusteloos rondgaat in het groote, bange hospitaal der wereld, om balsem en heeling te brengen aan wie gewond zijn en stervende?

M. H., gaat met mij mee naar ons prachtig

Digitized by Google

Insulinde en aanschouwt daar het schrikkelijk lijden van den inlander, die voortgezweept wordt door zijn drijver, als ware hij geen mensch. Hoort zijn rauwe kreten, als hij vloekt over zijn ellendig bestaan. Weet dan, dat de ketenen, die zijn zwarte vleesch zoo bitter knellen, hem zijn gesmeed door — Christenen, door gedoopten in des Drieëenigen Naam. En het eenig antwoord, dat ge op uw vragend verwijt van den Europeaan krijgt, is het zeggen: „o, 't Is maar een inlander!"

Vraagt het den zendelingen, M. H., wat de grootste hinderpaal is voor hun werk, en zij zullen u, bijkans zonder uitzondering, antwoorden: „Het leven der Christenen". Zonder verpoozen wordt door dezen eindeloos de historie van priester en Leviet herhaald, en weigert men in den medemensch, die minder rijk werd begunstigd, zijnen naaste te zien, dien men liefhebben zal naar het gebod zijns Gods.

En dat deze veronachtzaming van den naaste niet begrensd wordt door een verschil in huidkleur, leert u wel, om nu maar bij onze Oost te blijven, de houding van het „Christelijk Nederland" tegenover zijne soldaten in de wingewesten. Of kent gij niet de uitdrukking: „'t Is maar een koloniaal?" Alsof ook een koloniaal niet door God

Digitized by Google

geschapen was naar lichaam en ziel en ten opzichte van hem niet gold het gebod: „Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelven". Opium en bordeel, — dat zijn de zegeningen, die Nederland aan zijne zonen daarginds heeft bereid, en waar is de stem gehoord van der Christenen protest?

Of klaagt ge, dat ge van de toestanden daarginds te weinig weet (hetgeen waarschijnlijk niet zoo wezen zou, als maar uw eigen kind of maag er rechtstreeks bij betrokken was), welnu, vergezelt mij dan in de achterbuurten onzer groote steden. Welk een afgrond van ellende kunt gij daar ontmoeten, lichamelijk en geestelijk. Hier is het, beide in letterlijken en figuurlijken zin, een erf der duisternis. Welig groeien er allerlei schimmelplanten, beide in kelders en harten. Toch zijn het menschen, beelddragers Gods, die hier wonen, wonen in een Christenland, wonen in het land der reformatie, dat zoo rijk van den Heere is gezegend. Welnu, zegt mij, waar ontdekt gij het spoor der voetstappen van Christus' kerk? Tevergeefs zoekt uw oog. Het eenige, wat gij kunt ontdekken, is eene of andere liefdezuster, die werd uitgezonden door de Modernen, die gij zoo dapper kunt bestrijden, of wel een gezondene van het Leger des Heils, waartegen gij, en terecht,

Digitized by Google

te velde trekt. Den Samaritaan vindt gij, spaarzaam, 't is waar, maar ge vindt hem toch; doch waar blijven priester en Leviet?

Of wel, als gij let op die talloos velen, die in uwe naaste omgeving en daarbuiten krank zijn, krank van lichaam of krank van zinnen; op al diegenen, die zoo bitter zenuwlijden moeten doorstaan of gekweld worden door toevallen; op blinden en doofstommen; op kreupelen en lammen; op bedelaars en landloopers; op weezen en verwaarloosden; in één woord let op alle ellendigen en deerniswaardigen, en dan vraagt, van welke zijde hun hulpe wordt geboden, moet dan het antwoord u niet schaamrood doen worden, dat de meesten hunner ten prooi zijn geworden aan de zorge van den Staat? Indien zij althans ter zorge werden aan iemand. o, Ik weet het, er is een begin van opwaking gekomen bij de gemeente des Heeren, maar luttel is nog wat zij voortbrengt; nog gaat het geschrei veler ellendigen op, die zuchten vanwege de barmhartigheden der goddeloozen, welke wreed zijn. En aldoor blijft Jezus tot Zijne kerk roepen: „Ga heen, en wees gij in naastenliefde de meerdere boven de wereld met hare philantropie".

En toch — ook zoo is de beschuldiging niet

Digitized by Google

klemmend genoeg gesteld. Immers bleef u nòg altijd de uitvlucht open, dat gij niet hebt gekund, noch tegenover de blanken en niet-blanken in de verte als burger van het Christelijk Nederland, noch tegenover allerlei ellendigen in uwe nabijheid als lid der Christelijke kerk. Ik erken ten deele de rechtmatigheid dezer opmerking. Doch ook slechts ten deele. Alleen dan namelijk, als gij biddende en worstelende geweest zijt naar verandering. Want ik herhaal, dat gij er wel degelijk mee bezig zoudt geweest zijn, als het maar uw eigen bloed gegolden had. En immers Gods gebod zegt, dat gij uwen naaste zult liefhebben als uzelven!

Maar nu dan, M. H., ook al gaat gij hiervan vrij uit, spant dan de vierschaar in uwe conscientie over den gang van uw dagelijksch leven. En spreekt vrij uw oordeel uit over het leven ook der enkele geloovigen, maar wat ik u bidden mag, slaat uzelven daarbij niet over. En of ik u in de conscientie raken mocht, mijn broeder en mijn zuster, wat is dan uw oordeel? Is metterdaad de barmhartige Samaritaan het beeld der meeste Christenen, of moet gij het mij toestemmen, dat de priester en Leviet van verreweg de meeste Christenen, ook van verreweg de meesten

Digitized by Google

uwer, een maar al te wel gelijkend portret leveren?

Eens, ja, was er kracht in de belijders van den Christus. Het was in die dagen, toen de vervolging woedde en in de vlammen dier vervolging het geloof werd gelouterd. Ja, toen werkte dat geloof krachtig, krachtig in de liefde, naar den regel der Schrift, in de liefde tot God en in de liefde tot den naaste. Het was in die dagen, dat het Christendom de volkeren als een goddelijke kracht aangreep, wat geen valsche godsdienst had vermocht, machtig bleek tot de zedelijke wedergeboorte der volkeren, tot het sloopen van nationale scheidsmuren, tot het herstel van het besef, dat het menschelijk geslacht één was en dus elk medemensch ons een naaste moest wezen.

Het was in die dagen, toen er ook eene scherp geteekende grenslijn bestond tusschen Christenen en heidenen, tusschen den bajert van het leven zonder God en het kleine eiland van de „nieuwe religie", waarop Christus koning was.

M. H. Hoe is sinds die grens verflauwd, ja, in onze dagen schier uitgewischt. O, er is nog wel geloof, maar het is zoo zwak; er is nog wel Christendom, maar het is zoo machteloos; er zijn nog wel Christenen, maar ze zijn zoo weinig gesierd met de heerlijke en hemelsche gaven des

Digitized by Google

Heiligen Geestes. De hand op het hart, mijn broeder, en zoudt ge dan niet met mij soms begeeren, om menig belijder van den Christus voor een stel wereldlingen uit te ruilen, zulke edele karakters, zulke rijke gaven, zulke kostelijke gevoelens, zulke machtige uitingen van liefde en barmhartigheid als gij bij de laatsten ontdekt? En als ge mij dat toestemt, en het toestemt ook voor uzelven, is dan niet de beschuldiging maar al te waar gebleken, dat ook in onze dagen, ja, in onze dagen vooral, de Samaritaan den priester en Leviet, d. i. de bloot goedhartige mensch den belijder van den Christus beschaamt?

En zoudt ge nu, G. H., dit feit willen bemantelen of vergoelijken? Ik bid u, doet het niet. Erkent het. Dat is het eerste middel ter genezing.

Maar vraagt ge mij, of dan die barmhartigheid van wie geen Christenen zijn tegen den Christus getuigt, dan antwoord ik: neen, en nogmaals neen. Wel worden de Christenen beschaamd en de Christus gesmaad, maar dat laatste is alleen gevolg van de ongehoorzaamheid der Christenen, van het ongeloof der wereld. Maar wat de zaak zelve betreft, moet juist omgekeerd beleden, dat al de barmhartigheid, die gevonden wordt ook

Digitized by Google

bij de ongeloovigen, hun alleen toevloeit en toekomt uit den Christus Gods. En dat niet alleen maar als een uitvloeisel van hun leven in het midden eener Christelijke maatschappij. Zelfs niet alleen tengevolge van hunne Christelijke opvoeding, in vroeger dagen genoten. Ook al tellen deze beide factoren zeer zeker ernstig mee, toch blijven er ook nog velen, die allen band met den Christus met volle bewustheid hebben doorgesneden, van Hem en Zijn Woord niet weten willen en eer alles zouden doen wat zij konden om vlak tegen Hem in te gaan, dan een van Zijne geboden betrachten. Maar ook zoo blijft hunne barmhartigheid een werk van den Christus, dat alleen Hem ter eere schittert. Immers, naar luid van Joh. 1 is Christus het Woord Dat alle dingen heeft gemaakt, en in Wien „was het leven, en het leven was het licht der menschen". Welnu, tot de gaven, eigenschappen, krachten, waarmee de menschen in hun schepping zijn begiftigd, behoort ook het gevoel van saamhoorigheid, het besef van bij elkaar te hooren, de overtuiging, dat wij als mensch saam een natuurlijk leven leven, m. a. w. dat wij elkanders naasten zijn. Dat besef is door de zonde wel verstoord, maar niet vernietigd. Gelijk bij andere gaven is ook hier de algemeene genadewerking

Digitized by Google

Gods tusschenbeide getreden om eene volkomen vernietiging te verhinderen. En het is krachtens die werkingen der algemeene genade, dat bij sommigen ook de gave der barmhartigheid en de versiering der naastenliefde is gebleven, maar die dan ook nooit anders kan of mag beschouwd dan als schepping Gods. En wat zoudt gij er dan den mensch in bewonderen, die deze gave vertoont? Neen, alle roem is uitgesloten; wie roemen wil met verstand, die roeme ook hier in den Heere!

Zeer zeker, er is ook bij niet-Christenen naastenliefde, die tot eere van den Christus is. Maar wilt gij hare waarde kennen? Gaat dan naar eene vlietende beek in het woud en sluit in een zijtak den stroom af door een dam. Wat zult ge dan zien? Immers dit, dat weldra het afgesloten gedeelte van den stroom is verdroogd, tenzij er wat regen bijkome. Welnu, zoo is het ook met de perelende droppelen van barmhartigheid bij den onherboren zondaar. Zoolang de regen van Gods gemeene genade nog neerdaalt, boeit u het schoon, maar ras is alles verdwenen. Terwijl in de beek, waarin de barmhartigheid der kinderen Gods komt vlieten, zeer zeker allerlei vuil kan inkomen, tijdelijk stilstand heerschen kan, het

Digitized by Google

water ook troebel kan worden, maar toch ook helder en frisch de stroom van levend water vloeit, zoodra maar de adem des Geestes door de toppen der boomen ruischt en alle verdroging van de bedding is uitgesloten, omdat er eene blijvende verbinding is tusschen de beekjes, die de stad Gods verblijden, en den eeuwigen stroom op de bergen van Gods heiligheid.

Ziet, M. H., dat is het groote verschil. Bij de kinderen Gods is de ziel weer aangesloten door den Christus aan God, de Fontein van alle leven. Daar is de vijandschap tegen God verbroken en komt de liefde tot God weer het hart vervullen. Daar is de afkeer van Gods wet weggenomen, en vraagt men weer naar des Heeren ordinantiën. Dat is een gevolg hiervan, dat in de ziel van Gods kind weer worden hersteld al die oorspronkelijke beseffen en eigenschappen en krachten en werkingen, die in de schepping gegeven waren, en onder deze ook het gevoel van saamhoorigheid, nu door de zonde zich uitend in barmhartigheid tegenover den naaste. Zeer zeker, men gevoelt zich dan door het geloof lid van eene nieuwe menschheid, maar de band met de oude menschheid wordt er slechts te hechter door. Men kent zich burger van het hemelsch vader-

Digitized by Google

land, waarnaar men met smachtend verlangen uitziet, maar men blijft zich ook burger kennen van het aardsche vaderland, waartegenover men roeping en plicht behoudt. Men mag zich baden in de weelde van het leven der genade, maar behoort tot zijnen dood toe tegelijk tot het leven der natuur. En in die oude menschheid, in dat aardsche vaderland, in het leven der natuur, saamlevende met alle menschen, als één organisme, eerbiedigt men Gods bestel, Die voor dit leven der natuur als Zijne grondwet uitvaardigde de ordinantie der naastenliefde. Omdat men God liefheeft, mint men zijn beelddrager, ook in zijn gevallen staat. Wetende, dat men niet om eigen verdienste is verkoren, acht men zich niet uitnemender dan zijn naaste, maar ziet in hem iemand, die ook tot het getal van Gods lievelingen behoort of straks kan behooren, en althans behoort tot zijne schepselen. Immers, ook Christus heeft Zijne kerk niet liefgehad, toen zij herboren of in den hemel was, maar Hij heeft zondaars, smaders van Hem en Zijnen Vader liefgehad. Daarom verstaat Zijne kerk dat zeggen van Paulus ook zoo goed: „Dat een iegelijk van ons zijnen naaste behage ten goede, tot stichting, want ook Christus heeft Zichzelven niet behaagd". En wel

Digitized by Google

verre van met Kaïn te zeggen: „Ben ik mijns broeders hoeder?" belijdt zij, dat zij van den beginne deze verkondiging gehoord heeft, dat zij zal liefhebben, niet met den woorde, noch met de tong, maar metterdaad en in der waarheid, want wie zijn broeder haat is een doodslager en geen doodslager heeft het eeuwige leven in zich blijvende.

Neen, God eischt niet het onredelijke van Zijne kinderen. Hij gebiedt niet, dat zij hunne naasten lief zullen v i n d e n, maar dat zij ze lief zullen h e b b e n. Maar dan ook liefhebben niet zooals men ze zou wenschen, maar gelijk zij zijn. En niet maar zoo zoo liefhebben, maar liefhebben met dezelfde liefde, waarmee men zichzelven mint. Liefhebben dus in dien zin, dat men den band der gemeenschap en der saambinding zóo nauw toehaalt, dat men zich niet meer van zijn naaste scheiden kan. Dat is eerst het ware standpunt der naastenliefde, die aan Christus' kerk werd geboden, dat gij om Gods wil, om der wille van uw Hoofd Jezus Christus, u niet zult verheffen boven of scheiden van uwe naasten, maar hen zult liefhebben als uzelven.

Maar wat is nu de zonde geweest, M. H., van zoovelen in Christus' kerk? Dit, dat zij eene

Digitized by Google

scheiding hebben gemaakt, waar God geene scheiding wilde. Het gebod, dat zij zich rein zouden bewaren van de besmetting der wereld, dat zij zouden haten het onheilige op aarde, zijn zij gaan verdraaien tot een gebod, om zich van deze wereld af te scheiden. Hun was verboden, deel te hebben aan de werken der duisternis, maar zij hebben er van gemaakt, dat zij geen omgang, geen samenleving mochten hebben met de kinderen der duisternis. Zij moesten uitzien naar het Jeruzalem, dat boven is, maar vergaten te bedenken, dat er ook op aarde nog altijd een Jeruzalem is. En door dit alles hebben zij van hun eigen vroomheid een o, zoo hoogen dunk gekregen, want natuurlijk, in vergelijking met die booze wereld zijn ze ook veel braver. Boetpredikers en wie diep zuchten over den afval van land en volk, vinden bij hen gereedelijk gehoor en gulle ontvangst. Maar aan henzelven komen, dat moogt ge niet, en met het uiterste huns vingers roeren zij van die booze wereld nog niets aan. Wat zou ze hen ook deren? Zij hebben het immers goed. Omgang met de zondaars kan zoo licht tot zonde leiden. De Heere Zelf heeft hun geheeten, stil bijeen te blijven. En zoo ontstonden en ontstaan die valsch geestelijke kringen en kringetjes en

Digitized by Google

personen, die in priester en Leviet u staan geteekend, die geen oog meer hebben voor de saamhoorigheid in het leven der natuur en deswege beschaamd worden door elken Samaritaan, die, dank zij de gemeene werkingen des Geestes, barmhartigheid betoont jegens zijn ellendigen naaste. Want wel meenen dezulken heel hoog te staan en rijk te zijn in genade, en juist daarom bemoeien zij zich niet met die nietige dingen dezer aarde, maar alle schijnvrome uitvluchten, die zij, of gij met hen, zouden willen maken, baten niet. Hoort, hoe de Heere Jezus Zelf al zulke valsche overleggingen afsnijdt door dat eene, zoo veelzeggende: „Ga heen en doe gij desgelijks".

„Ga heen en doe desgelijks".

Wil dat zeggen, dat wij als die Samaritaan uit de gelijkenis dan maar bloot barmhartigheid moeten bewijzen buiten alle verband met den Christus om? Neen, natuurlijk niet. Dat ware schrikkelijk, M. H., indien gij, ondanks uw leven in het midden dezer Christelijke kerk, op zulke barmhartigheid de goedkeuring van Jezus tegemoet zaagt. Weest mij gewaarschuwd, indien gij uwe hope bouwen zoudt op uwe werken der barm-

Digitized by Google

hartigheid, zonder te weten, dat ze in Christus geworteld zijn. Dra zal uw beekske verdrogen en houdt ge niets. De barmhartigheid der goddeloozen is wreed, want ze put zichzelve uit en beweegt zich op het gebied van het lagere, verzorgende het lichaam maar niet de ziel. Indien uw liefdebetoon jegens den naaste zulke barmhartigheid is, M. H., dan zijn deze uwe werken, naar de zinrijke uitdrukking onzer vaderen, niet dan blinkende zonden. En zeer zeker, met den barmhartigen Samaritaan wordt gij ten beschamend voorbeeld gesteld aan de kinderen Gods, maar dat zal u niet helpen, daarmee zijt gij niet gered. Het is de gewone eigenschap van die natuurlijk goedhartige menschen, dat zij zich op hunne goedhartigheid nog al wat laten voorstaan. Laat af van dien ijdelen roem, M. H., en weet, dat het tevergeefs zal zijn, indien gij hier al in uiterlijke goeddadigheid hebt geleefd, zoo gij niet hebt geleefd uit den Christus Gods. Ja, indien gij u niet bekeert, zoo zult gij straks vergaan, gelijk een bloem met afgeknotten stengel wel tijdelijk kan prijken voor uw vensterraam, maar straks, ondanks haar vroegeren geur en bloei, wordt weggeworpen en versterft.

Neen, M. H., als de Christus zegt tot den wet-

Digitized by Google

geleerde: „Ga gij heen en doe desgelijks", dan wil Hij daarmee tot hem, en dus ook tot ons, zeggen: Laat deze Samaritaan u ten voorbeeld zijn, opdat gij naar de mate van uw meerder licht en van uwe meerdere genade moogt doen wat hij deed uit bloot natuurlijke goedhartigheid. Welnu, ook in deze ure komt dat vermaan tot u, mijn broeder en mijn zuster. De Heilige Geest heeft deze geschiedenis u ten behoeve laten opschrijven en komt er u in deze ure aan herinneren. Zegt niet, dat gij niet van zulk eene zedeprediking gediend zijt. Gods Woord komt tot u met den eisch: „Gaat heen en doet desgelijks". Zult gij geen acht geven op de stem des Heeren? Doet niet alzoo, maar neigt uwe ooren en hoort.

Gij belijdt te gelooven in den Heere Jezus Christus. Het is wel; naar den aard der liefde zullen wij het gelooven. Maar toont dan uw geloof uit uwe werken. Zal uw geloof een waarachtig, zaligmakend geloof zijn, dan moet het, naar uitwijzen van Gods Heilige Schriftuur, werken door de liefde. Dan moet er in u wezen broederlijke liefde en liefde jegens allen. Dan moet gij uwen naaste liefhebben als uzelven en God boven allen. Dan moet er in u wezen een afgeleide beek van de goedertierenheden Gods jegens al wat

Digitized by Google

arm en hulpbehoevend is. Dan ontvangt uw ellendige medemensch niet maar een vroom woord van u, in welk opzicht ook, maar wordt ook de kracht van de Christelijke hulp aan hem openbaar. Dan zult gij uw hooger geplaatste broeders of zusters niet benijden en belasteren, maar bedenken dat hun verantwoording zooveel zwaarder, hun weg nog gevaarlijker, en hun lijden wel anders, doch vaak niet minder is, en dat een warme handdruk van zijn minderen of een bescheiden groet of zacht woord, of in lijden 't geringste bewijs van medelijden, in belangstelling of toewijding betoond, een beker koud water is, die hen verkwikt in dit moêgejaagde leven. Dan zult gij den vreemdeling niet verstooten, maar hem in uw huis en gemeente trachten een plaats der liefde en der ruste te doen vinden. Gij vraagt zoo vaak naar kenmerken voor uw geloof, opdat gij den troost des geloofs moogt genieten; welnu, hier is zulk een kenmerk. Beproeft uzelven, of gij uwen naaste liefhebt als uzelven; zoo niet, dan zijt gij een doodslager. En een doodslager heeft geen deel aan Christus.

Indien het zoo bij u is, in ernste, M. H., het is hard, maar waarom neemt gij dan den Christennaam op de lippen? Wanneer een heiden leeft

Digitized by Google

als een heiden, dan doet hij zijn eigen werk, gelijk de duivel het zijne. De ongeloovige belijdt geen geloof, geen wet, geene liefde; wat zoudt ge dus van hem werken der barmhartigheid kunnen eischen of iets, dat goed is. Gaat dan liever openlijk van ons uit, dan dat gij zoo valschelijk bij ons blijven en aldus Christus smaadheid aandoen zoudt...

Of neen, doet dat niet, doet dat nooit, M. H.! Indien gij God verlaat en niet tot Hem terugkeert, dan wordt u eens voor eeuwig het „van God verlaten!" op de lippen gebonden. Neen, vlucht van ons niet weg, waarom zoudt gij sterven? Bekeert u naar den Christus, Die Zelf als de Christus Consolator uwe verschrikte ziel vertroosten en zaligen wil en tevens u wil leeren, te voldoen aan den eisch der liefde, door u te begiftigen met het waarachtig geloof.

Naar dien Christus heengedrongen, gij, die nog van verre staat, en ook gij allen, die klagen moet over schromelijke tekortkomingen. Ook de uitnemendste onder u, M. H., zal met Origenes wel moeten klagen: „Al betalen wij dagelijks van de schuld onzer naastenliefde af, toch wordt ze nimmer gedelgd, zoolang wij op aarde blijven". Leert ook de Schrift zelve niet, dat dit: „Gij zult

Digitized by Google

geen overspel doen, gij zult niet dooden, gij zult niet stelen, gij zult geene valsche getuigenis geven, en zoo er eenig ander gebod is, als in eene hoofdsom wordt begrepen in dit woord: Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelven?" Hoe zou iemand de gansche wet kunnen volbrengen? Naar dien Christus heengedrongen, want Hij, en in Hem gansch Zijne kerk, en dus ook gij, ware geloovigen, Hij heeft voldaan aan den eisch der gansche wet, ook aan de wet der naastenliefde, toen Hij aan Golgotha's kruis Zijn leven liet voor Zijne vijanden. Maar keere dan ook niemand uwer van dien kruisheuvel terug, zonder de liefde voor God en Zijnen Christus in het hart, en als uitvloeisel daarvan ook de liefde voor den naaste. Hoe meer gij naar dien Christus heendringt, M. H., des te minder zult gij gevaar loopen om in geestelijke hoovaardij het leven der natuur te minachten of uwe roeping tegenover uwe medemenschen uit het oog te verliezen; des te meer zal uw leven tot eere van uwen Christus wezen en Diens rijk worden bevorderd; des te zekerder zal uwe hope wezen voor de toekomst, als die weet, dat gij door de wet der vrijheid zult geoordeeld worden, en dus een onbarmhartig oordeel over u zal uitgaan, als gij geene barmhar-

Digitized by Google

tigheid hebt gedaan, maar ook omgekeerd, naar het heerlijk getuigenis van den apostel Jacobus, de barmhartigheid zal roemen tegen het oordeel.

De toekomst, die wij tegengaan, M. H., is eene hachelijke. Wat zij brengen zal, weten wij niet. Maar dit weten wij, dat de breede onderlagen der menschheid worden geschokt en beroerd, om straks, wellicht na felle worsteling, hunne macht te doen gelden. Aan dien wassenden volksstroom wordt een evangelie gepredikt, M. H., dat niet het Evangelie van onzen Heere Jezus Christus is; een evangelie van vrijheid, gelijkheid en broederschap; een evangelie van brood en zwaard; een evangelie van macht en weelde; in 't kort een evangelie van leugen en boosheid. Waarop dit alles zal uitloopen, God alleen weet het. Maar aan de kerk van Christus is gepredikt: „En weet dit, dat in de laatste dagen ontstaan zullen zware tijden, want de menschen zullen zijn liefhebbers van zichzelven, geldgierig, onheilig, zonder natuurlijke liefde". Hebt gij uwe roeping verstaan in het vermaan, dat de barmhartige Samaritaan u bracht? Nog vragen velen uit die lagere rangen onzes volks naar den Christus, maar de druk, waaronder zij gebogen gaan, en het evangelie van Satan dreigen hen mee

Digitized by Google

te voeren op den stroom der Godverzaking. Aan u de taak, gemeente des Heeren, om ze te bewaren en anderen tot u te trekken. Armverzorgers, ziet toe, dat gij, vooral nu, uw ambt verstaat en getrouw vervult. Gemeente, stel uwe diakenen in staat hunne roeping in uw midden te vervullen. En voorts: Neemt allen de roepstem van Christus ter harte, als Hij zegt: „Gaat heen en doet desgelijks"; giet olie en wijn in de wonden onzer kranke maatschappij, zooveel gij kunt; vernedert en verootmoedigt u vanwege uwe onmacht en schuldige tekortkoming; en laat zoo onder den zegen des Heeren de kerk van Christus weer opnieuw onze arme samenleving benedijen met den Goddelijken zegen der liefde en der barmhartigheid, opdat de wereld bekenne, dat zij het beeld vertoont van haar verheerlijkt Hoofd; en gij in den dag der verantwoording moogt bevonden worden barmhartig geweest te zijn gelijk Hij en in Zijne kracht jegens al wat arm is en ellendig, ten prijze Zijns Naams.

Digitized by Google

Zion's schoonheid *)

[Bezoek aan El Kods (d. w. z. de heilige), eene plaats, 12 uren van de Middellandsche Zee in Palestina gelegen, op den breeden hoogrug van het Westjordaansche, op de grensscheiding van het gebergte Efraïm en Juda. Slechts 4 K.M. is ze in omtrek, en in 5 kwartier gaat men rondom de door een 40 M. hoogen en 3 M. breeden muur omgeven stad. Ze is in 4 kwartieren verdeeld: het Christelijke in het N. W., het Mohammedaansche in het N. O., het Armenische in het Z. W., het Joodsche in het Z. O. Dit laatste is het ellendigste deel der stad. Hier wonen de Joden in ellendige barakken tusschen Zion en Moria, onder ruïnen en puinhoopen. Hierheen komen zij in hoogen ouderdom om in het dal Josafat begraven te worden, waar zij naar Joël 3 : 12 het laatste gericht verwachten. Zij leven meest van aalmoezen hunner volksgenooten in andere landen. Aan het Zuidelijke deel van den Westmuur des ouden tempels hebben zij een plaats des geklags. Hier

*) Tot ons leedwezen ontbreekt van deze zeer bekende rede, welke ds. O. op vele plaatsen gehouden heeft, het begin en een klein gedeelte van de tweede afdeeling. Was dit laatste uit de nog overgebleven gegevens bij te werken, we gaven er de voorkeur aan het begin slechts in de schets te geven, welke mede onder de papieren werd gevonden, omdat een uitwerking daarvan te zeer uit den stijl zou vallen. Aangezien velen er prijs op stellen een herinnering aan deze lezing te bezitten, en de hoofdzaak bewaard bleef, meenden we aan den drang tot publicatie ook in dezen vorm geen weerstand te moeten bieden.

Digitized by Google

beweenen zij elken Vrijdag en op de hooge feestdagen het lot van hun volk en den ondergang hunner stad. Treffend is het hen de steenen te zien kussen en hen te hooren weenen. „Wij vonden hen", verhaalt zendeling Fisk, „op den grond zitten naast de muren. Zij lazen in hun Hebreeuwsche boeken. Het was hartaangrijpend, deze nakomelingen van Abraham, meest arm en in lompen gekleed volk, in 't stof te zien zitten. Zij moeten het privilege betalen om daar te weenen, waar hun vaderen zongen, zich verheugden en hun triomphen vierden. Ellendige slaven zijn zij op dezelfde plaats, waar hunne vaderen machtige koningen waren". Hunne liturgie is:

Liturg.	Volk.
Wegens het paleis, dat woest ligt	Zitten wij eenzaam en weenen.
Wegens den tempel, die verwoest is	„
Wegens de muren, die omverge-[haald zijn	„
Wegens onze majesteit, die weg is	„
Wegens onze groote mannen, die [ter nederliggen	„
Wegens de kostbare steenen, die [verbrand zijn	„
Wegens onze priesters, die ge-[struikeld hebben	„
Wegens onze koningen, die Hem [veracht hebben	„
Wij bidden U, erbarm U over Zion	Verzamel de kinderen Israëls
Kom, kom Zion verlossen	Spreek tot het hart van Jeruzalem
Schoonheid en majesteit mogen [Zion omgeven	Ach wend u genadig tot [Jeruzalem
Moge het koninkrijk spoedig weer [schijnen over Zion	Troost degenen die treuren over [Jeruzalem
Mochten vrede en blijdschap in-[keeren in Zion	En de twijg uitspruiten te [Jeruzalem

Digitized by Google

Op dien klaagmuur nu zien we in onze verbeelding Jesaja verschijnen, die roept: „Zion is eene woestijn geworden, Jeruzalem eene verwoesting. Ons heilig en ons heerlijk huis, waarin onze vaders U loofden, is met vuur verbrand; en al onze gewenschte dingen zijn tot woestheid geworden" (Jes. 64 : 10, 11). En we beluisteren Jeremia's stem die klaagt: „De oudsten der dochter Zions zitten op de aarde; zij zwijgen stil; zij werpen stof op hun hoofd; zij hebben zakken aangegord; de jonge dochters van Jeruzalem laten haar hoofd ter aarde hangen. Al uwe vijanden sperren hunnen mond op over u; zij fluiten en knersen met de tanden; zij zeggen: Wij hebben haar verslonden; dit is immers de dag, dien wij verwacht hebben; wij hebben hem gevonden, wij hebben hem gezien. Allen, die over weg gaan, klappen met de handen over u; zij fluiten en schudden hun hoofd over de dochter Jeruzalems, zeggende: Is dit die stad, waar men van zeide, dat zij volkomen van schoonheid was, eene vreugde der gansche aarde?" (Klaagl. 3 : 10, 16, 15)].

De volkomene in schoonheid, dùs was Zions naam geweest van ouds. Toen het nog niet was neergezonken in de diepte der versmading, die wij zooeven aanschouwden, maar toen het nog heerlijk praalde, hadden Korachs kinderen vroolijk gezongen: „De Heere is groot en zeer te prijzen, in de stad onzes Gods, op den berg Zijner heiligheid. Schoon van gelegenheid, eene vreugde der gansche aarde is de berg Zion, aan de zijden van het noorden, de stad des Grooten Konings". Zeer heerlijke dingen spraken zij, en anderen met hen, van de stad Gods. Was niet

Digitized by Google

God in hare paleizen? Was er niet het heiligdom des allerhoogsten Gods? Reeds had Bileam in profetische geestvervoering voorspeld: „Hoe goed zijn uwe tenten, Jakob, uwe woningen, Israel! Gelijk de beken breiden zij zich uit; als de hoven aan de rivieren; de Heere heeft ze geplant, als de sandelboomen, als de cederboomen aan het water!" Altegader machtige teekening van Zions schoonheid, die voleind ligt in den juichkreet van Asaf: „Uit Zion, DE VOLKOMENHEID DER SCHOONHEID, verschijnt God blinkende!"

Zion is de volkomenheid der schoonheid! Ziethier, M. H., het getuigenis der Schrift aangaande Zions schoonheid, waarvoor ik in dit avonduur uwe aandacht vragen kom. De vraag naar het Waarom? voor deze uitspraak is ons aller belangstelling waard, biedt aan ons aller leven eene begeerlijke leiding en vastheid!

Niet in het uiterlijke moet gij die schoonheid van het Zion Gods zoeken, M. H. Zeker, Zion heeft ook wel uiterlijk schoon gehad. Zelfs in rijke mate. In zulk een overvloed, dat Plinius, een heiden, haar noemt „longe clarissimam urbem Orientis, non Judææ modo", dat wil zeggen: verre-

Digitized by Google

weg de schoonste stad, niet alleen van Judea, maar van heel het Oosten. Daar gaat dus niets van af: God heeft zijn Zion ook uiterlijk rijk gesierd. Maar toch, blijft ge daarbij staan, dan kunt gij niet doordringen tot de volkomenheid van Zions schoonheid. Dan was Zion wel schoon, maar dan zijn er naast en boven Zion nog wel andere heerlijkheden te genieten geweest, die het schoon van Zion in de schaduw stelden.

Zeker, Zion was wel een vaste, bijkans onneembare burcht, welker torens vrijelijk geteld mochten worden, welker vestingwerken eerbied en bewondering afdwongen, gelijk de 48e psalm getuigt. Hoort maar, hoe de oorspronkelijke bezitters, de Jebusieten, David tegenpochen, als hij komt om hen te overweldigen: „Gij zult hier niet inkomen, maar de blinden en de kreupelen zullen u afdrijven". Want rondom dat Zion lagen bergen (denkt maar aan de liederen Hammaäloth, met name aan psalm 125), en heel de omgeving werkte er toe mede, om het als het ware verscholen te doen liggen voor het oog zijner vijanden. En voorts was er, zij het al niet in de onmiddellijke nabijheid, dan toch nog in Kanaän, rondom dat Zion als middelpunt, een cirkel van natuurschoon, dat met volle recht werd aangeduid als „een land van

Digitized by Google

melk en honig". Maar zegt zelf, stond Zion hierin alleen? Als gij in Azië, of in Amerika, aan weelderigen plantengroei, aan de stille majesteit van den Himmalaya b.v. denkt; als gij het schoon van Italië en Frankrijks zuidelijk deel met de glorie onzer Europeesche Alpen tegenover dàt schoon van Zion in de weegschaal legt; kan men dan met recht dat Zion te d i e n opzichte de volkomene in schoonheid noemen en eene vreugde der g a n s c h e aarde? Immers neen. En onneembaar zou zijne vesting wezen, een burcht, dien een blinde en een kreupele konden verdedigen? Neen, àlle vestingen zijn ten leste wel gevallen; àlle burcht is wel vertreden door den ijzeren voet des vijands; maar meer dan Zion waarschijnlijk niet één! Is het in den loop der eeuwen niet acht en twintig malen in een bloedigen krijg overweldigd? Van de trotsche tinnen, schoon geverfd door het licht eener oostersche zon, wapperde vroolijk de banier van Davids huis, ja, maar ontplooiden zich ook de banen, die kond deden van Assyrische overheersching. Op het heilig outer werd de offerande ontstoken, die aan Israels Bevrijder de vertolking eener dankbare aanbidding van Zijn volk moest brengen; maar werd door Antiochus Epiphanes ook het onreine

Digitized by Google

zwijn gebraden, om aldus het overwonnen heir op het diepst te krenken. „Hosanna! gezegend zij hij, die daar komt in den naam des Heeren!" had men blijde gejubeld, als de poort zich ontsloot voor den overwinnaar, die huiswaarts keerde, of voor den vorst, die in zijn paleis intrek nam; maar ook waren in die eigen poorten duizenden bij duizenden vertreden onder de hoeven der Romeinsche paarden en doorstoken door het zwaard van Titus en de zijnen.

Aldus is Zion de volkomene in schoonheid niet!

En wederom, daar waren in Zion wel schatten. Heerlijk praalde op haar kruin de tempel. Het paleis der koningen was met velerlei sieraad bekleed. Maar toch, schooner dan deze waren de trotsche gebouwen van Babel, machtiger was de architectonische rijkdom van het Parthenon, grootscher wat de oever van den Nijl vertoonde. Gering was Zions tempelschat, in vergelijking bijvoorbeeld met wat het heerlijk Indië aan goud en edelgesteenten opleverde. Beelden vondt gij in Jeruzalem niet, maar wat schittering en bekoring ging er daarentegen niet uit van de Apollo's en de Venussen der Grieken! En ook die tempel zelf, hoe heerlijk kunstgewrocht hij ware, hij kon niet wedijveren met de meesterstukken van Hellas.

Digitized by Google

Ook aldus is Zion de volkomene in schoonheid niet!

En nogmaals, ook dàn is Zions schoon niet volkomen, zelfs niet in betrekkelijken zin, indien gij naar de meer ideale schoonheid vraagt, die er gespreid kan liggen in de gelaatstrekken van den mensch; of ook indien gij onderzoeken gaat naar de wereld van het schoone, zooals zij zich vertoont op het doek, in het instrument, getooverd door kleuren en tinten, lijnen en vormen; of, nog hooger, indien gij het pleit wilt voeren voor de rechtbank van de wetenschap, van denkarbeid in den meest uitgestrekten zin des woords.

Want een Esther mocht „schoon van gedaante en schoon van aangezicht" wezen, zoodat zij waardig geacht werd, boven hare niet-Joodsche zusteren zelfs, om gesteld te worden onder de hand van Hegai, den bewaarder van Ahasveros' vrouwen, — zij is geen regel, maar uitzondering. De kunstrechter heeft in de worsteling der volken en geslachten alle eeuwen door den overwinningspalm der volkomene schoonheid toegekend, niet aan Zions dochteren, maar aan het „maagdelijke" Griekenland. En veilig mag ik aannemen, dat wij allen met dat oordeel willig instemmen; geen onzer zal, komt het op schoonheid van gelaats-

Digitized by Google

trekken aan, het nakroost van Sem voortrekken boven de nakomelingen van Japhet.

En zoo ook, als gij kunst en wetenschap genieten wilt, M. H., klopt niet aan de poorte van Sem aan, want gij vindt er geene, of althans zeer schaarsche bevrediging voor uw verlangen. De profetie van Lamechs tent blijft nog aldoor in vervulling gaan. Het schoon dezer wereld vindt gij niet bij de „kinderen Gods", maar bij de „kinderen der menschen". Want het is de wereld der Romeinen, waar het zuivere rechtsbestel ontwikkeld wordt; het is in Griekenland, dat de houwer beitelt in het marmer en de dichter graveert in het erts der taal en de wijsgeer arbeidt in de mijn der gedachten. Maar ook àldus is Zion de volkomene in schoonheid niet!

Zoo leverde ons onderzoek tot dusverre geen ander resultaat, dan dat het Zion, ook van weleer, heel arm is aan schoon, en het moet afleggen tegenover anderer schoonheid en praal.

En toch getuigt de Schrift, dat God blinkende verschijnt uit Zion, de volkomenheid der schoonheid! Hoe hebben wij dat te verstaan?

Wij worden hier genoodzaakt, M. H., de zaak wat dieper op te vatten. Wij zullen het uiterlijke

Digitized by Google

schoon dan laten varen; niet enkel aanzien wat voor oogen is; maar, door Gods Geest geleid, trachten door te dringen tot in het hart, tot in het centrum ook van de wondere wereld van het schoon.

Och, M. H., hoezeer wij ook geneigd zijn, om andersom te doen, zóo alleen hoort het. Niet aan de oppervlakte van ons leven, maar in de diepten onzer ziel vinden wij die gewenschte levenssympathie met de wereld van het schoon. God draagt Zijne heilige schatten niet uit naar den voorhof van ons aanzijn; alleen in het binnenste heiligdom onzes harten ontsluit Hij ons Zijne heerlijkheid. Zijne stem, de stem van wat eeuwig is en oneindig, is in haar zoete klanken alleen hoorbaar in de heilige stilte van het leven onzes gemoeds. De kunstenmaker zoekt de markt; de kunstenaar de eenzaamheid. De kwakzalver maakt veel leven; in de kamer van den geneesheer wordt alle gedruisch vermeden. Het Leger des Heils roert de trom en prikkelt de zinnen; de kerk van Christus is de stille zuster der barmhartigheid, die olie druppelt in de wonden en kalmte brengt. Altoos weer dezelfde tegenstelling. Ook hier. Het ware schoon is vol eenvoud; — maar wat schittert boeit ons allicht veel meer.

Digitized by Google

Het ware schoon moeten wij vaak zoeken, omdat het zich gaarne hult in het kleed der verborgenheid; — maar wij zien veelal uitsluitend aan hetgeen voor oogen is. Waarlijk, M. H., er moet in en aan ons eene hervorming hebben plaats gegrepen, zullen wij waarlijk het ware schoon kunnen genieten. Gelijk al ons ander gevoel, zoo is ook ons schoonheidsgevoel door de zonde bedorven. Op den bodem aller vragen, ook op den bodem van deze vraag naar Zions volkomene schoonheid, ligt der wereld zondeschuld! Het æsthetisch wordt een ethisch vraagstuk; wat voor menschen dwaasheid is, heet wijsheid bij God; ook hier roept de Hoogste Waarheid ons toe: Gelooft alleenlijk!

Als Da Costa in zijn heerlijke navolging van een tooneel uit Lord Byron's „Caïn" oorspronkelijke reien invlecht — de kroon van heel het stuk! — dan verblijft aan die rei der engelen het laatste woord. Zij, de zalige geesten, zullen de lucht zuiveren van hare besmette klanken, omdat Satan en Kaïn daar pas God gelasterd hebben. En het zijn deze onnavolgbaar rijke woorden, welke de bezielde Christenzanger hun op de lippen legt:

Digitized by Google

„In den aanvang was Jehova!
Hij bestond en Hij alléen!
Maar Hij riep u, en gij waart er,
Grootste der verborgenheên,
Geestenwereld, die uit niet werd!
Gij waart God niet en — bestondt
Millioenen Cherubs leefden!
't Was het aadmen van Zijn mond!
Millioenen Serafs loofden!
't Was het golven van Zijn hand!
Millioenen geesten zweefden,
In één liefderijk verband,
Om den troon des Glorierijken,
Uit Wien alle glorie straalt!
't Was de wil des Liefderijken,
Uit Wien alle liefde daalt!"

„Om den troon des Glorierijken, uit Wien alle glorie straalt!" Zietdaar het program voor heel de Christelijke beschouwing van de wereld der schoonheid in één enkelen genialen regel gegeven! God de Heere is rijk aan glorie, de Volheerlijke in Zichzelven. En als zoodanig is Hij tevens de bron en fontein der heerlijkheid voor alles buiten Hem, voor Zijn schepsel. Daar straalt geen glorie, of ze straalt uit Hem. Alle schoonheid, die eenig schepsel bezit, komt aan dat schepsel uit Hem, de Springader van alle schoonheid toe. Alleen in Zijn licht zien wij het licht!

Sprak niet het Eeuwige Woord, dat in den

Digitized by Google

schoot des Vaders was, in Zijn hoogepriesterlijk gebed van „de heerlijkheid, die Hij bij God had, eer de wereld was"? Ja, in den aanvang, toen Jehova was en Hij alleen, toen, naar de krachtige uitdrukking van den Spreukendichter, de aanvangen zelfs van de stofjens der wereld nog niet gemaakt waren: toen speelde de Wijsheid voor het aangezicht Gods, bekleed met de heerlijkheid, die bij God was. Toen de wereld er nog niet was, toen miste God het schoon niet, maar toen was er het schoon, toen was er de heerlijkheid, in al de volheid der Goddelijke majesteit. En de schepping is niets anders geweest dan een afdruipen uit die Goddelijke Fontein van louter heerlijkheden, die tezamen vormden het wondere heelal. „Zeer goed" was al het werk van God, want het kleed Zijner schoonheid lag daarmee voor Zijn aangezicht uitgespreid. En „zeer goed" zou ook wezen het werk van Zijn werk, als in eene louter schoone wereld ook niet dan schoons werd voortgebracht. Gelijk eene sneeuwvlok de straal der zachte winterzon in zich opvangt en dat éene witte licht breekt in al de kleuren van den regenboog, — zoo ook moest al het geschapene, moest met name het bewuste schepsel, den éénen zachten glans van de heerlijkheid Gods opvangen,

Digitized by Google

om dien in duizendvoudige schittering te doen uitstralen naar rondom, naar omhoog. Zelf niets dan instrument en voertuig voor de Goddelijke heerlijkheid, zou de mensch hierin zijne heerlijke, zalige roeping mogen bekennen, dat hij verkondigde de deugden Desgenen, die hem geschapen had. In verband met die roeping ontving de mensch sanam mentem in sano corpore, eene gezonde ziel in een gezond lichaam, beide zonder vlek of rimpel, volkomen schoon. Maar dat niet alleen. Hij werd ook geplaatst in eene schoone schepping, die in alles het stempel vertoonde van haar Volschoonen Schepper. Omgeven door de heerlijkheid van het paradijs, waarmee de heerlijkheid van het eigen bestaan ten volle en zaliglijk harmonieerde, bezat Adam in den beginne alzoo de volkomen schoonheid, de heerlijkheid van den goed en recht geschapen mensch. Wij kunnen ons zulk eene volkomene schoonheid niet dan van verre indenken. Maar stelt u voor, dat gij u bevondt op een dier vele bergtoppen, waar schier nog nooit een menschenoog gegluurd, een menschenoor gehoord heeft; geen verscheurend gedierte ontrust er uw gemoed; in de smeltende melodieën van allerlei gevogelte moogt gij u verlustigen, terwijl aan uw voet de rijkste bloemen-

Digitized by Google

pracht uw oog bekoort; boven uw hoofd welft zich de schoonste Italiaansche hemel met zijn peilloos blauw, des nachts met zijne myriaden van sterren; en denkt u daarbij de mogelijkheid, dat uit uwe ziel alle zondige gedachte en neiging gebannen bleef, zoodat gij daar op de knieën laagt neergebogen in aanbiddende bewondering voor uw God, Wiens eer en heerlijkheid gij dus aanschouwdet in het midden Zijner schepping; — denkt u dat alles in, M. H., en gij ook gevoelt iets van het heimwee, dat Milton klagen deed over het verloren paradijs, waar de ongevloekte zondaar in het midden eener ongevloekte schepping de volkomene schoonheid genieten mocht. Dat is de zielsstemming geweest van den dichter van den 104^{en} psalm, toen hij den vollen toon der aanbidding niet grijpen kon vanwege de zonde. Door het heden met zijne vervloeking heen grijpt hij de toekomst, waarin geene vervloeking meer wezen zal. „De zondaars zullen van de aarde verdaan worden en de goddeloozen zullen niet meer zijn". Dus snijdt zijn zang. En dan vloeit zijne ziel in de rijkste aanbidding uit: „Loof den Heere, mijne ziel, Halleluja!"

Dit is dus de volkomene schoonheid bij het schepsel Gods, dat op elk gebied des levens Gods

Digitized by Google

heerlijkheid uitstraalt; door het schepsel gekend, gewaardeerd, genoten wordt; en weer, in de taal der aanbidding, terugkeert tot voor den troon van Hem, uit Wien, door Wien en tot Wien alle dingen zijn.

Welnu, M. H., die openbaring van Gods heerlijkheid is er nu nog. Alleen maar, de bodem van de bedding is overdekt door den stroom der ongerechtigheid, die sinds op het erf der schepping kwam binnenbruisen. De zonde heeft de harmonie tusschen het uiterlijke en het innerlijke verbroken, want de zonde kent geene harmonie; zij heeft de verhouding van het schepsel tot zijn Schepper doen omslaan in haar tegendeel, want zij kent geen recht; zij heeft in één woord vloek gebracht voor zegen en daardoor de schoonheid van binnen in den mensch vernield, terwijl de adelbrief der schepping werd verscheurd. Om er een enkel Schriftuurlijk voorbeeld van te noemen, dat ontzettend is door zijne snijdende juistheid, leest dan in het Spreukenboek, van de bevalligheid, die bedrog, van de schoonheid, die ijdelheid is. Waar komt zulks sterker uit dan bij de ontaarde vrouw? Van haar Maker ontving zij eene schoone, reine ziel, met een schoon, rein lichaam, om daarmee, als beelddraagster van het Eeuwige Wezen, God

Digitized by Google

groot te maken. Maar terwijl ze hare ziel bezoedeld heeft door de schrikkelijkste zonden, acht men dat haar lichaam schoon gebleven is. De uitkomst zal het straks wel anders leeren, als het stempel der ijdelheid haar iets dieper op de nu nog roode wangen wordt gedrukt. „Eene gouden bagge in een varkenssnuit", zietdaar het schrikkelijk oordeel Gods over zulk eene vermeende schoonheid, maar die liegt.

Dat oordeel, M. H., is in den grond der zaak h e t oordeel, dat over alle schoonheid buiten Zion gaat. Zeker, die schoonheid is wel van Goddelijken oorsprong, maar niettemin werd ze, naar den vorm, prooi des duivels; zeker, de adel der Goddelijke afkomst blijft wel zichtbaar, maar voet voor voet wint de vijand grond en spel, die zijn satanisch stempel voor die adellijke trekken in plaats komt schuiven. Satan is de overste dezer wereld geworden, en in het gebied van Satan is voor waarachtige schoonheid geen plaats!

Maar God zij geloofd, M. H., overste dezer wereld b l ij f t Satan niet. Eén is er gekomen, die gesproken heeft, dat de ure kwam, waarop de overste dezer wereld zou buitengeworpen worden. Die Eéne is de Schoonste der menschenkinderen, de Volschoone, omdat Hij afgescheiden

Digitized by Google

bleef van de zondaren. De Goddelijke schoonheid, die in genade en waarheid op Zijne lippen was uitgestort, werd bij Hem niet verzwolgen door den stroom der ongerechtigheid. Integendeel, altoos schitterde die waarachtige schoonheid heerlijk en zalig bij Hem uit. Bezig zijn in de dingen Zijns Vaders, dat was Zijne levensroeping; werken den wil Desgenen, die Hem gezonden had, Zijne spijze. En dat dit niet op alles overweldigende wijze uitkwam, maar veelszins verborgen bleef, lag aan drieërlei. Want vooreerst huisde Zijne reine, volkomen schoone ziel, in een lichaam, dat ten deele de gevolgen der zonde droeg. Ten tweede wandelde Hij in het midden eener schepping, eener wereld, die in het booze lag. En ten derde heeft men, voor zoover men dat Licht dan nog zag, de duisternis liever gehad dan het Licht. Maar ook zoo blijft Hij, Hij alleen, voor wie gelooft, de Volkomene in schoonheid, Hij, die het uitgedrukte beeld van Gods zelfstandigheid, het „afschijnsel Zijner heerlijkheid" was, onze Heere Jezus Christus.

En gelijk nu van God als den Koning van het heelal in de sfeer der schepping alle heerlijkheid afdroop, zóo, dat het geschapene met volkomen schoon overgoten werd, — zoo ook druipt nu

Digitized by Google

van dezen Vorst in de sfeer der herschepping alle heerlijkheid op de Zijnen af; in Zion wordt eene volkomene schoonheid genoten!

Want Zion, M. H., dat is niet de burcht der Jebusieten alleen, daar in het Westjordaansche. Die burcht was wel tijdelijk de drager van het Zion Gods. Waar de Christus verschijnt als de Volkomene in schoonheid; waar de wet der herschepping uitgaat, en door den Geest van Christus de stroom der ongerechtigheid wordt teruggedrongen, zoo, dat de ware, de Goddelijke schoonheid weer gezien wordt, weer gezien wordt in haar volkomenheid; — dáar is Zion. En omdat dit alles nu in de dagen des Ouden Testaments geconcentreerd lag in Israel, en wederom in Israel geconcentreerd lag in Zion, wijl daar de tempel was, in welks heilige der heiligen de Schechinah, d. i. de Heerlijkheid Gods woonde, daarom werd er van ouds gejubeld: Uit Zion, de volkomenheid der schoonheid, verschijnt God blinkende. Niet om iets uiterlijks, dat aan dat plaatselijke Zion kleven zou. Neen, maar omdat God daar de plaats Zijner rust had verkoren; omdat Hij gezegd had: „Hier zal Ik wonen tot in eeuwigheid". Want dáar is de schoonheid volkomen, waar God woont, en waar de Geest des Heeren regeert, en de

Digitized by Google

mensch voor dezen zijnen God niets is, niets dan instrument en voertuig om er de heerlijkheid Gods in uit te spreiden. Want waar de Geest des Heeren komt, daar moet de geest van Satan wijken; daar moet dus ook wijken de zonde met de ongerechtigheid; daar wordt in het hart ingebracht de waarachtige Goddelijke schoonheid, welke volkomen is, beide naar inhoud en naar vorm.

Juist daarom kan het El Kods van onze dagen geen drager wezen van die Goddelijke schoonheid. Daar wandelt de Eeuwige Liefde niet meer rond op de straten, maar op elken steen zit de vergeldende Gerechtigheid, welks aanblik ons hart doet verstijven van schrik. o, Als men er van zichzelf wilde aflaten; als men prijs wilde geven alle valsche schoonheid; als men niet zijne kleederen scheurde, maar zijn hart; indien de gehuurde klagers verwisseld werden voor echte „verslagenen van harte", dan zou God de Heere, gelijk van ouds, daar Zijne woning maken. Maar nu is Hij van dat aardsche Zion geweken. Hij woont immers alleen bij hen, die voor Zijn Woord beven. Dat is, bij de gemeente Zijns Zoons. Deze is het Zion Gods! Naar luid der Schrift. In zichzelve zwart, maar lieflijk in haar Hoofd! Vol

Digitized by Google

onreinheid naar hare eigene woning, maar nochtans de Volkomene in schoonheid, omdat God in haar midden woont. Dat Zion Gods boeit ook ons oog, het oog onzes geloofs. Niet door uiterlijke pracht, maar om haar „inwendig schoon". o, Niet de werkelijkheid, maar het geloof, het geloof aan onzen God en Zijn Woord, dat nimmer faalde of falen zal, het perst ook ons het lied voor dat Zion Gods uit de ziel:

„Dat vreed' en aangename rust
En milde zegen u verblij';
Dat welvaart in uw vesting zij,
In uw paleizen vreugd en lust"; enz.
Ps. 122 : 3.

Zoo zagen wij dan, M. H., dat Zions schoonheid, de waarachtige schoonheid waarvan we thans spreken, niet bestaat in uiterlijke pracht en praal, maar dat we den zin van dit woord dieper hebben op te vatten.

Bij het begin der schepping, toen God al wat Hij gemaakt had, zag en het — zie — zeer goed was, heerschte er eene volkomen schoonheid. Door den val van Adam echter is dat schoon verduisterd — u allen is die treurige geschiedenis bekend —, en daarna bracht het land niet langer enkel vruchten en bloemen voort, maar daarbe-

Digitized by Google

nevens ook doornen en distelen. Schoon was er nog wel, doch in den grond der zaak slechts schijnschoon. Gods gemeene goedertierenheid was oorzaak, dat niet alle schoon verging, maar dat er, al was het dan ook slechts schijnschoon, bleef bestaan. En daarbij bleef het niet. God, Die groot is van goedertierenheid, en Wiens barmhartigheden geen einde hebben, heeft Zich eene woonplaats op deze zondige aarde verkoren. Dat is Zion, het Zion waarvan hier sprake is!

Alleen daar, waar God woont, waar Hij groot is in het midden, daar is Zion, en is Zions schoonheid volkomen!

Maar eilacy, wij z i e n die volkomene schoonheid niet in deze bedeeling. Ons oog is daartoe te verduisterd. Het gaat ermee, M. H., als met een stroom, die van boven van de bergen afdaalt. Aanschouwt gij dien stroom bij zijn oorsprong, dan treft u de groote, door niets verduisterde helderheid van het water. Maar datzelfde water, stroomende door vuile, moerassige holten en glooiïngen, vertoont u wanneer ge onder aan den berg gekomen zijt niets dan een vuile, drabbige massa. Alzoo Zions schoonheid, M. H.! H i e r zien wij haar slechts met het oog van een zondaar, en daardoor bezoedeld, verduisterd.

Digitized by Google

Alleen in Christus zien wij de volkomene schoonheid, in Hem, Die ons in alles gelijk geworden is, uitgenomen de zonde, ja van Wien de Schrift zegt, dat Hij afgescheiden was van de zondaren.

Hoort slechts wat een oude heidensche sage u verhaalt, en het zal u duidelijk worden, dat zelfs ook de heidenen gevoel, diep gevoel hadden voor dat innerlijke schoon, waarvan wij spreken.

Eene Peri, zoo zegt men, stond eens voor de gesloten poort van het Paradijs. Een gevoel van diepen weemoed greep haar aan bij het zien van die hemelsche schoonheid, zoo vèr boven de aardsche verheven. Eens was dit paradijs haar vaderland geweest, en nu bleef die poort voor eeuwig voor haar gesloten... Een heimwee overviel haar om ware het slechts enkele oogenblikken zich te baden in die hemelsche weelde. Een engel, die bij de hemelpoort stond, had echter haar klacht beluisterd, en een diep gevoeld medelijden blonk uit zijn zielvol oog. Hij verkondigt haar de spreuk, dat de Peri vrij van schuld kan geraken, wanneer zij aan deze eeuwige poort des hemels liefste gave weet te brengen. Ga, zoo zegt hij, zoek die en word rein: gaarne zal ik dan de verzoende binnen laten!

Met hoop en moed bezield, met dat ééne doel-

Digitized by Google

wit voor oogen, nl. het verloren paradijs te herwinnen, daalde zij met snellen wiekslag omlaag, om op aarde die schoonste gift te gaan zoeken. Doch waar ze te vinden?

Na eenig beraad daalt zij neer op een slagveld. Te midden van een ontelbare menigte bebloede en verminkte lijken staat een jonge held fier en onversaagd zijn tegenpartij af te wachten. Zijn kleederen zijn met bloed bevlekt; zijn zwaard ligt gebroken op den grond; niets rest hem dan één pijl om zich tegen de overmacht te verweren. En als hem dan de overwinnaar, instee van hem te verslaan, aanbiedt zijn glorie met hem te deelen, wijst hij dit aanbod met verachting van de hand, wijzende op zijn tallooze broederen, die sneuvelden voor land en volk. Zijn laatste pijl is voor den overwinnaar, den onderdrukker zijns volks — doch tevergeefs! de worp faalt, en ontwapend valt hij den vijand in handen en vindt op het veld van eer den dood. En de Peri? Als het gewoel en vreugdeschal op het slagveld eenigszins is verstomd, schiet zij ijlings toe en vangt den laatsten droppel bloed van dezen fieren krijgsman op, want dit heldenbloed zal de schat zijn, die haar de hemelpoort ontsluit. Met arendsvleugelen stijgt ze op naar

Digitized by Google

de poort van het paradijs, doch om van den engel te hooren: veel heiliger moet de gave zijn, zal ze u den hemel ontsluiten!

Ontmoedigd en bedroefd daalt de Peri weenend omlaag. Zoo nabij, en toch verloren, en dat met zulk een kostbaren schat! Waar zal ze iets beters vinden? Zij zweeft al treurende voort, tot ze komt boven een der schoonste plekjes dezer aarde, tot boven een paradijs, vervloekt om der zonde wil, het is zoo, en toch een ware lusthof. En als zij daar het vooglenkoor een dartel lied hoort kweelen, en die rijke bloemenpracht aanschouwt, denkt ze met nog dieper weemoed aan het schoon des hemels, zoo ver nog boven het aardsche verheven. Wie zou echter meenen, dat een zoo schoone streek zoo veel ellende zou bevatten? Dat zoo nameloos leed daar geleden kon worden? Die nader speurt ontmoet weldra de sporen van die vreeselijke plaag de pest, waarmede dit deel des lands wordt geteisterd. Peri ziet de verwoestingen, welke hier aangericht worden. Zij hoort van uit een groep oranjeboomen de jammerklacht van een jongen man, die in Gods vrije natuur gevlucht is om daar nog verlichting te zoeken voor zijn nameloos lijden, doch zonder bate. Eenzaam en verlaten ligt hij daar, ten prooi aan de grootste

Digitized by Google

smarten. Geen zachte hand is er, die zijn brandende slapen komt koelen of zijn ontzaggelijke dorst wil lesschen. Met onbeschrijfelijken weemoed denkt hij terug aan de uren, gesleten in de nabijheid van haar, naar wie zijn ziel thans zoozeer hunkert, en die hij toch verre wenscht opdat haar geen gevaar bedreige. — Doch hoor, een vlugge, veerkrachtige stap nadert... vlug als een hinde snelt daar zijn liefste op hem toe, en prangt hem, geen zorg of gevaar kennende, aan heur kloppend hart. Haar leven... wat is het zonder hem? Is dàt niet juist haar leven, zich te verblijden in zijn bezit? Zoo mag hij dan in haar armen sterven, en zij heeft het voorrecht zijnen doodsstrijd zooveel doenlijk te verlichten. Welhaast houdt ze slechts zijn ontzielde lichaam in de armen, drukt nog eenmaal de lippen op dien kouden mond en zinkt dan ook zelve zieltogend neer! — En Peri gaat met dien laatsten zucht der reine liefde naar de poort van het paradijs, om te vernemen of dit des hemels liefste gave zou kunnen zijn. Doch ook nu klinkt het antwoord, hoezeer ook de engel het geschenk waardeert: veel heiliger moet de gave zijn, zal ze u den hemel ontsluiten!

Andermaal verstooten, terwijl ze nu toch zoo zeker meende aan de voorwaarde voldaan te

Digitized by Google

hebben! En toch, zij kan het pogen niet opgeven. Als het moet zal ze van de eene pool naar de andere gaan om het kleinood te vinden, dat haar de poort van het verloren paradijs heropent. De avondzon daalt over het Beloofde Land, achter gindschen tempel, wiens zuilen, hoog en eenzaam, ver haar schaduwen werpen ... Zou in dien tempel het geheim voor haar te lezen zijn?... Terwijl ze nederdaalt om dit te onderzoeken, ziet ze een spelend kind, zingende te midden van wilde rozen, en tegelijk ontdekt ze een moeden man, die van een bezweet paard springt om aan de bron zijn dorst te lesschen. Wild staan zijn oogen, verwrongen is zijn gelaat, het geeft alle boosheid te lezen — welk een tegenstelling, die man en dat kind! — Doch hoor ... van Syrië's minaretten klinkt de oproeping tot het avondgebed. Het kind staakt zijn spel, knielt neder, en bidt, een engel gelijk. Tranen springen den moordenaar in de oogen als hij dit ziet. Hij denkt terug aan den tijd, toen hij jong en rein was als dit kind, en bidden kon ... doch nu! Hij valt op de knieën naast het biddende kind en een laatste zonnestraal bestraalt beide met het licht der vergeving, een weerschijn van den lach des engels, die de poort van het paradijs nu voor de Peri mag ontsluiten.

Digitized by Google

Immers brengt zij thans des hemels liefste gave, nl. de tranen van oprecht berouw!

Wanneer de heidenwereld reeds zoo diep gevoeld heeft M. H. hoe groot de macht van het kwade is, doch ook dat er niets schooners kan bestaan dan berouw en vergeving, hoeveel dieper moeten wij dan gevoelen eenerzijds dat de wereld in het booze ligt, en een stroom van ongerechtigheden de overhand heeft, doch anderzijds, hoe schoon nu het Zion Gods is, midden in die wereld geworpen door God Zelf, als de belichaming der gedachte:

Maar ons weerspannig overtreden
verzoent en zuivert Gij!

Daaruit ontstaat een geweldig conflict, een ontzettende worsteling. Christus, de Schoonste der menschenkinderen en Zijn schoone Zion binden den strijd aan met Satan, het booze, de ongerechtigheid en dus het leelijke, het afgrijselijke. De Christus Zelf blijft daarbij onbezoedeld, want Hij is afgescheiden van de zondaren, volkomen schoon. De Zijnen daarentegen hebben slechts een klein beginsel dezer gehoorzaamheid en geven nog voortdurend uit zwakheid toe aan wat met hun innerlijk schoon in disharmonie is. Doch laat de bruid van dezen Koning zwart zijn,

Digitized by Google

ze is toch liefelijk; en de wereld, hoe liefelijk ze ook schijne, is innerlijk zwart!

Niet Rome is eeuwig, niet Athene, zelfs niet Jeruzalem, doch het Zion Gods — geen schaduw maar werkelijkheid — heeft de belofte der toekomst. Johannes zag op Patmos, hoe de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, neerdaalde van God uit den hemel, en hoe de heerlijkheid en de eer der volken daarin gebracht werd. Dat wij dan doen naar het woord van den profeet Jeremia: „Gedenkt des Heeren van verre, en laat Jeruzalem in uw hart opkomen".

Doch opdat onze geestdrift voor dat Zion en zijn schoonheid niet weer verdampe, een vroeg komende dauw en morgenwolk gelijk; opdat ze iets meer zij dan de verheffing van den visch uit de zee, die zich slechts een enkel oogenblik boven het water in het licht vluchtig vermag op te houden, om dan weer in het donker element terug te zinken, — zoo zij in ons hart gegrift het prophetisch woord van Ezechiël: „Ziet, Ik zal Mijn heiligdom in het midden van hen zetten tot in eeuwigheid, en Mijn tabernakel zal bij hen zijn, en Ik zal hun tot eenen God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn. En de heidenen zullen weten, dat Ik de Heere ben, Die Israel heilige,

Digitized by Google

als Mijn heiligdom in het midden van hen zijn zal tot in eeuwigheid!"

Dat is een heilige palmboom te midden van de dorre woestijn van een in het stoffelijke verzonken tijd. Dat is heilige poëzie, die ons als een psalm-accoord uit reiner wereld tegenklinkt onder al het proza van ons arme aardsche leven.

o, De schoonheid van Gods Zion, zij strekt, en zij strekke ook ons, tot een helder seinlicht, dat ons wenkt temidden van de donkerheid in ons en rondom ons, om pelgrims te wezen, die dit reislied aanheffen:

Wij gaan van kracht tot kracht steeds voort!
Elk onzer zal in 't zalig oord
Van Zion haast voor God verschijnen!

Digitized by Google

Één Ding

(Zes stichtelijke Overdenkingen).

Eén ding is noodig

> Maar één ding is noodig; doch Maria heeft het goede deel uitgekozen, hetwelk van haar niet zal weggenomen worden.
> LUKAS 10 : 42.

Eén ding slechts is noodig.

Noodig waartoe? Eén ding slechts is noodig, om er zich over te bekommeren en te ontrusten. Martha bekommert en ontrust zich over vele dingen. Dat mag niet, het behoeft ook niet. Eén ding slechts is noodig, één ding slechts onzen kommer en onze onrust waard. En waarom? Omdat dat „ééne" tegelijk „alles" is. Omdat dat „ééne" het goede deel is, dat niet zal worden weggenomen van wie het heeft.

Gij wilt de tegenstelling tusschen Maria en Martha verstaan?

Digitized by Google

Zij is niet deze, dat Martha u het beeld teekent der aardschgezinde vrouw, die innerlijk vervreemd is van het geestelijk leven, en dat daartegenover Maria de hemelschgezinde discipelin zou wezen, wier hart alleen vervuld is met uitgangen naar den hooge. Neen, beider innigste lust is het, den Heere naar haar beste inzicht en krachten liefde te bewijzen. Ook Martha is aan Hem verkleefd. Zij is niet bezig met veel genietens, maar met veel dienens. En wat zij dient, het is al voor Jezus. Terwijl omgekeerd van den Zaligmaker staat opgeteekend: „Jezus had Martha en hare zuster en Lazarus lief".

Maar ze verschillen in de wijze waarop zij aan Jezus welbehaaglijk willen zijn.

Martha acht, dat zij niet beter kan doen dan zich over vele dingen te bekommeren en te ontrusten. Zij is zeer bezig met veel dienens. Voor Jezus is haar niets te veel.

Maria daarentegen zet zich neder aan de voeten van den Gezalfde des Heeren, die tot haar komt om woorden des eeuwigen levens tot haar te spreken en al haar kommer en onrust is, om geen van die woorden te missen, om het alles in haar hart te bewaren en zoo mogelijk te verstaan.

Digitized by Google

Martha wil geven, veel geven; zij heeft het zoo druk, zij is zoo bezig in haar zoeken, om veel voor haar Heere te doen.

Maria wil ontvangen, veel ontvangen; zij zet al de vermogens van haar geest op dat eene punt vast, dat zij nu mag leeren, vinden, verstaan.

Wat is nu beter: geven of ontvangen?

„Het is zaliger te geven dan te ontvangen", zegt de Heere. Maar laat ons wél onderscheiden. Dat zegt Hij als een regel voor het natuurlijke leven. En juist op het gebied van het natuurlijke leven is deze regel onder de menschen niet bemind. Het menschelijke leven wordt verkankerd door de zelfzucht, die liever doet ontvangen dan zich in het geven te verlustigen.

Maar wat doet nu het arglistige menschenhart?

Dien regel voor het natuurlijke leven, waar hij innerlijk vijandig tegenover staat, en dien hij op dat natuurlijk levensgebied dan ook rusteloos schendt, brengt de mensch over op een gansch ander terrein, waar hij volstrekt niet thuishoort, namelijk op het gebied des geestelijken levens, in zijne verhouding tot den levenden God. Want natuurlijk, op dat terrein kan de zondige mensch

Digitized by Google

niets geven, en kan hij enkel ontvangen. Daar geldt de regel, dat wij van genade moeten leven en Gode niet met al kunnen toebrengen. Maar zie nu, juist in deze levensverhoudingen doet de booze natuur des zondaars den Geest des Heeren sterken wederstand, en maar al te veel wordt er gezondigd door juist niet genade van God te willen ontvangen, maar in overvloed van werken en in zeer bezig zijn met veel dienens, o zooveel aan God te willen geven.

Dat is de overtreding van Martha. Zij wil geven, doen, zoeken; terwijl het de ure was van ontvangen, bewerkt worden, vinden. Immers, het was de eerste maal, dat Jezus intrek nam in dit later zoo veelbezochte huis; het Evangelie verhaalt ons hier de eerste persoonlijke ontmoeting van den Heiland met de beide zusters. Bij dit eerste samenzijn wordt Maria's plaats ons geteekend aan Jezus' voeten: „welke ook, zittende aan de voeten van Jezus, Zijn woord hoorde". Doch als ook Martha's zieleleven met een enkelen trek zal geschetst worden, dan luidt het: „Doch" — let op de tegenstelling — „doch Martha was zeer bezig met veel dienens".

Digitized by Google

Zij heeft geen tijd om te zitten aan Jezus' voeten, zij heeft het te druk om Jezus' woord te hooren.

Maria hoorende, Martha dienende, — hoe herinneren zij ons aan Samuels woord tot Saul: „Gehoorzamen is beter dan slachtoffer, opmerken dan het vette der rammen"; en aan de roepstem bij Hosea: „Ik heb lust tot weldadigheid, en niet tot offer, en tot de kennisse Gods meer dan tot brandofferen".

Tegenover menschen, ja, dan zij u het geven zaliger dan het ontvangen; maar tegenover den Heere zij ook voor u de plaats als voor Maria: aan de voeten van Jezus, om Zijn Woord te hooren; zij had het goede deel uitgekozen, dat niet van haar zou weggenomen worden. Één dingslechts had zij noodig; dat ééne had zij ook van den Heere begeerd; namelijk om de genade te ontvangen, die Jezus haar bracht.

Het is een fout van vele Christenen, dat zij in hunne liefde tot den Heere zooveel willen geven, dat zij geen tijd hebben om te ontvangen. Zij zoeken aldoor naar God, en zijn in dat zoeken onvermoeid bezig, veel aanbiedende; maar zij komen nooit tot het rustig vinden des.

Digitized by Google

Heeren. Zij spreken zoo druk en gejaagd, dat zij met geen mogelijkheid kunnen hooren, wat de Heere tot hen spreekt. Heel hunne ziel gaat op in alles wat zij zelven doen, en zij verstaan het niet, dat zij daardoor juist aan Gods Geest de gelegenheid ontnemen om iets aan hen te doen. „Martha, Martha, gij bekommert en ontrust u over vele dingen, maar één ding is noodig". Vergeet toch om het vele goede het ééne betere niet. Laat uw hart vereenigd worden tot het ééne noodige, namelijk tot het ontvangen van genade.

Neen, dat is niet gemakkelijk. Van genade te leven, in zijne levensverhouding tegenover God, het valt niet mee. Op natuurlijk gebied moet de mensch zijn adelbrief wel eerst verscheurd en zijn eergevoel vertreden hebben, zal hij „genadebrood" kunnen eten. Maar op de erve des geestelijken levens verstaat het alleen en dan nog slechts ten deele, wie van een verbrijzelden geest is. Alleen wie als Maria het rechte gezicht op den Heere Christus heeft en Hem op de rechte wijze in zijn huis ontvangt, spreekt tot Hem: Heere, geef mij het brood des levens!

Later komt er ook een tijd van geven voor zulke Maria's. Later; niet bij de eerste ont-

Digitized by Google

moeting. Eerst moet het ontvangen een goed eindweegs gevorderd wezen. Als Jezus bij ons komt, dan is onze plaats aan Zijne voeten, om Zijn woord te hooren. Maar als wij dan later bij Jezus geroepen worden, gelijk Maria in het huis van Simon den melaatsche, dan mag de albasten flesch gebroken worden, en dan mag de zeer kostelijke zalve geuren, en dan gaat het getuigenis van Jezus uit: „Zij heeft een goed werk aan Mij gewrocht; voorwaar, Ik zeg u, alwaar dit Evangelie gepredikt zal worden in de geheele wereld, daar zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden van hetgeen zij gedaan heeft".

Ziet, dààr gaat het dienen van Maria dat van Martha zeer verre te boven. Maar het geven kwam bij haar ook na het ontvangen. Zij had het ééne dat noodig was; en met dat ééne alles; zij had genade ontvangen, en door die genade was zij wat zij was.

Één ding is noodig. En wie dat eene heeft, die heeft het àl. Want wat hij ontvangt, het doet hem zeggen: „Ik ben geringer dan Uwe trouw"; en wat hij geeft, het doet hem belijden: „Wij geven het U als uit Uwe hand"; en in ontvangen en geven samen is het: „Niet ons, o Heere, niet ons, maar Uwen naam geef eere!"

Digitized by Google

Eén ding ontbreekt u

> En Jezus, hem aanziende, beminde hem en zeide tot hem: Eén ding ontbreekt u; ga heen, verkoop alles, wat gij hebt, en geef het den armen, en gij zult een schat hebben in den hemel, en kom herwaarts, neem het kruis op, en volg Mij.
>
> MARKUS 10 : 21.

Eén ding slechts is noodig. Eén ding slechts onzen kommer, onze onrust waard.

Maar indien dit éene ding ons eens ontbrak?

En inderdaad, van den natuurlijken mensch, ook den uitnemendsten, geldt het: Eén ding ontbreekt u. En het éene ding, dat ontbreekt, is hetzelfde als het éene ding, dat noodig is, namelijk de behoefte aan genade. Het éene is ook hier het al.

Ziet het aan den rijken jongeling.

Hij is een beminnelijk mensch. Hij is rijk aan stoffelijk goed, rijk ook aan geestesgaven, en wat meer zegt dan deze beide, rijk aan deugden.

Digitized by Google

Jezus, hem aanziende, b e m i n d e hem. Want daar is onderscheid tusschen de onwedergeborenen onderling. Er zijn zondaars, die afstooten, omdat zij openbaren hetgeen ruw en laag en verachtelijk is. Maar er zijn ook zondaars, die aantrekken, door hun adel van ziel. Gelijk gij een edelgesteente verre verheft boven de waardelooze keien, zoo verheft Jezus dezen rijken jongeling verre boven het gros zijner tijdgenooten: het is een edel mensch, in het bezit van vele, van vele goede dingen.

Maar één ding ontbreekt hem. Hij kan alles doen, naar hij meent, wat des Heeren wet van hem vraagt. Van zijne jonkheid aan volbracht hij stiptelijk alle Gods geboden. En dat hij zulks ook uitspreekt, is geen farizeesche hoovaardij, maar naïeve oprechtheid. Te goeder trouw meent hij, alles gedaan te hebben wat noodig was om het eeuwige leven te beërven.

En toch zegt hem eene heimelijke overtuiging, dat dit „alles" niet genoeg is. Het schemerlicht der gemeene zelfkennis drijft hem tot den Rabbi van Nazareth, en tegenover dezen „Goeden Meester" welt de vraag uit zijne edele ziel: „Wat ontbreekt mij nog?" Bij dat schemerlicht v e r m o e d d e hij toch eene scheur in zijnen koninklijken mantel.

Digitized by Google

Wat hem ontbreekt? Slechts één ding. Maar het ééne, dat onverbiddelijk noodig is om ten leven in te gaan. Het éene, zonder hetwelk „al" het andere, al ware het „alles", waardeloos wordt. Hij moet komen tot de wetenschap, dat ook een edelgesteente s t e e n is, dat ook de edele zondaar z o n d a a r is, dat ook degene die „alles" doet, met dat „doen" nochtans verloren blijft tegenover den heiligen God.

Ziet, hij meende de wet volbracht te hebben. Hoe vreemd het ware, dat aan het einde van den weg der getrouwste plichtsbetrachting de poort des eeuwigen levens toch voor hem gesloten bleef, hij verwondert zich over dit onverklaarbare feit, maar het brengt hem niet tot herziening van het oordeel over zichzelven. In dit opzicht staat hij achter bij den „verloren zoon" uit de bekende gelijkenis. Dat is geen edelsteen, deze wentelt zich in het slijk der straten. Maar in Lukas 15 : 17 lezen wij, dat de ontaarde t o t z i c h z e l v e n k w a m. Dat deed den steen breken. Dat werd het keerpunt in de levensgeschiedenis. Toen werd het steenen hart veranderd in een vleeschen hart. En dat is genoeg. Dat is het éene, dat noodig is. Dat is de behoefte aan, de ontvankelijkheid voor genade. Dat is de ure, waarin men ophoudt

Digitized by Google

met „doen", ook met verkeerd doen, om beschaamd heen te gaan tot den vader met de belijdenis: „Ik heb gezondigd", en voorts op genade te wachten, van genade te leven.

Dat keerpunt is ook noodig in de levensgeschiedenis van den „edelen" zondaar, van den goddelooze met een „rein" en „onberispelijk" leven, van den „rijken" jongeling, die „alles" heeft gedaan. Ook de edelsteen moet breken. Dat éene is noodig. Dat éene ontbreekt nog. En daarom zegt Jezus: Verkoop alles wat gij hebt, maak alle aardsche banden los, word geheel op uzelf teruggeworpen, en werp dan uw anker in het hemelsche heiligdom uit, leer dan van genade leven: „gij zult een schat hebben in den hemel, en kom herwaarts, neem het kruis op, en volg Mij".

Dat is ook een rijkdom. Een rijkdom van genade. De „edele" mensch, die alzoo „gebroken" wordt, verliest een schat, maar wint ook een schat. Hij verliest een schat, maar die in het laatste toch zou vergaan; hij verliest „alles", maar dat toch niet veel was, omdat er één ding aan ontbrak, juist het éene, dat noodig is; hij verliest „zichzelven" met al zijne deugden en voortreffe-

Digitized by Google

lijkheden, maar die dit alleen konden wezen, omdat hij zichzelven in het duister zag en daarom zoo gemakkelijk misleiden kon. Zoodoende is het verlies toch eigenlijk niet noemenswaard; hij verliest eene schaduw, een droom, een drogbeeld. Maar hij wint een schat in den hemel, onverwelkelijk, onbevlekkelijk, onverderfelijk, niet een waan, maar zalige werkelijkheid, en daarom wezenlijke winst. Hij wint, ook bij vermeend verlies van den opbouw, het fundament, dat tot dusverre aan den opbouw ontbrak. Ja, de ladder, om ten hemel op te klimmen, dien hij zichzelven formeerde, als hadde geen alles verwoestende zonde een steunpunt daarvoor voorgoed onmogelijk gemaakt, wordt hem weggebroken; maar wat nood, in het eigen oogenblik van de afbraak ontsluit zich het zielsoog voor de Ladder Jacobs, die van den hemel tot den zondaar nederdaalt.

Ach, de rijke jongeling ging bij dezen eisch bedroefd weg, want hij had vele goederen. Hoe bezwaarlijk strekt de hand des rijken zich naar slechts één ding uit, temeer, als even daarbij al het andere hem moet ontvallen. Deze weg ten eeuwigen leven is voor de menschen onbruikbaar, deze manier om zalig te worden onmogelijk.

Digitized by Google

Maar wat onmogelijk is bij de menschen, dat is mogelijk bij God. Hij kan „alles" ontnemen, om het „éene" te kunnen geven. Hij kan de „aarde" afsnijden, om den blik naar den „hemel" op te heffen. Hij kan het, Hij doet het, bij al Zijn volk.

Deed Hij het ook bij u?

Eén ding is noodig.

Eén ding ontbreekt u.

Laat het dan bij u wezen: Eén ding heb ik van den Heere begeerd; dat zal ik zoeken! Want wie „zichzelven" verliest, die wordt gevonden.

Digitized by Google

Eén ding begeerd

Eén ding heb ik van den Heere begeerd, dat zal ik zoeken: dat ik al de dagen mijns levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de liefelijkheid des Heeren te aanschouwen en te onderzoeken in Zijnen tempel.
PSALM 27 : 4.

Gij zult niet begeeren hetgeen uws naasten is, mijne lezers. Maar gij zult begeeren hetgeen Godes is. Wel te verstaan naar schepselenmaat. Voorzooveel God door een schepsel kan genoten worden, mag, ja, moet naar Hem al uw begeeren wezen. En iedere begeerte in uw leven, zal het wel zijn, moet kunnen herleid worden tot eene begeerte naar Hem. Om Hem te kennen, Hem te dienen, Hem te bezitten en toe te behooren, moet al uw zielsverlangen zijn. Alle andere verlangen is kwaad. Want al wat uit het geloof niet is, dat is zonde.

Helaas, dat Godsbegeeren is onder de menschen niet algemeen bemind. Aardsche schatten trekken

Digitized by Google

doorgaans sterker dan de hemelsche goederen. Slechts weinigen zeggen het Asaf na: „Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog op aarde nevens U toch lusten?" En van degenen, die het zeggen, weerspreken nog velen met hun levenswandel de belijdenis der lippen.

Of uwe begeerte oprecht gemeend is, moet immers uit uw wandel blijken. Het is geen overtollige bijvoeging van den biddenden David: „Eén ding heb ik van den Heere begeerd, dat zal ik zoeken". Integendeel, daaruit pas blijkt de oprechtheid zijner begeerte. Dat zoeken is het zegel op de uitspraak zijner lippen. Zoo alleen wordt het openbaar, dat hij het meende: „Eén ding heb ik begeerd".

Werd het meer bedacht, dat oprecht bidden ook zoeken met zich brengt, er zou allicht minder gebeden worden, maar wat er gebeden werd zou dan ook winnen in diepte en kracht. Het gaat niet aan, van den Heere een nieuw hart te begeeren, en inmiddels aan het oude onbeteugeld spel te laten; wij moeten dat nieuwe hart ook zoeken. Het gaat niet aan, vergeving van zonde te begeeren, en inmiddels met de zonde te dartelen in vleeschelijken overmoed; wij moeten de begeerde vergeving zoeken. Het gaat niet aan,

Digitized by Google

den Heiligen Geest tot wederbaring en bekeering te begeeren, en Hem inmiddels van ons weg te stooten door ons onbekeerlijk hart te verharden; neen, neen, wij moeten den Heiligen Geest dan ook met grooten en volhardenden ernst zoeken. Anders zijn wij geveinsd. Anders liegen wij tegen God. En dat is Hem een gruwel. Daar toornt Hij schrikkelijk tegen. Dat weerhoudt Hem, om tot u te genaken, dewijl Hij lust heeft aan waarheid in het binnenste. Denkt er dus altoos om: begeert niet haastelijk, bidt niet onbedachtzaam, maar hebt gij begeerd, hebt gij gebeden, stelt u dan ook in den weg, gebruikt dan ook de middelen, grijpt dan ook de verordende hulpe aan; laat het zijn gelijk bij David: „Eén ding heb ik van den Heere begeerd, dat zal ik zoeken".

En natuurlijk, als de ernst van uw begeeren u tot ernstig zoeken brengt, dan begeert gij niet veel, want gij kunt niet veel tegelijk gaan zoeken. Wie veel tegelijk gaat zoeken, zoekt niets goed en zal daarom niets vinden. Breng orde in uw leven, breng orde in uwe begeerten, zoek het noodzakelijkste uit, mijn broeder, want wat gij begeert, gij moet het ook, en met ernst, gaan zoeken.

Begeer daarom slechts één ding. Natuurlijk

Digitized by Google

het éene, dat u ontbreekt. Wat zou het anders wezen dan het goede deel, dat Maria eenmaal mocht verkiezen van haar Heiland, dat nimmermeer van haar zou worden weggenomen? Bekommer en ontrust u niet over vele dingen; één ding is noodig; één ding ontbreekt u; begeer dan één ding van den Heere, maar om dát dan ook te zoeken: dat gij al de dagen uws levens mocht wonen in het huis des Heeren, om de lieflijkheid, dat is de genade, des Heeren te aanschouwen en te onderzoeken in Zijnen tempel.

Dat doet hier David, de man naar Gods hart. Als een gejaagd wild dwaalt hij rond in onherbergzame streken; zijn vader en zijne moeder hebben hem verlaten; hij kan den rechten weg niet vinden vanwege de verspieders; valsche getuigen zijn tegen hem opgestaan mitsgaders die wrevel uitblaast. Hadde hij zijn geloof niet, hij zou bezwijken, want inderdaad, hij heeft een al te moeilijk leven. Nochtans is hij niet ongetroost, deze door onweder voortgedrevene; niet ongemoedigd, deze verdrukte. Integendeel, de Heere is zijn licht, zijn heil, zijns levens kracht, voor wien zou hij vervaard zijn? Heilige trots en verheven rust wedijveren om den voorrang op zijne

Digitized by Google

begenadigde trekken, als hij daar eenzaam staat, alle 's levens tegenheden tartend, in vollen zin zoo veilig in God. Eén ding slechts heeft hij begeerd, één ding slechts zal hij zoeken, één doelwit slechts kent zijn leven, en al de moeiten van zijn kommervol bestaan kunnen dat éene niet uit zijne ziel scheuren: het is mij goed, nabij God te wezen. Al dichter bij den Heere, steeds dieper doordringende in de kennisse van Zijn aanbiddelijk Wezen, immer rijker verzadigd uit de onuitputtelijke volheid Zijner genade, ziedaar zijn heet verlangen. Voorzooveel het leven hem dat naderbij brengt, is hem het leven waard. Tegenspoed, die daaraan bevorderlijk is, heet hij welkom; weldaden, die daartoe medewerken, zijn hem weelde; hindernissen, die hem daarin hinderen, legt hij af. Onvermoeibaar wil hij loopen in deze loopbaan met al de krachten van verstand en wil en zinnen; steeds jagen moet hij naar dien prijs zijner roeping, die van boven is; de snoeren zijn hem in lieflijke plaatsen gevallen, eene schoone erfenis is hem geworden: de Heere is het deel zijner erve en zijns bekers; Hij onderhoudt zijn lot. Aan dit grondaccoord moet heel de melodie van zijn levenslied nu voorts beantwoorden.

Digitized by Google

Zoo David.

En gij?

Begeert gij hetgeen des Heeren is?

En indien gij het begeert, zoekt gij het ook?

En begeert gij, zoekt gij, het éene, dat u ontbreekt, dat ieder mensch nog altoos noodig is, het goede deel, dat nooit meer wordt weggenomen? Richt en schikt gij uw leven zóo, dat alle draden samenloopen op één welgekozen middelpunt: h e t doel uws levens, uw h o o g s t e begeeren, namelijk om al nader en nauwer aan God verbonden te worden, al meer de vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog, te aanschouwen, al rijker de lieflijke genade, die Christus verworven heeft, deelachtig te wezen, al inniger met Hem in gemeenschap te leven? Dan wordt gij ook te beter toebereid, om al de dagen uws levens in des Heeren huis te wonen, nu nog in het geloof, straks in het aanschouwen, en Zijne lieflijkheden eeuwiglijk te onderzoeken in Zijnen tempel, die gebouwd is in het nieuw Jeruzalem, dat komt.

Digitized by Google

Eén ding weet ik

Hij dan antwoordde en zeide: Of hij een zondaar is, weet ik niet; één ding weet ik, dat ik blind was en nu zie.
JOHANNES 9 : 25.

De eerste zonde, mijne vrienden, was de twijfel. Adam en Eva hebben hunnen God niet geloofd. En dat karakter is sinds aan iedere zonde bijgebleven. In al hare vertakkingen tot de uiterste ongerechtigheid van de lastering tegen den Heiligen Geest toe, is dat haar innerlijke wezen: ongeloof. De zonde weigert zich over te geven tot de gehoorzaamheid aan des Heeren Woord, maar klemt zich vast aan het zinnelijke, tastbare; van den geest geëmancipeerd, verlaagt zij zich tot de slavernij van het stof.

Vandaar, dat God de Heere als onverbiddelijken eisch om ten leven in te gaan het g e l o o f verordend heeft. Dat m o e s t zoo. Het was het eenige medicijn dat van den dood verlossen kon.

Digitized by Google

Geloof aan het geopenbaarde Woord des Heeren is de poorte tot de zaligheid.

Met zulk een woord, dat geloof eischt, begint in Gen. 3 : 15 het Evangelie. En als het Woord, dat hier wordt toegezegd, na lange eeuwen in het vleesch verschijnt, dan is het geloof wederom de eenige band, die de ziel zaligmakend aan Hem verbinden kan. „Als wij Hem aanzagen", zoo moet het vleesch belijden, „zoo was er geene gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben". Ook hier luidt het: „Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden".

Wie deze dingen verstaat, begrijpt iets van de vijandschap, waarmee de natuurlijke mensch juist dit medicijn van zich wegslaat. Niets wordt zoozeer bestreden als dit zaligmakend geloof, niets zoozeer veracht en gehaat. Het geloof is de grootste martelaar van de wereld.

Dit blijkt het duidelijkst uit de wonderen. Want natuurlijk, die wonderen zijn juist door God verordend, om ons ongeloof te breken, om tegemoet te komen aan onze zwakheid, en ons te bewegen tot het geloof. Het ongelooflijk mysterie van de verlossing van alle kwaad, dat God ons in Zijn Woord toezegt, wordt ons in het wonder als in een enkel voorbeeld, als in eene

Digitized by Google

proeve zichtbaar, tastbaar gemaakt. Het is aanschouwingsonderwijs, dat God in Zijne genade als hulpmiddel voegt bij de onderrichting van Zijn Woord.

Neemt de mensch dat nu dankbaar aan, dan heeft hij daarin een steunsel voor zijn geloof. De inwisseling van een enkel bankpapier in klinkende munt doet hem vertrouwen op de waarde der overige beloftenissen, om daaraan vast te houden op hope tegen hope.

Maar ziet, dat wil ons booze hart juist niet. Het volhardt veel liever in zijn ongeloof, zijn twijfel, zijne vijandschap.

En daarom komt het er dan toe, eerst nog aarzelend, straks al driester, om de wonderen te loochenen. Die wonderen zijn dan een leugen, een fabel, een verzinsel.

De Farizeën geloofden ten laatste van den blindgeborene niet, dat hij blind geweest was en ziende was geworden (vers 18).

't Was anders nog al evident. Ieder kende den man. Wat had men hem niet dikwijls ontmoet, als hij aan den weg zat en bedelde. Een straattype. En men wist ook, dat hij blind geboren was. Maar juist daarin zat de moeilijkheid. Ja, was hij blind geworden door een ongeluk,

Digitized by Google

men had, zij het ook met weerzin, aan den wonderdoenden Rabbi van Nazareth zijne victorie gegund. Maar van alle eeuw is het niet gehoord, dat iemand eens blindgeborenen oogen geopend heeft. Dat was onmogelijk. En daarom, het kan niet gebeurd wezen, het geheele verhaal is een verzinsel.

En de blindgeborene zelf?

Hij begrijpt het ook niet. Het is hem alles zoo vreemd te moede. Nu hij opnieuw geboren is, van de duisternis overgezet in het licht, en men hem aanstonds in fellen strijd betrekt, gevoelt hij zich aanvankelijk als een kind, dat naïef oprecht de waarheid zal vertellen, maar ook niet meer. Of Jezus een zondaar is, dat weet hij niet; waar zijn Redder nu vertoeft, hij weet het niet. Maar, één ding weet hij: de mensch, genaamd Jezus, maakte slijk, en bestreek mijne oogen, en zeide tot mij: Ga heen aan het badwater Siloam, en wasch u. En ik ging heen, en wiesch mij, en werd ziende. Laat men niet beproeven hem te overtuigen, dat er niets met hem gebeurd, dat er niets aan hem veranderd is. Eén ding wist hij, dat hij blind geweest was; één ding wist hij, dat hij nu zag.

Later weet hij nog meer. Juist omdat hij het

Digitized by Google

éene weet, dat hij nu ziet. Als de booze Joden hem gram worden, omdat hij geen leugen wil noemen wat voor hem de baarblijkelijkste waarheid is, dan grijpt hij moed; dan weet hij, dat God de zondaars niet hoort; dan weet hij, dat Jezus niets zou kunnen doen, indien hij van God niet ware; dan weet hij, door de vriendelijke ontferming des Heeren, die hem onmiddellijk opwacht als de boosheid hem uitwerpt, dat hij Jezus mag aanbidden als zijn Heere en zijn God. Want nu hem de oogen eenmaal geopend zijn, verstaat hij ras in den geloove alle de woorden Gods.

Gelukkige blindgeborene! Wat is hij rijk in de wetenschap van dat éene ding. Straks wordt hij afgesneden van de voorrechten der uitwendige synagoge; straks is hij een voorwerp van verachting voor zijn medeburgers, met den heiden en den tollenaar op ééne lijn gesteld; straks lijdt hij ook wel schade voorzooveel dit leven aangaat, als hij harten en beurzen gesloten vindt. Maar één ding weet hij. Hij was blind, maar nu ziet hij. Nu ziet hij ook precies, hoeveel dat alles waard is wat hij missen moet. Nu ziet hij ook dat in de hemelen nog niet gebonden is wat vermetele boosheid op aarde bestaat te binden.

Digitized by Google

Nu ziet hij ook, dat er bij verdroogde en verstopte putten van aardsche welvaart fonteinen kunnen geopend worden van hemelsche geneugten. Nog eens dan: gelukkige blindgeborene!

Eén ding was hem noodig: het gezicht zijner oogen.

Maar dat éene ontbrak hem: hij was blind.

Dat éene heeft hij van den Heere begeerd: dat hij ziende mocht worden. Hij vroeg het niet openlijk. Hoe zou het ook? Van alle eeuw is het niet gehoord, dat eens blindgeborenen oogen geopend zijn. De zaak was afgesneden.

Maar die afgesneden zaak wilde de Heere nochtans doen. Uit vrije gunst maakte Hij het onmogelijke mogelijk. Hij werkte aan dezen ellendige het werk Gods des Vaders. Hij openbaarde Zich aan hem als het Licht der wereld.

En nu weet deze mensch één ding: ik was blind, en nu zie ik. En met dat éene is de mogelijkheid hem geopend om alles te zien. Want wie Hem heeft aanschouwd, Die kreupelen doet wandelen, aan blinden het gezicht geeft, ja gestorvenen wederom levend maakt, die heeft de zalving van den Heilige en weet alle dingen. Hij ziet de waarheid en leeft daaruit. Hij heeft niet van noode dat iemand hem leere, want hij is van den Heere geleerd. En zijn vrede zal groot zijn.

Digitized by Google

Eén ding doe ik

> Maar één ding doe ik: vergetende hetgeen dat achter is en strekkende mij tot hetgeen dat vóor is, jaag ik naar het wit tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus.
>
> FIL. 3 : 14.

Nooit heeft het Christelijke leven recht tot zelfvoldaanheid. Alleen een „dwaas" kan tot zijne ziele zeggen: neem rust. In dit leven spreekt geen godvruchtige aangaande zijne levenstaak: D a t h e b i k g e d a a n.

Maar ook nooit heeft het Christelijke leven recht tot wanhoop. Wie blind was, maar nu ziet, weet gedurig, vanwaar hem de hulpe komen zal. Hij zegt in den geloove van zijne levensroeping nimmermeer: D a t k a n i k n i e t d o e n.

't Geloof heeft met wanhoop noch met zelfvoldaanheid iets gemeen. Indien het al moedeloos is, dan is het dat toch maar voor een tijd, maar naar zijn wezen heeft het altoos goeden moed,

Digitized by Google

ook bij het levendigst besef van zijne tekortkomingen. Niet, dat Paulus of zijne medechristenen het alreede gegrepen hebben of volmaakt zijn. Neen, de Christen acht niet, dat hij zelf het gegrepen heeft; daarvoor kent hij zichzelven te goed. Maar zoo waarlijk hij ook iets van zijn God mocht leeren kennen, jaagt hij er naar, of hij het ook grijpen mocht, waartoe hij van Christus Jezus ook gegrepen is. Eén ding doet hij: vergetende hetgeen achter is en zich strekkende tot hetgeen vóor is, jaagt hij naar het wit tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus.

Eén ding slechts doet hij. Want één ding slechts is noodig, één ding slechts waarlijk 's menschen onrust waard.

Ach, al te vaak wordt, naar Da Costa's droeve confessie, de mensch gedreven en gefolterd door prikkels van onrust, wier bron hij niet kent. Dan jaagt hij naar vele dingen in verwarring des gemoeds, zonder vrede te erlangen. Hoe gansch anders Paulus! Een ding slechts doet hij, maar dat éene jaagt hij dan ook na; wetende, dat hij aan Christus gelijk is door de eerstelingen des Geestes, kent hij slechts één doelwit voor zijn leven, namelijk hem niet langer

Digitized by Google

ongelijk te blijven door de overblijfselen der oude verdorvenheid. Hij weet zich met eene hemelsche roeping, met eene roeping Gods, die van Boven is, in dien Christus tot heerlijkheid geroepen. Hem te kennen en de kracht Zijner opstanding, is daarom zijn levensideaal geworden. Het is hem niet genoeg, dat de schuld zijner zonde is weggenomen in zijne rechtvaardigmaking door het bloed zijns Heeren. Het is hem niet genoeg, dat de kracht zijner verdorvenheid is gebroken door de beginselen zijner heiligmaking door den Geest van Christus. Neen, maar de prijs der wedergeboorte, zijne volkomene heerlijkmaking, die hem weggelegd is in Christus in de hemelen als eene onverderfelijke erfenis, prikkelt hem tot schaamte over de lompen der ongerechtigheid, die zijne leden nog altoos ontsieren. Hij wil overkleed worden met den mantel des heils in eeuwige glorie, zijnen grooten God en Zaligmaker tot lof. Daarom verlaat hij zijn volk en vergeet zijns vaders huis, en met heet verlangen strekt hij zich uit, om toch te vorderen op de baan des geloofs; voort dringt hij, altijd voort, om te ontvluchten de ruïnen van zijn zondig bestaan en te beërven de tenten der volmaaktheid.

Digitized by Google

Hij strekt zich uit tot hetgeen vóor is. Wat in zijn leven voor de hand ligt, grijpt hij aan, om het hooge te slechten en het lage op te hoogen en het kromme recht te maken, dat er een effen heirbaan zij voor den Heere der Heirscharen, dat hij Diens banier overal moge planten. Wat drommen van vijanden hem mogen benauwen van rondsom, hij heeft immers de belofte van overwinning, hij heeft immers genoegzame genade om wederstand te doen, ja al valt hij door hun list en geweld, dan nog weerklinkt zijn juichkreet: „Verblijd u niet over mij; wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan, wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, zal mij de Heere een licht zijn".

Hij strekt zich uit tot hetgeen vóor is. Het is waar, dat hij soms in zijn ijver verflauwt. Gedurig ervaart hij in zijn wankelingen, hoe broos een schepsel hij ook na ontvangene genade is gebleven. Daar is iederen dag stof te over tot verootmoediging, tot gebed, tot strijd. Maar dat alles kan hem nochtans niet duurzaam hinderen in den loop. Want hij is van het geslacht dergenen, die voortgaan van kracht tot kracht en een iegelijk van hen zal verschijnen in Zion.

Hij strekt zich uit tot hetgeen vóor is. Het

Digitized by Google

Christendom is vooruitstrevend. Daar zit propaganda in de religie, althans in de ware religie. En voorwaarts is hier opwaarts. De Christen ziet v o o r u i t, dat wil tegelijkertijd zeggen: hij ziet o m h o o g. Want zijne roeping kwam en komt hem v a n B o v e n toe. Hij moet bedenken de dingen die B o v e n zijn, waar Christus is. Hij moet jagen naar het wit tot den prijs der roeping Gods, die v a n B o v e n is in Christus Jezus. Zijn hart, zijn hand, zijn oog, zijn voet, het strekt zich alles uit, het dringt alles voorwaarts, het streeft alles omhoog, want hierbeneden is het niet. Die waarlijk Christen is, r a a k t h i e r niet thuis, is een vreemdeling op de aarde, en betoont in alles begeerig te zijn naar een beter vaderland, dat is naar het hemelsche. Gelijk de kompasnaald altoos schommelt, totdat zij het noorderpunt gevonden heeft, zoo blijft des Christens hart in onrust, totdat het ruste vindt in zijn God.

Eén ding slechts doet Paulus. Maar dat éene doet hij dan ook geheel. Hij strekt er zich om uit. Hij jaagt er naar. In dat éene ding ligt zijne ziel. Daar is voor dat éene ding toewijding, liefde, ijver; al zijn natuurlijke bekwaamheden worden daaraan ten dienste gesteld; op dat éene punt spitst heel zijn leven zich toe. Daar is in dit éene

Digitized by Google

levensbeginsel van den Christus eene middelpuntzoekende kracht gegeven, die het hart vermag te v e r e e n i g e n tot de vreeze van Gods Naam.

Inderdaad, mijne lezers, hierin behoorden wij navolgers van Paulus te wezen, gelijkerwijs Paulus zelf hierin een navolger was van Christus. Eén ding slechts is ons noodig. Eén ding slechts ontbreekt ons. Laat ons dan dat éene ding van den Heere begeeren, één ding slechts weten, één ding slechts doen. Dat éene ding is veel. Want het is niet één door eenheid, maar één door vereeniging. Ja, in dit éene ding ligt a l l e s besloten. Wie dit éene ding slechts doet, dat hij geweld oefent op het Koninkrijk der hemelen en zijne gerechtigheid, hem zal a l h e t a n d e r e toegeworpen worden. Zoo onvermoeid als gij in uw onbekeerlijken staat geloopen hebt op de paden des verderfs, zoo hittiglijk als gij uwe booze begeerten hebt nagejaagd in de dagen uwer ijdele wandeling, zoo vurig van geest moet gij nu wezen om den Heere te dienen en uwe zaligheid te werken. Gedenkt, wat eene mogendheid de genadige Ontfermer heeft moeten gebruiken om u tot bekeering te brengen. Alle menschen, ja, alle engelen in den hemel samen hadden u niet kunnen redden, hun getal ware te klein ge-

Digitized by Google

weest om al de toegangen naar het eeuwig verderf te bezetten en uw hart te arglistig om niet voor hunne overreding doof te blijven. De uitnemende grootheid van de kracht Gods, naar de werking der sterkte Zijner macht, is daartoe noodig geweest; alleen een roeping Gods van Boven in Christus Jezus kon uw oor bereiken tot wederkeeren. Welnu dan, waar God Zijne kracht alzoo gebruikt heeft om u tot Zich te trekken, gebruikt gij daar al uw krachten om Hem aan u te verbinden. Nooit deed de Satan iets voor u ten goede; nooit deed het goud u beloften des eeuwigen levens; nooit was de wereld machtig, om uwe conscientie te reinigen; nooit kan de zonde u vrede geven; wat zoudt gij u dan uitstrekken naar uwe vijanden? Strekt u uit naar uwen vriend. Eén vriend slechts heeft de mensch; Eén slechts is er, die ten volle Philantroop mag heeten; Eén slechts strekte Zich uit naar den verloren, verdorven zondaar. Die Eéne is God. O mensch, doe gij dan ook één ding, het éene noodige, strek u naar God uit; grijp naar het eeuwige leven; bekeer u, want waarom zoudt gij sterven?

Digitized by Google

In één ding onvernuftig

In één ding zijn zij toch onvernuftig en zot; een hout is een onderwijs der ijdelheden. JEREMIA 10 : 8.

Leert den weg der heidenen niet, zoo vermaant de Heere Zijn Israel, want waarop zij ook bogen kunnen, in één ding zijn zij toch onvernuftig en zot: een hout is een onderwijs der ijdelheden. En dat éene ding is juist van het allergrootste gewicht, het is hetgeen, waarop alles aankomt en dat over al het andere beslist.

Inderdaad, de religie is het hart der levens- en wereldgeschiedenis. Zij bepaalt hare richting, hare waarde, hare vrucht. Hoe de mensch tegenover God en de geestelijke dingen staat, is niet eene vraag naar meer of minder, maar naar zijn of niet-zijn. Kiest hij zich een hout, om daaraan goddelijke eer te bewijzen; stelt hij zich in dien weg het maaksel zijner eigene hand tot zijn hoogste goed; dan leeft hij bij een onderwijs der ijdel-

Digitized by Google

heden, dan wacht hem de bitterste teleurstelling, dan wandelt hij op de paden van den dood. Om het even of dat geschiedt op de wijze der heidenen vanouds, in groven vorm, met afgoderij in den letterlijken zin van tastelijke feiten; dan wel of het plaatsgrijpt op de manier der heidenen van thans, die het kruis van Christus gekend, maar verworpen hebben, in fijner levensvormen, met geestelijke afgoderij; dat doet er niet toe; het is en blijft onvernuftig, het is en blijft naar het scherpe oordeel der waarheid zot; de levensrichting, die deze wegen voor haren voet verkiest, moet gemeden worden door al wie zijn leven liefheeft en daarom zijn God wil blijven vreezen.

Zeker, het vernuft van den natuurlijken mensch is groot en strekt zich wijd uit. Het speurt de sterren in de hoogte na en doorvorscht de geheimenissen in de diepte. Het is machtig om kennis te vergaderen van het geschapene en het gekende te onderwerpen aan zijnen wil tot vervulling zijner behoefte. Het vertoont gedurig nog de trekken zijner goddelijke afkomst, door niet uitsluitend naar het tegenwoordige en het zinnelijke te vragen, maar ook naar toekomende en geestelijke goederen. Maar, maar, zooals de zee groot is in mogendheid en u boeien kan door

Digitized by Google

hare majestueuse veelheid van vormen en kleuren, doch tegelijkertijd uit haren onmetelijken voorraad niet één enkelen droppel zoet water kan geven van zichzelve tot lessching van uw dorst, zoo ook is het menschelijk vernuft tot veel in staat, alleen maar in één ding schiet het te kort en wordt het onvernuftig en zot als van zichzelf, juist in dat éene ding, dat den mensch, een iegelijk mensch, volstrekt noodig is, dat het menschelijke leven alleen het leven waard maakt. Wat het menschelijk vernuft ook doet, dit éene doet het uit zichzelf niet: naar God vragen, naar God zoeken, in dien weg, waarin God wil antwoorden en Zich laten vinden.

Ook het vernuft vindt een God. Ook het verstand antwoordt op de vraag naar waarheid en leven. Maar dat antwoord is — ijdelheid; het menschdom vindt bij zijn zoeken naar God een — hout.

Hoe dwaas. Kan dan het maaksel des menschen zijn God, zijn Hoogste Goed wezen? Kan de mensch dan in zichzelven eindigen? Is de zondaar, de ongelukkige, dan zelfgenoegzaam?

Ik erken, dat dit oordeel over het menschelijke leven hard is. De mensch is inzonderheid bij de waardeering van zijn verstand zoo gevoelig. Om

Digitized by Google

zijn verstand te behouden, wil hij zooveel missen. Krankzinnigheid blijft hem de wreedste van alle krankheden. De lof der menschelijke rede is bezongen van eeuw tot eeuw; geen eeredienst was ooit aantrekkelijker dan die van het genie.

En nu te hooren, dat het hoogste, wat die menschelijke rede uitvindt, op het gebied van het hoogste leven, in wat hem het meeste waard is, onvernuftig en zot moet heeten, nog eens, het is hard.

De edelste zonen van ons menschelijk geslacht, de rijkste denkers, ze zochten oudtijds den ingeschapen godsdienstzin hunner medemenschen te leiden en gaven hun daartoe een hout, om te aanbidden, het hoogste wat zij konden bereiken, en ach, dat hoogste was en bleek een onderwijs der ijdelheden. In dat éene ding, dat tijd en eeuwigheid, dat aarde en hemel, dat mensch en God vereenigen en verzoenen zou, waren zij onvernuftig en zot.

En nog altoos gaat dit harde oordeel door. Wat de wijsgeer zinne, wat de staatsman regele, zoo het buiten de vreeze Gods omgaat en niet wandelt bij het schijnsel van des Heeren Woord, dan is het een onderwijs der ijdelheden, uit stof geboren en tot stof beperkt, nimmer machtig om

Digitized by Google

den geest des menschen duurzaam te bevredigen. Want wat uit vleesch wordt voortgebracht, dat is vleesch.

In dit éene ding is het veelvermogende vleesch onvernuftig en zot: het kan geen geest voortbrengen. Het moet den Geest ontvangen van Boven, van den Vader der Geesten van alle vleesch, van den alleen levenden God.

Dit oordeel is hard, maar waar. Het vleesch mag van zichzelf niet alles verwachten. De tijd kan uit zichzelf geen eeuwig leven geven. De mensch zal uit zichzelf nooit tot God vermogen op te klimmen.

Eén ding ontbreekt u, o mensch.

Juist het éene, dat noodig is.

Weest dan in dat éene ding niet onvernuftig en zot, door u een onderwijs der ijdelheden uit te kiezen en daarnaar uw leven te regelen. Het stof, hoe uitnemend ook, het vleesch, hoe krachtig ook, heeft geen kennis van uw geestelijke nooddruft. Het biedt u, als gij om een God vraagt, een hout. Vreeselijk onderwijs der ijdelheden! Het vleesch kent uw geest niet, hoe zou het hem kunnen helpen? Het heeft voor uw geestelijken nood geen liefde, geen erbarming, het onderwerpt zich niet aan de geestelijke wetten, het kan ook niet.

Digitized by Google

Waardeert dan het vleesch, het stof, het verstand, de menschelijke wijsheid, den adel der natuur, maar — alles op zijne plaats. Verstaat het bij al uwe waardeering, dat het uitnemendste des menschen in één ding onvernuftig en zot is, alleen bij machte tot een onderwijs der ijdelheden, tot leugen en bedrog ondanks zichzelf. En begeeft u daarom voor dat éene, voor dat éene, wat u ontbreekt, maar dat u onmisbaar is, tot God, den levenden God, Die de Waarheid is en Die u door Zijn Geest ook in de waarheid vermag te leiden.

Digitized by Google

Vrede bij God

Psalm 51 : 2, 4.
Lezen: Ephezen 2.
Psalm 130 : 2.
Psalm 119 : 83, 86.
Psalm 89 : 8.

Geliefden in onzen Heere Jezus Christus!

Er is in onze dagen — de genade des Heeren zij geprezen! — weer een beginsel van reformatie merkbaar in de Kerke Gods, hier en elders. Men vraagt weer naar des Heeren ordinantiën; men ijvert weer voor Gods eere; de belijdenis onzer vaderen wordt weer gemind; daar wordt weer bij vernieuwing gebouwd op den vasten Rotsgrond, ons in het Woord van God gegeven. Het kan niet anders, of daar moet het geestelijk leven der gemeente bij toenemen. Wie zijn weg naar 's Heeren wille aanstelt, zijns is de belofte en hare vervulling, dat God hem zijn heil zal doen zien. o, Zoolang wij afdoolden van den Heere, moesten wij wel gelijk zijn aan de eenzamen in den tempel, voor wie de zilveren luchters aan het gewelf de

Digitized by Google

een na den ander werden gebluscht. Dat is een benauwde toestand, M. G., als het duister is van rondsom, en men ja, wel in het heiligdom staat, maar geen voet kan verzetten en het altaar der verzoening niet vindt en de toeleiding tot Gods genade moet derven en niet kàn staan om te roemen in de hope der heerlijkheid Gods. Maar dat duister wijkt, als het Woord van God zijn licht uitstraalt voor onzen voet en wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften weer hope hebben mogen. En daarom, als door het welbehagen Gods de reformatie ook hierin gelukkigen voortgang mag hebben, dat wij al meer van ons zelven en ons eigen woord afgebracht worden, om ons alleen tot het Woord van God te bekennen, wat zullen wij dan ook toenemen in vastigheid des geloofs en des levens! Ja, dan zal de jeugd onzer kerken, onzer zielen, weer vernieuwd worden als de jeugd eens arends, zoodat alle vermoeidheid en de smart der vermoeidheid ons vreemd blijft. Als gij maar bij toeneming het pad van Gods geboden blijft loopen, dan zal God er wel voor zorgen, dat gij het bij toeneming vroolijk kunt loopen. Want het gaat u dan, gelijk het den reiziger gaat temidden van Zwitserlands Alpen. Nauw hebt gij den eenen top bestegen

Digitized by Google

en wordt uw oog geboeid door het schoonste vergezicht, of ziet, nog hooger hoogte wenkt u, om u in nog rijker verrukking te doen genieten. Zoo is Immanuels land. Elke genieting, die gij van uw God ontvangt, lescht uwen dorst, maar prikkelt hem ook opnieuw. Van kracht tot kracht moogt gij voortgaan, tot gij eenmaal voor God verschijnt in Zion. Maar om dat te kunnen, moet gij het al van Zions God verwachten. Schikt dan uwe zielen tot de gehoorzaamheid aan Zijn Woord, dat ik u in deze ure in Zijnen Naam brengen kom.

TEKST

Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God, door onzen Heere Jezus Christus. ROM. V : 1.

Van v r e d e b ij G o d is hier sprake. En o, zoo eenvoudig, wordt hier aan u bekend gemaakt, dat die gansch begeerlijke zaak het deel is van wie gerechtvaardigd is uit het geloof. Dat is eigenlijk eene zeer verschrikkelijke boodschap. Voor wie niet rechtvaardig voor zijn God staat, is dit eigenlijk eene aankondiging van den Heiligen Geest om er bij te beven. Want daar ligt in opgesloten, dat wie niet rechtvaardig is, dan ook g e e n vrede bij God heeft. Juist zooals God het in een ander deel van Zijn Woord zegt, dat wie

Digitized by Google

goddeloos is, geen vrede heeft: „De goddeloozen, zegt mijn God, hebben geen vrede". Want goddeloos, dat is los van God, en los van God is niet rechtvaardig, niet recht voor Hem, want recht is het alleen, als wij aan Hem vastliggen. — Nochtans is dit woord ter vertroosting gesproken, omdat het gesproken is tot de gemeente van onzen Heere Jezus Christus, en die gemeente is, in haar Hoofd, wèl rechtvaardig voor God. Voor haar is er geen verdoemenis, maar vrede, omdat Christus is overgeleverd om hare zonden en opgewekt om hare rechtvaardigmaking.

Gij ziet, dat gij hier met uwe ziel dus aanstonds voor het pit der zaak staat. Om uwe verhouding tot den levenden God gaat het hier. Of gij vrede met God zult hebben, hangt niet aan uw goede werken, aan uw vrome gezindheid, aan uw berouw of wat dies meer zij, maar hangt eeniglijk en alleen aan uw staat voor God. En gij weet het, uw staat voor God hangt wederom aan hetgeen waarvoor Hij u rekent. Uw toestand doet aan uw staat niets af. Ziet het aan uw Jezus. Al is Hij persoonlijk heilig, onnoozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, dat is, voor wat zijn toestand aangaat, volkomen rechtvaardig; -- nochtans rekent God Hem voor een

Digitized by Google

gansch onrechtvaardige, stelt God Hem in den staat van een doemschuldige, en stoot daarom God Hem weg in den eeuwigen dood. „Zonde voor ons gemaakt". Ziet het wederom aan den moordenaar, die met Jezus gekruisigd werd. Al is die man ook nog zoo onheilig, al is hij schrikkelijk ongerechtig voor wat zijn toestand aangaat, het doet er niet toe, als God hem voor rechtvaardig rekent, als God hem stelt in den staat van een rechtvaardige, dan erft hij het eeuwige leven. „Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn". Zet er uwe ziel op, M. G., dat gij het toch wèl verstaat. Aan uw staat voor God hangt het al. En daarom, strooit geen bloemekens, als gij over „vrede bij God" handelt, noch maakt uwe oogen met aandoenlijkheden vochtig, maar weest nuchteren en waakt! Alleen als gij rechtvaardig voor uw God staat, is er vrede tusschen Hem en u. Want Hij is jaloersch op Zijne eere, en zal niet dulden, dat er iets van Zijn deugden gekrenkt worde, op straffe van Zijn eeuwigen toorn op u te laden.

En nu, zegt mij, zijt gij rechtvaardig voor God? Is er iemand rechtvaardig voor God? Immers neen. Van nature zijn wij allen kinderen des toorns. De apostel heeft het in de voorgaande hoofd-

Digitized by Google

stukken voor u duidelijk gemaakt, dat heel de wereld, en dus ook gij, verdoemelijk ligt voor God. Jood en Griek, zij zijn u voorgesteld als samen wandelend op den weg des doods, en — ze zijn uw aller beeld. Al zou het u ook toeschijnen, dat gij van zulke booze stukken als er in Romeinen 3 opgesomd worden vrij uitgaat, God zal, om met Calvijn te spreken, in dit vijfde hoofdstuk tot u komen en u het mom-aangezicht dier geveinsde heiligheid van het gelaat rukken, om u te dagen voor den rechterstoel Desgenen, die ook de verborgen dingen uws harten doorzoekt. Want wat de Heilige in u wraakt, zijn niet slechts uwe zonden, kleine en groote, maar uw zondige a a r d is Hem een gruwel; niet alleen deze of gene greep met de klauw naar buiten, maar het m o n s t e r z e l f der ongerechtigheid daar binnen in u maakt Hem gram; niet maar, dat er aan het geboomte in uwen levenshof kwade vruchten uitkomen, maar dat alle w o r t e l vergiftigd is en er dus ganschelijk geen goed van u k a n worden, dat, dat maakt u tot het voorwerp van Zijn eeuwigen toorn. Wilt ge, dat gij als een straf op uwe erfschuld aan a l l e zonde onderworpen zijt, dat verhindert uw God met u op voet van vrede te staan. Want in het

Digitized by Google

rijk des lichts is voor zulk een donkere stip als gij zijt geen plaats. Gods glorie verbiedt het!

o, Mijne B. en Z., wij mogen hier niet wiegelen op klanken. Het geldt hier den rechtshandel van God met Zijn creatuur. Het zijn hier dus altegader ontzettende werkelijkheden, waar wij mee te doen hebben. God moet God blijven. En als Hij gesproken heeft tot Adam — en in hem tot u —: „Doe hetgeen Ik u gebiede en gij zult leven"; en Adam doet het niet, en gij in hem doet het niet; maar Adam, uw hoofd, maakt zich los van God, en verbreekt alzoo den staat der rechtheid, en verbindt zich aan den dienst van Satan; en gij doet dit alles in hem. Dan kan God niet anders, of Hij moet Adam, en in hem ook u, den oorlog verklaren, als vijand beschouwen, des doods schuldig rekenen, en uitsluiten uit de gemeenschap des levens en des vredes. Omdat God u de schuld van Adam toerekent, naar zijn Goddelijk bestel, en gij dus voor Hem geldt als een onrechtvaardige en dies doemwaardige, hebt gij geen vrede bij God van nature, maar zijt gij der gramschap Gods deelachtig, gelijk al de anderen. Want buiten den staat der rechtheid is er geen gelukzaligheid, alleen wie rechtvaardig is voor God heeft vrede bij Hem!

Digitized by Google

Dingt daar nooit iets op af, M. G. Alleen indien gij langs die donkere lijn, die u met Adam verbindt, wilt afdalen met de erkentenis, dat God met zulk een als gij zijt in eeuwigheid geen vrede heeft of hebben kan, vanwege uwe zonde, doem en dood; zult gij ook kunnen opklimmen langs de heerlijke lijn des lichts, die opwaarts voert langs de gerechtigheid, de genade en het leven van Christus, en de vertroosting kunnen genieten van dit stuk der Schriftuur, dat spreekt van den vrede, dien bij God heeft een iegelijk, wien de gerechtigheid van Christus wordt toegerekend.

Want naar toerekening gaat het ook hier. Uw Jezus is tot zonde voor u gemaakt, opdat gij zoudt worden rechtvaardigheid Gods in Hem. Wie tot het lichaam van Christus behoort, staat rechtvaardig voor God, ook al is hij persoonlijk, in zichzelven, nog allesbehalve rechtvaardig. Al klaagt zijne conscientie hem aan, dat hij tegen alle de geboden Gods zwaarlijk heeft gezondigd, ja, nog steeds tot alle boosheid geneigd is, dat doet er niet toe, zijn toestand doet aan zijn staat niets af; zonder eenige zijner verdiensten, uit loutere genade, schenkt God hem de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus, die hem toegerekend worden, even-

Digitized by Google

als had hij nooit zonde gehad noch gedaan, ja, als had hij zelf al de gehoorzaamheid volbracht, die Christus voor hem volbracht had. Door den Heere Jezus Christus heeft hij vrede bij God, dat is, zooals onze vaderen het verklaarden, vriendschap bij God, daar hij tevoren Zijn vijand was. Gods aangezicht, tevoren in gramschap naar hem bliksemend, verspreidt nu vroolijkheid en licht voor hem, en, in gunst tot hem gewend, schenkt het hem verzadiging van vreugde. Hoe zou het ook anders? Christus is voor Zijne kerk tot zonde gemaakt, en, die zonde wegdoende, heeft Hij ons met God verzoend door Zijnen dood. Maar dat niet alleen. Want die verzoening alleen zou ons den vrede bij God niet verworven hebben. Immers door die verzoening alleen waren wij niet rechtvaardig voor God gesteld. Als Christus alleen gestorven ware voor onze zonden, wij zouden verzoend zijn, ja, maar behouden niet! Maar nu, Christus is gestorven, doch wat meer is, Hij is ook opgewekt. En toen Hij opstond uit den dood, Hij, die geene zonde gekend had noch gedaan, toen voerde Hij met Zich zijne kerk op uit den dood, toen stelde Hij met Zich Zijne kerk in het leven en de onverderfelijkheid, toen voer Hij op en zat Hij aan 's Vaders rechterhand, het loon

Digitized by Google

ontvangende op Zijne volkomene gerechtigheid, om daarna dat loon weg te schenken aan Zijne kerk, om wier behoudenis al de arbeid Zijner ziele was geweest. Neen, die kerk zou niet wezenlijk verlost zijn geweest, als hare zonde alleen ware verzoend geworden. God kan geen vrede hebben met heiligen, maar die tevoren onheilig geweest zijn. Voor gelijmde steenen is aan zijn tempel geen plaats; Hij bouwt den tempel Zijner eere alleen van gave steenen. Onze Koning sluit met u geen vrede, als Hij u ooit als Zijn vijand heeft moeten aanmerken, maar als Hij de boeken opent, moet gij, van dat Hij in Zijn Raadslag voornam u te scheppen tot op dezen eigen oogenblik toe en voorts tot in alle eeuwigheid, als Zijn vriend, als Zijn kind geboekt staan. Van de ure uwer ontvangenis af, ja, van de ure, dat God u in Zijne gedachten nam, moet gij aldoor, zonder eenig onderlaten, voor uw God rechtvaardig geweest zijn, of gij derft Zijn vrede eeuwiglijk. Nog eens: om Zijne glorie, het kan niet anders. En als gij bij dien ontzettenden eisch bezwijkt in uwe zielen en uitschreeuwt: „Maar dat kan ik nooit! Zulk een smetteloos leven van eeuwigheid tot eeuwigheid kan ik aan mijn God nimmermeer vertoonen!" — Godlof, mijn broeder, dan zijt gij

Digitized by Google

er. Want g ij moet het ook niet doen. Maar ziet hier u w B o r g. De V o l k o m e n e Zaligmaker. Die Zelf nooit zonde had noch kende en dies Zijn volk eene volkomene gerechtigheid kan schenken. Die van eeuwigheid tot eeuwigheid met Zijne heiligheid uwe en mijne naaktheid bedekt. Gemeente, die van Hem gerechtvaardigd zijt, jubel het lied des Geestes in uwe ontroerde zielen na: „Gerechtvaardigd voor God, hebben wij bij Hem vrede door onzen Heere Jezus Christus!"

Want dàt is het lied der vertroosting voor wie van Christus is, M. G., dat nu al ons kwaad, hoe groot het zij, door de oneindige goedheid Gods zoo ten eenenmale verslonden is, dat er zelfs geen heugenis van blijft. Van den toorne Gods zijn wij dies volkomen vrij; de glimlach Zijner liefde is voor ons. De Almachtige voert geen krijg meer tegen ons, maar schut ons met Zijn schild. Geen dienstknechten van het Eeuwige Wezen zijn wij, maar vrienden, kinderen zijns welbehagens. Dragers van Zijn beeld, geroepen Zijne deugden te verkondigen en in dat „kennen" van Zijn Wezen het eeuwige leven te genieten. Den beelde Zijns Zoons gelijkvormig, geroepen Hem straks te zien, gelijk Hij is. Dat alles, en zooveel meer, bedoelt de apostel, als hij spreekt

Digitized by Google

van „vrede bij God", om in die éene, veelzeggende uitdrukking saam te persen de volheid der zaligheid, die er ligt in het verzoend zijn met, in het weer recht staan voor zijn God, in de genieting van den eeuwigen Sabbath, de ruste van het volk van God.

TUSSCHENZANG.

Het is iets anders, M. G., dien „vrede bij God" te bezitten, en iets anders, hem te genieten. Men kan vrij man wezen, maar dat men toch zich wringt van smart over zijne banden, omdat de vrijspraak des Konings nog niet overgebracht werd. Men kan eene heugelijke benoeming deelachtig zijn, dat er toch nog weeklacht is voor festijn, omdat men er zelf nog niet van weet. Heil u, mijn broeder, als gij bij God geldt voor een rechtvaardige, — maar troost zult gij toch van den vrede bij God, die dan uw deel is, pas hebben, als die rechtvaardigverklaring, die in uw Borg van alle eeuwigheid bij uw God vastligt, ook in uwe eigene conscientie zalige werkelijkheid werd. En dat nu geschiedt door het geloof. Laat men toch niet twisten over de vraag, of het geloof aan de rechtvaardigmaking voorafgaat of

Digitized by Google

omgekeerd. Van Gods zijde is er natuurlijk eerst Zijn rechtvaardig rekenen van u in den Heere Jezus Christus. Maar van uw kant is er de rechtvaardigmaking pas nà het geloof, en pas voorzooveel gij gelooft, en geniet gij den „vrede bij God" in uw eigen leven alleen voor zooverre gij zulk eene weldaad van God aan u met een geloovig harte aanneemt. Van Gods kant is er de schat des heils eerst en verleent Hij u daarna genadiglijk de hand des geloofs om de heilgoederen aan te nemen. Van uw zijde daarentegen is er eerst de hand, en alleen voorzooveel gij met die hand des geloofs werkzaam zijt, vloeit het zalig besef van den vrede bij God u toe. Er is met den Christus tweeërlei gemeenschap, namelijk de gemeenschap des verbonds en de gemeenschap des levens. Van beide wordt hier gehandeld in den brief aan de Romeinen. In hoofdstuk 4 en straks ook in het slot van dit hoofdstuk met name wordt u de verbondsgemeenschap in al haar luister ontvouwd. Hier doelt de apostel meer bijzonderlijk op de uitwerking daarvan in de levensgemeenschap. En die laatste gaat natuurlijk niet naar toerekening, maar naar de mate des geloofs. Of gij vrede hebt bij God, dat hangt af van uw staat voor Hem, dat hangt

Digitized by Google

aan uw al of niet rechtvaardig zijn voor Zijne vierschaar. Maar of gij roemen kunt: „Ik dan, gerechtvaardigd zijnde, heb vrede bij God", dat hangt aan den stand van uw geestelijk leven. En daarom, wilt ge doorbreken, in de mogendheid des Geestes, tot die roemtaal, slaat dan acht op des apostels bijvoeging: „Wij dan, gerechtvaardigd uit het geloof". Elk wedergeborene heeft vrede bij God. Maar elke zonde verstoort het besef van dien vrede, waarom aan u en mij gestadig nieuwe verzekering van noode is. Juist daarom laat God u in deze ure ook dit troostwoord brengen, opdat gij het vermaan dezer Goddelijke vertroosting zoudt ter harte nemen. Elke troost bevat eene vermaning in zich, en zonder vermaan is er geen wezenlijke troost. Schikt u dan tot de gehoorzaamheid ook aan dit Woord van uw God, hetwelk u, als kinderen, vermaant, dat gij in den weg des geloofs zoudt wandelen. Wilt gij wezenlijk den vrede met God genieten, laat dan alles staan, zooals God het gezet heeft; verknutselt dan Gods Woord met uw eigen vroomheid niet; maar zoekt dan de rechtvaardigheid voor God, die uit het geloof is, en dit woord van uwen God hoorende, zal uwe ziele leven. Neen, den vrede bij God vindt gij niet aan de oppervlakte van

Digitized by Google

uw bestaan. Als gij in uwe ziel de natrilling zult gevoelen van wat daar trilt in het harte Gods, dringt dan door tot het heilige der heilige binnen in u, want slechts daar spreekt de Eeuwige met Zijn kind. Zoo kwistig werd dit goud der verzekerdheid van vrede bij God niet gestrooid, in de wereld onzer zonden en smarten, dat wij er mee spelen kunnen, als vonden wij het aanstonds op allen hoek der straten weer. Wie is getuige van den weemoed eener menschheid, die geprangd wordt in den boezem door een duister besef van onvrede met haar God, die niet beeft van heilige aandoening bij de stille majesteit van dezen zang des vredes? En gij zoudt dezen zang willen leeren, al dartelend en beuzelend, hoofd en hart van ijdelheden vol? Niet alzoo, mijne Br. en Z. De bruid, die haren bruidegom tegemoet treedt, bloost van ontroering en zalige zielsverrukking. In trouwe, der ziele, die zich wil verliezen in de omarming van haar Bruidegom, als Hij haar van vrede fluistert, misstaat iets van die ingetogenheid niet. Trouwens, hoe wijkt alle oppervlakkigheid, waar wij met den wezenlijken God en Zijn recht te doen krijgen! Indien gij voor God, Die uwe nieren proeft, dezen luiden toon des jubels wilt psalmen, zoo zal de Geest des Heeren aan het

Digitized by Google

orgel uws gemoeds eerst een schokkend klagen ontlokken, door de laagste, diepste toetsen aan te raken. Zeker, de Borg uwer zielen bedekt u met Zijne gerechtigheid, maar zegt mij, hebt gij reeds wezenlijk in uwe naaktheid geloofd? Zeker, Christus is, indien gij van Hem zijt, opgewekt om uwe rechtvaardigmaking, maar zijt gij reeds, door het geloof, éene plante met Hem geworden in de gelijkmaking Zijns doods? Indien niet, gij kùnt voor uw besef geen vrede bij God hebben, en zoo gij hem zegt te hebben, gij misleidt uzelven. Vrede bij God is alleen mogelijk, indien gij gelooft in de gerechtigheid van Christus. En gelooven in de gerechtigheid van Christus kunt gij alleen, indien gij gelooft in uwe eigene ongerechtigheid. Als gij wezenlijk gelooft, dat gij, gijzelf, ongerechtig zijt, en het zelf nimmermeer kunt terechtbrengen, en verdoemelijk ligt voor God, en, in eeuwigheid, staat het aan uzelven, tot geen vrede bij God zult komen; als gij dat niet maar zegt of nazegt, maar wezenlijk gelooft, zóo, dat gij uzelven binnen in u verbrijzeld hebt, op uw eigen ik den dood hebt geschreven, en het opgeeft voor uw God; mijn broeder, dan heb ik in last, u in den Naam des Heeren aan te zeggen, dat gij zult opstaan uit uwe ellende en met los-

Digitized by Google

gemaakte tong vroolijk zult roemen, want dan h e b t gij vrede bij God, en wordt gij in deze ure geroepen, zulks met alle heiligen saam te bekennen, Gods ontferming tot lof. „De verzekerdheid", zoo zeggen onze kerken, „spruit niet uit eenige bijzondere openbaring, zonder of buiten het Woord geschied, maar uit het geloof der beloften Gods, die Hij in Zijn Woord zeer overvloedig tot onzen troost geopenbaard heeft". Hier is zulk eene belofte, die gij gelooven moogt; God de Heilige Geest getuige met uwen geest, dat gij haar deelachtig zijt!

Voorts, M. Br., staat naar de verzekerdheid des geloofs in steeds meerdere mate, opdat gij te vaster den vrede bij God, dat „onbedrieglijk pand der eeuwige heerlijkheid", genieten moogt in uwe zielen. Ik kan, om de kortheid des tijds, slechts wenken geven. De vrede bij God is onbestaanbaar met de ongerechtige gezindheden van uw hart, gelijk uit de woorden zelve van onzen tekst blijkt. En daarom gebied ik u in den Naam van mijn Zender, dat gij op voet van onvrede zult leven met uzelven, met de wereld, met de zonde, met Satan. Tegen die alle zult gij vromelijk strijden, gij zult ze in 's Heeren kracht overwinnen. Indien gij met hen vrede houdt, daar zal duisternis komen

Digitized by Google

over uwe ziel en het zal u kwalijk gaan, want God zal tegen u komen strijden. Als gij de zonde weer gaat aanhangen, God zal van u scheiden, opdat gij van haar gescheiden wordt. Broeders, indien gij den vrede liefhebt, blijft in den Heere Christus, in Wien gij de gerechtigheid hebt, die voor God bestaat, uit het geloof.

Ik heb ook een woord Gods aan u, die hier met een leugen op de lippen, in het hart, voor Gods aangezicht zijt verschenen. Gij loopt wel met de Zionieten mee, maar kwaamt nog nooit tot de belijdenis uwer ongerechtigheid. Gij zijt geen Zioniet, maar een geveinsde. God kent u, al kent gij Hem niet. Hij heeft geen vrede met u, al roemt gij ijdellijk van vrede bij Hem. Maar Hij wil vrede met u maken. Daarom wijst Hij er u in deze ure op, dat, wie den schijnvrede der wereld en der zonde najaagt, wel honig vindt, zoeten honig, maar hij haalt hem van de doornen. De honig is zoet, maar weet, dat straks de doornen u bitter zullen worden. Verlaat daarom uwe slechtigheid, gelooft in den Heere Jezus Christus, en bekeert u, dus doende, van uwe onverschilligheid of valsche gerustheid tot den waren „vrede bij God".

Broeders en Zusters, God, Die rijk is in barm-

Digitized by Google

hartigheid, roept u allen, voor het eerst of bij vernieuwing, op, om vrede met Hem te maken. Och, of gij allen de vlakte des velds verlaten wildet, in 's Heeren kracht, waarop gij ligt neergeworpen om uwer zonden wille, om uwer ongerechtigheid wille, om dezen Vasten Burcht des geloofs te beklimmen, van waaruit gij alle aanvallen van den boozen vijand uwer zielen vrijelijk belachen kunt, met al zijne en zijner trawanten dreigementen moogt spotten, en al zijn geschut zult achten voor stoppelen. Want bergen zullen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijne goedertierenheid zal van u niet wijken en het verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer. A m e n.

Digitized by Google

De Tent van Lamech

Psalm 147 : 6.
Lezen: Psalm 49.
Psalm 49 : 5, 7.
Psalm 17 : 7, 8.
Psalm 19 : 7.

Geliefden in onzen Heere Jezus Christus!

Aan de zuidkust van Engeland wordt in onze dagen een treffend treurspel afgespeeld. Daar vindt ge, temidden van de krijtrotsen, een burcht, bewoond door den vroegeren koning van Frankrijk, (althans in zijn nageslacht), die verbannen is van zijn vaderland, verstooten van den troon. De omwenteling heeft hem zijne kroon ontnomen! Maar wel verre van zich in dit zijn lot te kunnen schikken, gaat de gekroonde van weleer nog voort, zich eene ingebeelde kroon op het hoofd te plaatsen. Omgeven door al de pracht van eene schitterende hofhouding, vaardigt hij zijne bevelen voor Frankrijks staats- en legerbestuur uit. En al

Digitized by Google

is hij in geen enkel opzicht meer met koninklijke macht bekleed, toch stelt hij zich, door deze en meer andere dingen, nog altijd aan, als ware hij een koning.

Juist hierin, M. G., is die onttroonde koning van Frankrijk een beeld van heel de menschheid. Ook die menschheid is eenmaal, naar het bestel des Heeren, met koninklijke macht bekleed geweest. Temidden van heel de rijke schepping Gods geplaatst, had zij het bevoorrechtend bevel ontvangen: „Vervult de aarde en onderwerpt haar; en hebt heerschappij over de visschen der zee en over het gevogelte des hemels en over al het gedierte, dat op de aarde kruipt". Maar om der zonde wil is die koninklijke kroon haar van het schuldig hoofd gerukt, werd zij onttroond en van uit de woonplaats der eere verdreven. Maar sinds heeft zij zich, nu bijkans zestig eeuwen lang, aangesteld, als had zij nog te heerschen, als ware nog altoos harer de macht om te heerschen over de krachten en machten der natuur. En gelijk weleer vaardigt zij als koninginne haar bevelen uit. En gelijk weleer omringt zij zichzelve met een hofstoet, die beantwoordt aan koninklijke eischen. En, ditmaal niet gelijk, maar anders dan weleer, zoekt zij in al heur machtsbetoon ten dezen

Digitized by Google

niets dan eere voor zichzelf. In eene wereld van leugen en bedrog offert zij wierook voor den mensch, die in staat is, naar hij meent, om in eigen kracht zichzelf een paradijs te scheppen, waarin hij zalig zijn zal naar de begeerte van zijn hart.

De Heilige Schrift verhaalt ons van de eerste rookwolken dezer offers, van de gezindheid der eerste offeraars, van het oordeel Gods over deze offerande. En het is goed, dat de kerk van Christus ook op dat deel des Woords acht geve, opdat zij zich de tegenstelling met de wereld te beter bewust worde, of, bij verflauwing van de grenzen tusschen haar en de onverzoende menschheid, op verscherping van die grenzen bedacht zij.

Gij vindt het woord onzer overdenking voor deze ure in

GENESIS 4 : 16—24.

16 En Kaïn ging uit van het aangezicht des Heeren, en hij woonde in het land Nod, ten oosten van Eden.

17 En Kaïn bekende zijne huisvrouw, en zij werd bevrucht, en baarde Hanoch; en hij bouwde eene stad, en noemde den naam dier stad, naar den naam zijns zoons, Hanoch.

18 En aan Hanoch werd Hirad geboren, en Hirad gewon Mechujaël, en Mechujaël gewon Methusaël, en Methusaël gewon Lamech.

19 En Lamech nam zich twee vrouwen: de naam van de eerste was Ada, en de naam van de andere Zilla.

Digitized by Google

20 En Ada baarde Jabal: deze is geweest een vader dergenen die tenten bewoonden en vee hadden.
21 En de naam zijns broeders was Jubal: deze was de vader van allen die harpen en orgelen handelen.
22 En Zilla die baarde ook Tubal-Kaïn, eenen leermeester van allen werker in koper en ijzer. En de zuster van Tubal-Kaïn was Naëma.
23 En Lamech zeide tot zijne vrouwen Ada en Zilla: Hoort mijne stem, gij vrouwen Lamechs, neemt ter oore mijne rede: voorwaar, ik sloeg wel eenen man dood om mijne wonde, en eenen jongeling om mijne buile;
24 want Kaïn zal zevenvoudig gewroken worden, maar Lamech zeventigmaal zevenmaal.

Reeds bij den eersten oogopslag hebt gij bespeurd, M. G., dat hier sprake is van het Kaïnitisch geslacht. Dat wordt u hier in zijne levensuitingen geteekend tegenover degenen, die uit Seth zullen spruiten. En gij weet, dat wij hier te doen hebben met de algemeene tegenstelling tusschen „de kinderen der menschen" en „de kinderen Gods". Gelijk Seths nakomelingen „het volk van God" zijn, zoo representeert het Kaïnitisch geslacht de onherboren menschheid. Die menschheid wordt u in onzen tekst voorgesteld in hare ontwikkeling bij een leven buiten God en Zijnen dienst. Ik lees in dezen tekst, dat

de onherboren menschheid tracht het verloren paradijs te herwinnen;

Digitized by Google

en ik wensch, onzen tekst volgende, daaromtrent een drietal opmerkingen te maken:

1°. deze poging is alleszins verklaarbaar;

2°. deze poging wordt echter in eene verkeerde richting geleid;

3°. deze poging loopt principieel uit op verwerping van den Christus Gods.

I.

Van Kaïn kent gij de droeve historie. Hij heeft, als eerstgeborene, wel veel vernomen van zijne ouders, dat zijne ziel met bitter wee vervullen moest. En bij die namelooze ellende, welke zijn deel was vanwege zijne geboorte uit Adams lendenen en Eva's schoot, had hij zoo schrikkelijk een wee over zijne ziel getogen door die bittere zonde van den broedermoord. In bittere benauwdheid des gemoeds vlucht hij weg, weg voor de menschen en weg voor God; ten Oosten van het land, waar Adam en Eva gewoond hadden en nog behoorden te wonen, ten Oosten van Eden zoekt hij zich eene verblijfplaats.

Het kan mij soms verdrieten, M. G., dat de overzetters van onze zoo uitnemende Statenvertaling het ook niet van hun plicht hebben geacht, om de namen van plaatsen en personen mee te

Digitized by Google

vertalen. Hoe zou ons anders het altoos teekenachtige Oostersch ook hier toespreken. Kaïn vluchtte weg, om te wonen in het land N o d, dat wil zeggen in het land der E l l e n d e, der V e r b a n n i n g. Metterdaad, dàt was het. In Eden, en niet ten Oosten van Eden, was Kaïn's tehuis; dies is hij thans u i t l a n d i g, e l l e n d i g, vanwege zijne v e r b a n n i n g. Hij moet, instee van op 's vaders erve te vertoeven, ronddolen in een land der vreemdelingschappen. Gelijk gij, mijne broeders en zusters, want van nature wonen wij allen in het land Nod. Maar voor Kaïn's besef sprak dat nog zooveel machtiger. De doornen en distelen, zoo versch nog opgeschoten, schrijnden zijn nog niet geharden voet zooveel pijnlijker dan ze het thans den voet van een zich verhardend zondaar doen. Ons oog is reeds, helaas, gewoon aan al de wanverhoudingen in de natuur om ons heen; voor Kaïn waren ze nog in den vollen zin des woords wànverhoudingen. Onze ouders hebben ons nimmer met die levendigheid en volledigheid van het heerlijk eertijds kunnen verhalen, als waarmee in bitter zelfverwijt een Adam zijn spelenden zoon tot ernst riep, of met al den rouw van het door schuldbesef verslagen moederhart een Eva haar schreiend kindeke, al medeschreiende,

Digitized by Google

de oorzaak van beider lijden blootleî. o, Dat eenvoudige woord der Schrift, dat ons verhaalt, hoe „Adam een zoon gewon naar zijne gelijkenis, naar zijn evenbeeld", het teekent ons zoo ontzettend veel jammer, een jammer, die òns zoo weinig toespreekt, schoon hij ons aller deel is. Maar de smart, die Adam bij dat ontzettend gezicht moet aangegrepen hebben, ze heeft zich ongetwijfeld ook in Kaïns ziel weerkaatst en hem verklaard, waarom hij buiten Eden zoo allen troost moest missen. En daar kwam het geheimzinnig teeken nog bij, dat hem als een gevloekte des Heeren kenmerkte, dat een iegelijk van hem deed vlieden en hem herinnerde aan die bange uitspraak: „Gij zijt vervloekt van den aardbodem!" Naar Nod henen dus, heen naar de plaatse der Verbanning, naar de woonstee der Ellende! Hier zal hij zwervend wonen, hij en zijn geslacht; zij zullen zich steden bouwen ter vastigheid; en zonder God — het is onmogelijk — zullen zij hunne levensdagen moeten doorbrengen!

Is het wonder, M. G., dat het Kaïnitisch geslacht, wonende in dat land der Ellende, gaat trachten het er zich draaglijk te maken? Is het wonder, dat men in blinden waan zich gaat inbeelden, dat hier wel een nieuw paradijs zal te

Digitized by Google

formeeren zijn? 't Is waar, het oude paradijs, het paradijs met God, is verloren; maar is het niet te herwinnen? Kan men, ook zonder God, zichzelven niet een paradijs scheppen? Men is nu eenmaal toch in het land der Ellende; welnu, zoo zegt men, laat ons er naar jagen, om het er ons zoo gemakkelijk en aangenaam mogelijk te maken. Metterdaad, de trek naar hetgeen goed en waar en schoon is is den mensch te diep ingeschapen, dan dat hij in het land Nod zelfs niet zoeken zou naar de bereiking van dat goede en ware en schoone, dat hij m. a. w. niet jagen zou naar zijn geluk... Metterdaad, de poging van de onherboren menschheid, om zich het verloren paradijs te herwinnen, is alleszins verklaarbaar.

II.

Maar... ze wordt in eene verkeerde richting geleid. Instee van zich te vernederen en met berouw weder te keeren tot den Heere, of Hij hun ook genadig zijn mocht, wenden de Kaïnieten zich hoe langer hoe verder van God af. Van de eerste nakomelingen van Kaïn wordt ons niet veel gemeld; doorgaans slechts de namen; maar dat zijn dan ook namen, die voor eene gansche

Digitized by Google

levensbeschrijving dienst doen. De huisvrouw van Kaïn baarde hem een zoon, wiens naam hij HANOCH noemde, d. i. wijding. Met hem werd een nieuw tijdperk ingewijd: het leven der onherboren menschheid buiten God. En aan Hanoch werd HIRAD, d. i. de bezitter van steden, geboren. 's Menschen macht breidde dus uit. Kan het u bevreemden, dat in eigen schatting die mensch welhaast in macht niet zooveel meer van God verschilde? Aan Hirad wordt MECHUJAËL geboren, en Mechujaël beteekent, dat de mensch zelf God is. Snelle afloop als der wateren! Welk eene reusachtige ontwikkeling van het kwade! Maar nu zal de Heere Zijne grimmigheid toonen. En Mechujaël gewon METHUSAËL, welke laatste naam te kennen geeft: van God verdorven. Maar de mensch zal zich van God niet laten verderven, want in LAMECH, den zoon van Methusaël, staat de man van vernieuwde kracht, de jeugdig sterke op, die het buiten God wel stellen kan. Hij, de man van kracht, zàl het verloren paradijs herwinnen. Ziet, in verkrachting van het gebod des Allerhoogsten zoekt hij het pad, aan welks eindpunt de kroon van dat paradijs is opgehangen. „En Lamech nam zich twee vrouwen; de naam van de eerste was ADA, d. i. de sierlijke, de

Digitized by Google

opgesmukte, en de naam van de andere ZILLA, d. i. de spelende, met heur lange lokken". Beide dus vrouwen, die Lamech in wellustigheden en ontuchtigheden zullen doen wandelen. Van heur onreine vrucht wacht de wulpsche trotschaard zijne glorie. Is niet Jabal de naam van Ada's zoon? Een naam, die reeds zijne bestemming aanduidt, want JABAL geeft te kennen: de rondtrekkende herder. Hij is een vader geweest dergenen, die tenten bewoonden en vee hadden. Tenten en vee, herinnert het u niet aan de eerste levensbehoeften van den mensch? Eene tent ter woning en het vee ter voeding en ten deksel, is 't niet daarin, dat des levens noodzakelijk onderhoud wordt geboden? Ziet, bereids begint voor Lamech de zon van het nieuwe paradijs te gloren. Schoon hij Gods gebod verkrachtte, schoon God uit Zijnen hof was uitgesloten, aanvankelijk was er toch het begeerde geluk.

Intusschen, dat geluk was nog niet volkomen. Immers als Jabal des avonds vermoeid van de dagtaak huiswaarts keerde van achter de schapen, dan tuigde zijn loome gang en meer nog het klamme zweet, dat hem van het voorhoofd gutste, van den vloek, waarmee het aardrijk gevloekt

Digitized by Google

was door dien God, dien men haatte. Dan trok er eene wolk voorbij die paradijszon, als om het Lamech te verkonden, dat een geluk, tot zoo zwaren prijs gekocht, toch geen paradijsgeluk mocht heeten. Maar hoort, daar heeft Ada's tweede zoon, wiens naam is Jubal, schalmei en fluit gegrepen, en op het lichte maatgeluid van zijn spel verhaast zich Jubal's tred en wijkt de zorg uit Lamech's hart en trekt de wolk van voor die zon weer weg ... Bij het levensonderhoud is in het paradijs der onherboren menschheid de levensglans gekomen, door de goede zorgen van een JUBAL, wiens naam op den jubelenden citherspeler duidt, en die de vader was van allen, die harpen en orgelen handelen.

En toch — ook zoo was Lamech niet tevreden. Immers bleef nog altoos het gevaar bestaan, dat te eeniger tijd deze of gene vijandige macht in dien schoonen paradijshof binnendringen en alle geluk vernietigen zou. Dies moest men nog op levensbeveiliging bedacht wezen. Of zegt zelf, indien men bij levensonderhoud en levensglans nog beveiliging des levens voegen kon, of dan niet de volle zaligheid bereikt zou zijn, die men zich begeeren kon? Want immers, hierin bestaat heel 's levens omvang. En nu, in die

Digitized by Google

laatste behoefte komt Zilla's kind, komt TUBAL-KAÏN voorzien. Hij, de wapensmid, is ook een leermeester van allen werker in koper en ijzer. En als zoodanig heeft hij weldra niet alleen allerlei instrument voor Jabal en Jubal geleverd, maar ook aan zijnen vader het zwaard in de handen gedrukt. Dat is voldoende. Nu is het geluk volkomen. Het paradijs der onherboren menschheid is gereed. En niet zonder beteekenis wordt Lamech's eenig dochtertje NAËMA, d. i. de lieflijke geheeten. Want nu mag vrij alle zorg worden gebannen, alle vreeze worden buitengesloten, en de lieflijke vreugde houde haren intocht in het herwonnen paradijs.

Ziet, daar staat de onttroonde koning opnieuw als koning gekroond, gekroond door eigen hand en daarom gekroond tot eigen eer. Dat alles voor hem kniele! Dat zijne vrouwen zelfs hem bewonderen en aanbidden! Ziet, het ontbloote staal in de trillende hand, zingt die koning zijn „lied van het zwaard". Hoort, daar klinkt het: „Ada en Zilla! hoort mijne stem; gij vrouwen van Lamech! neemt ter oore mijne rede". Gij hebt tevoren wel gehoord van een God, Die machtig was, maar ik ben machtiger; Hij heeft aan Kaïn, onzen voorvader, nog zevenvoudige

Digitized by Google

wrake beloofd; ik heb dien God niet noodig. Zonder dien God zal ik mijzelven wel wreken, zelfs zeven en zeventig maal. Als een man mij wonden zal, ja, al zou een jongsken mij slechts een schram of buile toebrengen, ik zal hem dooden. Van nu voortaan zijn wij blij en rijk. Laat ons eten en drinken en vroolijk zijn, zoolang het heden is....

Ja, zoolang het heden is! Want weet gij, M. G., wat het ongelukkigste was? Dit, dat men slechts een ingebeeld paradijs had. Wat toch maakt een paradijs eerst waarlijk tot paradijs? Dit, dat de boom des levens er in is. En in het paradijs der onherboren menschheid werd die boom des levens gemist. De boom der kennisse des goeds en des kwaads, o ja, die tierde er welig. Maar daarmee was het nog geen paradijs. En het kon dan ook wel niet anders, of deze bouw, waarvan de eerste steen in broederbloed bezegeld was en waaraan de laatste steen in wellust en moordlust werd toegevoegd, moest wel vallen door Gods grimmigheid. En als dan ook straks de dagen vervuld worden, dan daalt God neder, en de wateren klimmen tot vijftien ellen boven den hoogsten berg, en met heel de aarde wordt ook dat paradijs der onherboren menschheid weggespoeld in den dood, en van heel de poging des menschen,

Digitized by Google

om zich buiten God om en tegen God in het verloren paradijs te herwinnen, is niets terechtgekomen, omdat die poging, hoezeer ook alleszins verklaarbaar, werd geleid in eene volstrekte verkeerde richting.

III.

De gemeente des Heeren mag deze dingen niet lezen en overwegen, zonder er nog dieper in door te dringen. Zij moet het Oude Testament zoowel als het Nieuwe lezen met het oog op haren Christus. En daarom moogt ook gij in deze ure niet rusten, eer gij hebt bekend, dat deze poging principiëel op verwerping van dezen uwen Christus uitloopt.

Of is juist in den Christus Gods niet aan u een nieuw paradijs toegezegd? Het eerste paradijs is u ontnomen vanwege uwe zonde, dat is, omdat de band tusschen God en u door u werd doorgesneden. En gij, in uw Nod omzwervende, waart machteloos om dien band weer te herstellen, niet waar? Maar daarom is uw God tot u gekomen in die verlatenheid en heeft u opgenomen met Zijne eeuwige armen der ontferming en u door den Christus weer aan Zichzelven vastgelegd. En toen, toen de macht des l e v e n s weer in uwe

Digitized by Google

ziele was gewerkt, toen is voor uw oor door den Heiligen Geest eene profetie gezongen, de profetie van den „boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijne vrucht, en de bladeren des booms zijn tot genezing der heidenen; en geene vervloeking zal er meer tegen iemand zijn".

En aldoor gaat nu op 's Heeren last de prediking uit: „Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, Ik zal hem geven te eten van den boom des levens, die in het midden van het paradijs Gods is". Christus is het, die hier spreekt. En dies moet van een iegelijk, die in eigen kracht het verloren paradijs zoekt te herwinnen, naar luid der Schrift getuigd worden, dat hij den Christus Gods verwerpt. Neen, de mensch mag, gelijk in Lamechs tent, zichzelven niet zoeken en aanbidden; hij heeft God te eeren. Neen, de mensch mag, gelijk in Lamech's tent, niet afwijken van des Heeren geboden; hij heeft God te gehoorzamen. Neen, de mensch mag, gelijk in Lamech's tent, niet wandelen naar de begeerlijkheid zijner oogen, verzorgende het vleesch tot begeerlijkheden; hij heeft voor God te leven. Wie anders doet; wie, als in Lamech's tente,

Digitized by Google

praalt op eigen kracht, wandelt op eigen wegen, zoekt naar eigen glorie en woont in eigen paradijs, — hij verzinkt in den dood. Want hij verwerpt, dus doende, den Christus Gods, weigerend zich door Hem te laten zaligen. En wie den Zoon verwerpt, verwerpt ook den Vader; die heeft het leven niet, maar komt in de verdoemenis, dat is het tegendeel van een paradijs, dat is eene plaats, waar alles besloten is onder de macht van den dood, den eeuwigen zondvloed!

Geliefden, wij vertoefden voor eene wijle in Lamech's tent; hoe zullen wij ze verlaten?

Ik hoop niet, dat van één enkelen uwer het h a r t in die tente schuilt. Toch vreeze ik. Is er niet nog deze of gene onder u, die nog altoos bezig is, zichzelf het paradijs te herwinnen? Ach, gij hebt gezien, wat die poging te beteekenen heeft. Laat er daarom van af; zingt niet langer een lied te uwer eigen eer, ook niet in vrome bewoordingen; maar laat u door dienzelfden Christus, Dien gij tot nog toe verwierpt, uitredden uit uw Nod en inleiden in den paradijshof, waarin de boom des levens bloeit.

En wie uwer bereids in dien paradijshof werden overgeplaatst, waarom vertoeft gijlieden zoo vaak

Digitized by Google

in de tent van Lamech? Waarom hunkert gij zooveel naar levensonderhoud, naar levensglans en naar levensbeveiliging, niet om die voor uwen God te besteden, maar om daarin beide uwe rust en uwen lust te zoeken? Gij moet die tent van Lamech verlaten, want in de tent van Lamech, in het paradijs der onherboren menschheid, met uw h a r t vertoevende, kunt gij niet in waarheid Christus aanbidden en verheerlijken, hetwelk te doen uw hoogste lust is, naar gij belijdt.

Laat u niet misleiden, als men u de vruchten uit dien paradijshof soms laat zien. o, Ik weet het: ze zien er zoo bekoorlijk uit voor het oog.

Maar ik weet ook, dat ze giftig zijn en tot den dood leiden. Gedenkt den zondvloed!

Ik zou daarom zeggen: Laat ons a l l e n, 'tzij voor het eerst, 'tzij opnieuw, Lamech's tent verlaten. Laat ons vlieden uit het paradijs der onherboren menschheid. Evenwel niet, zonder er iets uit meegenomen te hebben. Laat ons opladen alle de schatten, die in dezen paradijshof zijn bijeengebracht. Ziet, gemeente des Heeren, ik leid u eene andere tent binnen. Ik bedoel de tent der samenkomst onder het volk van Israel. Ook daar is vee aanwezig, — maar ze worden Gode geofferd in allerlei vorm. Ook daar zijn

Digitized by Google

harpen en orgelen, maar ze jubelen ter eere van God. Ook daar zijn zwaarden, maar ze dienen, om er de oorlogen des Heeren mee te krijgen. Ja, ook daar is alles lieflijk, maar het is de lieflijkheid van 's Heeren dienst. En ten slotte, ook daar is een lied, maar de zanger naar Gods hart zingt er niet in eigen kracht of ter eigen eere, maar hij zingt van de goedertierenheden en de kracht en de mogendheid des Heeren, en wederom getuigt hij: „Ik zal d e n H e e r e zingen, terwijl ik nog ben".

Dàt is het zalig voorspel van het heerlijk paradijs onzes Gods, dat ons geschonken is of worde door Christus onzen Heere!...

Wie ooren heeft, die hoore! A m e n.

Digitized by Google

Intree-predikatie te Berkel en Rodenrijs

1 Augustus 1897

Ps. 68 : 2.
Lezen Ef. 4 : 1—16.
Ps. 115 : 1, 6, 7.
Ps. 27 : 3, 7.
Ps. 72 : 11.

TEKST.

Denwelken Wij verkondigen, vermanende een iegelijk mensch, en leerende een iegelijk mensch in alle wijsheid, opdat wij zouden een iegelijk mensch volmaakt stellen in Christus Jezus. COL. 1 : 28.

Zoo is dan, geliefde Gemeente, de blijde dag gekomen, dat uwe oogen uwen leeraar zien. „Wie Zijnen weg wèl aanstelt, dien zal Ik mijn heil doen zien". Hoe is dit woord vervuld aan u, door Hem Die het sprak, Denzelfde, Die mij hedenmorgen in dezen Zijnen wijngaard uitgestooten heeft.

Uwe twee hoofdzonden zijn thans weggedaan,

Digitized by Google

wat evenwel voor uzelf geen oorzaak tot roemen kan zijn. Uw lof en eere, uw sieraad en kroon neem ik uit uwe hand over, om ze te leggen aan den voet van mijns Zenders troon.

En o! er bleef zooveel nog over te doen, te vragen! We willen de blijde stemming van dezen dag niet storen, maar kunnen toch een toon van smart niet onderdrukken over het feit, dat zoovelen nog achterbleven, nu een- en andermaal de gemeente terugkeerde tot de eischen van Gods Woord.

Maar de tweede terugkeer geeft ons moed. Die thans nog achterbleven, zij zullen komen in de vrijheid. Wij zullen er om bidden met elkander, en hen omstrengelen met het koord van de liefde, die er in hun hart mag leven voor het gebod en de eere des Heeren. Immers moet het lichaam van Christus, ook in zijne openbaring te dezer plaatse, volmaakt worden.

Van die volmaking spreekt ons het Schriftwoord, dat ik u voorlas en hedenmiddag in deze mijne eerste bediening des Woords kom brengen. Dit gedeelte des Woords brengt ons de boodschap des Heeren, ten eerste, aangaande de taak, die mij, zoolang het den Heere belieft, ons hier samen te laten, in uw midden wacht;

Digitized by Google

ten tweede, aangaande de wijze, waarop die taak te vervullen zij;

en eindelijk aangaande het doel, waartoe k hier kom arbeiden.

[Psalm 115 : 1, 6, 7].

I.

Hoofdsom der prediking is altoos weer: Christus onder u, de Hope der heerlijkheid. De Dienaar vervult het Woord Gods (vs. 25), door de verborgenheid te verkondigen, die verborgen is geweest van alle eeuwen en van alle geslachten, maar nu geopenbaard is aan Zijne heiligen, aan wie God heeft willen bekend maken, welke zij de rijkdom der heerlijkheid dezer verborgenheid onder de heidenen, dat n.l. voor hen evengoed als voor de Joden, de zaligheid is door Christus, ook onder hèn de Hope der heerlijkheid (vs. 26, 27).

De Dienaar heeft dus de roeping om wat reeds is, nu ook tot bewustheid te brengen, en deze heerlijkheid te doen beseffen. Hoort Paulus, als hij op eene andere plaats u zeggen zal, wat de bediening des Woords is: (2 Cor. 3 : 18) „En wij allen, met ongedekten aangezichte, de heerlijkheid des Heeren als in eenen spiegel aan-

Digitized by Google

schouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd, van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest".

Zoo is de bediening des Woords dan bediening van den Christus, want het Woord is de zelfopenbaring Gods, en deze openbaring ontvangen we niet anders dan door den Christus; méér: wij kunnen niet eenmaal het Woord bedienen uit onszelve, maar de Christus is het, Die Zichzelf bedient. De Heilige Geest zal Hem verheerlijken, want Hij zal het uit hetgeen de Christus sprak nemen, en der gemeente verkondigen (Joh. 16 : 14). En daartoe gebruikt Hij menschen, zoodat wij gezanten van Christus' wege zijn, alsof God door ons sprake, ja zoodat wij instrumenten van den Heiligen Geest en van Christus zijn. Kan mijne taak onder u dan eene andere zijn dan den Christus te prediken? Is er een ander kenmerk van de ware gezanten des Heeren? — Verstaat dit evenwel goed, mijne geliefden. Het wil niet zeggen, dat Paulus, en al Gods dienaren op Zijn voetspoor, óok van den Christus sprak. Geen ketter, geen dwaalgeest, die dat niet doet. Maar het wil zeggen, dat àl wat hij predikte, Christus was. Hij predikte Christus en anders niets. Hij wenschte niets te weten dan Jezus Christus en

Digitized by Google

Dien gekruist, hij bouwde op het fundament buiten hetwelk een ander zelfs geen fundament leggen kan, n.l. Jezus Christus, want de zaligheid is in geenen anderen. Leest zijne brieven, hoort zijne prediking, en gij zult nauwelijks drie regelen lezen, of gij hebt dien heerlijken Naam gehoord. Zal hij eene dwaling weerleggen, het kruis van Christus is Zijn eenig wapentuig. Zal hij verborgenheden ontvouwen, Jezus Christus is de sleutel; zal hij troost en moed inspreken, hij put ze uit de fontein Christi; zal hij opwekken tot heiligen wandel en godzaligheid, Jezus Christus is hem de bundel van redenen en het voorbeeld te gader. Christus is de ziel van zijn woord, de hoofdsom zijner prediking, en hij zij het eveneens bij mijnen dienst onder u. Voor Hem wil ik een goed woord bij u spreken. Ik doe het ook nu. Aanbiddelijk is Hij!

Deze heerlijkheid van den Christus wordt echter alleen gezien door hem, die zelf zijn eigen glorie wegwierp. Het is er mee, als [1]) „bij het uitgaan van een lamp of kaars voor dengene, die in den donker naar buiten ziet. Eerst zag zulk een dan niets, doordien het schelle licht nabij hem alles verdonkerde. Maar blaast hij die lamp uit en

[1]) Kuyper: Het Werk van den Heiligen Geest I blz. 254, 255.

Digitized by Google

staart hij dan maar aldoor naar 't venster, dan ziet hij in dat donker, zonder dat er iets verandert, allengs vormen en gestalten opkomen, en niet lang meer, of hij geniet in den helderen schemer. En zoo nu is het ook met Gods Woord. Zoolang hoog en schel de lamp van ons eigen inzicht in onze ziel flikkert, zien we door het venster der eeuwigheid wel soms naar buiten, maar we merken zelfs niet, dat er iets is. Het schijnt alles nevelachtig duister. Maar komt gij er eindelijk toe om die lamp van uw eigen inzicht eens uit te blazen en staart ge dan nogmaals naar buiten, dan begint van lieverleê die goddelijke wereld uit het duister voor u op te doemen, en ge merkt tot uw verwondering, dat daar, waar gij eerst niets zaagt, toch zulk een heerlijke wereld in het zachte schijnsel lag te baden".

Wil dat nu zeggen, dat de dienaar uitsluitend over den Christus mag spreken? Geenszins. Alleen reeds de vraag: Waarom is die Christus noodig? waardoor erlangen wij deel aan Hem? enz. toont ons het tegendeel; want om deze te beantwoorden, hebt gij reeds noodig, dat de Heilige Geest u Gods deugden predikt, aan 's menschen zonde ontdekt, en u in kennis stelt met de wijze, waarop Hij het heil aan de zielen toepast. En evenwel,

Digitized by Google

ook in al deze dingen is toch altoos weer het werk des Heiligen Geestes eene verkondiging van den Christus, en blijft het wachtwoord voor Zijne dienaren:

„Geef mij Jezus, of ik sterf!
Buiten Jezus is geen leven,
Maar een eeuwig zielsverderf".

Ook in dezen middag verkondig ik u dien Christus, geliefde gemeente.

Wie ben ik, dat ik gezant van Hem mag wezen!

O, ik draag de heilige geheimenissen van mijn hart niet naar buiten; maar dit is in deze ure onder u mijne betuiging, dat ik levendig gevoel, in mijzelf ganschelijk onbekwaam te wezen. En daarom, heb dank, geliefde broeder Veder, voor uw woord van dezen morgen: „Mijne genade is u genoeg, en Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht". Dat woord geeft mij kracht en moed om nu als gezant van Christus voor de gemeente te treden, en haar, met al de liefde mijner ziel, uit Gods hart toe te roepen, alsof God door mij riepe: Laat u met God verzoenen. Alleen zóó is Christus onder u de Hope der heerlijkheid; alleen zóó bereikt gij de volmaaktheid der heiligen; alleen zóó wordt gij van strijd en lijden verlost en gevoerd tot de Kerk der overwinning hierboven.

Digitized by Google

II.

Wat de wijze dezer prediking betreft, noemt Paulus ons een viertal dingen op: 1e. door vermaning, 2e. door leering, 3e. in alle wijsheid, 4e. aan een iegelijk mensch.

Het zij verre van ons, dat wij over u zouden heerschen; integendeel, willen wij, verkondigers van Christus, niets anders doen dan dienen. Het is waar, wij dienen niet de menschen of òm menschen, doch alleen om Christus' wille, maar wij dienen dan toch den Christus in het midden Zijner gemeente en zulks niet het minst door u te vermanen, d. w. z. blijkens het oorspronkelijke, door uwen wil op te wekken om het eenmaal erkende te gebruiken, door u derhalve voortdurend in de richting van den Christus te sturen, u de bekeering in Zijnen naam te verkondigen, en op uwen wil en genegenheden in te werken, om uwen lust tot des Heeren gebod aan te wakkeren.

Zal ik daartoe bij u moeite hebben, geliefde gemeente van Berkel, die reeds zooveel deedt voor het huis des Heeren en Zijnen dienst? Hoort het woord der vermaning gaarne aan. Gij weet, dat niet ik u vermane, maar Christus door mij. Zoudt gij Hem ongehoorzaam willen zijn?

„Ik vermaan Euodia en Syntyché, dat zij

Digitized by Google

eensgezind zijn in den Heere", schreef eens de Apostel; zal de twist tusschen zusteren ophouden, als dit Woord des Heeren thans door mijnen dienst tot u komt?

Indien er ongeregeldheid in uw midden is, en ik gehoorzaam het bevel mijns Zenders, Die mij toeroept: „V e r m a a n de ongeregelden!", zult gij gelooven, dat eenzelfde gezindheid mijne ziel vervullen kan, als die van den Apostel vervulde toen hij der gemeente toeriep: „Ik schrijf u deze dingen niet om u te beschamen, maar als mijne lieve kinderen vermaan ik u!"

Doch niet alleen de Kerk in 't algemeen, maar ook u allen in 't bijzonder v e r m a a n ik in deze ure, u tot deze praktijk der godzaligheid te bekennen. Het is niet genoeg tot de gemeente te behooren, en te denken, dat al hare leden wedergeborenen zijn. De Schrift en de werkelijkheid leeren ons heel andere dingen, die wij ook tot uwe bewustheid hebben te brengen. Gij moogt niet in schijn belijden, maar moet dit oprechtelijk doen. Niet slechts des Zondags moet ge belijden, maar ook op de markt van het publieke leven. Niet slechts als men u ziet, of er van merken kan, maar ook als gij alleen zijt met een alwetend God; en daarom is het, dat ik u allen vermaan,

Digitized by Google

en op het harte bind, de eere van onzen Christus te vorderen, en dies na te laten alles wat Zijnen naam oneere kan aandoen.

Wie onder u den Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid.

Na het vermanen noemt Paulus het leeren, waaronder hij verstaat het onderwijzen in 's Heeren naam van den weg, dien gij wandelen zult; het ophangen van de lampe des Woords, opdat zij schijne over uw levenspad; het u wijzen van de lijnen, waarlangs het gebod des Heeren u voeren wil; het u teekenen van het spoor van Gods heilige ordinantiën; het u verhalen van den grooten loon, welken God aan degenen, die Zijne geboden onderhouden, heeft toegezegd. Dat is mijne roeping; niet alleen wanneer ik van den kansel u dat Woord bedien, maar ook wanneer ik aan u, o zaad des Verbonds, het catechetisch onderwijs verstrek, en wanneer ik in het midden der gemeente de Heilige Sacramenten uitdeel. Ja ook wanneer ik tot u spreek in ùwe huizen en het mijne.

Eischt van mij dan niet, dat ik die beide scheiden zou. Velen willen alleen het leeren, anderen stellen slechts prijs op het vermanen. Maar wat zoudt ge van den onderwijzer zeggen, indien hij alleen

Digitized by Google

vermaande, en den kleinen niets leerde? En zou het een kenmerk van Christelijk onderwijs zijn, als hij alleen leerde en nimmermeer vermaande? Bij alle goede opvoeding, en dus ook bij die van Christus' lichaam, gaan die beide samen. Theorie zonder praktijk is ijdele theorie. Praktijk zonder theorie is losse praktijk. Wat God samengevoegd heeft, willen wij niet scheiden.

Bidt veeleer met mij, dat samen de vermaning en het onderwijs van mijne lippen u toe mogen komen in alle wijsheid.

Deze bijvoeging van den Apostel ziet allerminst op geleerdheid, zooals wel blijkt uit zijn eigen betuiging (1 Cor. 2 : 4): „Mijne rede en mijne prediking was niet in beweeglijke woorden der menschelijke wijsheid", — of zooals hij een weinig verderop zegt (vs. 13): „Niet met woorden die de menschelijke wijsheid leert". Onder „wijsheid" verstaat hij hier dan ook gansch iets anders, n.l. geestelijke tact en gevatheid, om met de zielen om te gaan. Wie onder u zijne broeikassen goed weet te verzorgen, is een wijs tuinder, ook al kan hij lezen noch schrijven. Een wijs koning is een koning die goed kan regeeren. En zoo is een wijs dienaar des Woords er een, die als een

Digitized by Google

geestelijke dokter goed de kwalen der zielen weet te onderscheiden, om dan uit de apotheek van Gods Woord het medicijn ter genezing aan te brengen.

Wat zou het u baten, of ik al voor een andere krankheid het medicijn u bood, dan waaraan gij lijdt?

Daarom is mij wijsheid van noode. En nog eens rijst met name hier de bange klacht: „Wie is tot deze dingen bekwaam?" En nogmaals ruischt het woord van dezen morgen mij in de ziel: „Mijne genade is u genoeg, en Mijne kracht wordt in zwakheid volbracht".

Gemeente van Berkel, laat de plaats van u en van uwen leeraar veel zijn aan den Troon der genade van Hem, Die wijsheid geeft, mildelijk, en niet verwijt.

En ten laatste. Het is de roeping van Gods knechten, eenen iegelijken mensch deze dingen te verkondigen. Hoezeer het hierop aankomt, blijkt wel daaruit, dat de Apostel binnen de ruimte van dit ééne vers deze uitdrukking tot drie maal toe herhaalt. Hoewel ik door de Geref. Kerk van Berkel en Rodenrijs beroepen ben, beschouw ik het volstrekt niet zoo, dat ik nu

Digitized by Google

alleen tot de Geref. zal hebben te prediken, doch dat ik door deze Kerk beroepen ben om allen dit Woord te verkondigen. Een iegelijk moge van mijnen dienst ten volle verzekerd zijn. Allen zijn welkom in dit kerkgebouw, en ik ben bereid, allen te helpen en te raden. Niet natuurlijk als zou hier bedoeld zijn: allen, hoofd voor hoofd, want dat ware onmogelijk; de meening des Apostels is eene andere; hij verstaat er onder: aan allen, zonder onderscheid. Geen mensch is te slecht voor den Christus; ledig en hongerig komen de zielen tot Hem: hoe hongeriger hoe beter, want die te verzadigen is juist Zijne eere. Het wil dus ook zeggen, dat wij niet komen met een fluweelen verkondiging voor de rijken en eene ruwe voor de armen: de boodschap is voor allen dezelfde; er is één Christus voor alle heiligen samen. Vergeet niet, dat een goed predikant nooit met zichzelf tevreden is, maar evenmin met den toestand van anderen, zoodat ge niet van mij te verwachten hebt, dat ik onder u met pluimstrijkende woorden zal omgaan.

Het is een treurige gedachte, daarbij de zekerheid te hebben, dat slechts het kleiner deel deze verkondiging zal begrijpen. Een iegelijk mensch moet dit woord hooren, doch slechts

Digitized by Google

den heiligen wordt het verkondigd in hunne harten. Velen zijn tot deze verborgenheid des Evangelies geroepen, maar weinigen uitverkoren om haar te verstaan. Dit is echter 's Heeren zaak: blind in de uitkomst gaan wij voort, ziende in het gebod, en voor elken zegen, dien God ons biedt en bieden zal, zij alle lof en prijs aan Hem gegeven, aan Hèm alleen!

III.

Het doel eindelijk der prediking wordt door den Apostel aldus omschreven: „Opdat wij zouden een iegelijk mensch volmaakt stellen in Christus Jezus". Is het doel niet de eere Gods?

Voorzeker, en ik dank er broeder Veder voor, dat hij het dezen morgen zoo uitnemend omschreef, zoo geheel uit mijn hart gegrepen: „Dit is het doel: Dat God hier op Berkel aan Zijne eere kome". Maar God komt juist aan Zijne eere, als gijlieden, als een iegelijk mensch, volmaakt wordt.

Een kind te zijn in de genade: heerlijk!

Maar gij hebt het recht niet, kinderen te blijven, gij moet volwassenen, volmaakten worden, in Christus Jezus. Dat verschilt voor de onderscheidene menschen. Het lam is reeds tot een volkomen

Digitized by Google

schaap opgewassen, als het nog verre bleef beneden de grootte van den welp van een olifant, die pas geworpen werd. Maar dat doet er niet toe. De een in meerdere, de ander in mindere mate, maar allen moeten groeien tot de wasdom hunner mate verkregen is.

En nu brengt een iegelijk, die geboren wordt, de bepaling zijner grootte met zich. Zoo ook wie wedergeboren wordt. En om nu u, die wedergeboren zijt, tot dien geestelijken groei uit te drijven, daartoe strekt mijn dienst onder u.

Volmaakt zijt gij dan nog niet. Dan begint het pas. Als gij volgroeid zijt, geldt pas het woord van den apostel: Laat ons tot de volmaaktheid voortvaren, n.l. om nu mannelijke vastheid erbij te krijgen, een gehard zijn tegen ongevallen, een gestaald worden door den ernst des levens, zóó, dat gij ten leste niet meer jongelingen zelfs zijt, maar mannen en vrouwen in Christus. Dan is Hij verheugd; daar is Zijn glorie in. Dan vloeit er in den beker Zijner verlustiging de wijn, waar Zijn ziele naar dorst, en waartoe al de arbeid aan Zijnen wijngaard heeft gediend. Wanneer de Zonne der Gerechtigheid tegen de nevelen der zonde heeft geworsteld, en eindelijk er in slaagde hunnen tegenstand te breken, en met gouden glans door

Digitized by Google

de wolken te dringen, is haar taak niet geëindigd, doch begint ze eerst recht te schitteren, doet ook het laatste wolkje deinzen voor haar glans, en geeft Gode de glorie, door thans in hare volle schoonheid te stralen.

In die volmaaktheid wordt ook uwe blijdschap volkomen. Immers ben ik geroepen u de Blijde Boodschap te verkondigen? Wast dan op in de kennis en de genade van onzen Heere Jezus Christus, gemeente van Berkel, tot gij u in Gods eeuwigen tempel verlustigt! Werkt, vaders, in uwe huisgezinnen mede aan dat heerlijk doel bij uzelven en bij uwe huisgenooten. Laat de onderwijzer der Christelijke school, (broeder Floor), dien de Heere ons in de nu verloopen week geschonken heeft, daaraan medewerken, bij zichzelven en bij de hem toevertrouwde kinderen. Werkt aan dat heerlijk doel mede, gij vooral, ouderlingen dezer gemeente, bij uzelven en bij uw huisbezoek. Ja, gij allen, werkt mede, want tevergeefs zal mijn arbeid onder ulieden zijn, indien niet gijzelven de behulpzame hand biedt, en ons, wat zeg ik? den Heiligen Geest bedroeft door ons te verhinderen in te gaan en te werken, om ook u te volmaken. Beproeft dies uzelven, onderzoekt u, of gij in het geloof zijt. Zijt niet droevig, maar blijde in uwen

Digitized by Google

God, want alle waarachtige bekeering begint wel met droefenis, doch blijft daarbij niet staan, maar vaart, door de vertroostingen Gods, voort tot de blijdschap des geloofs. Zoo heilige de God aller vertroosting u geheel en al, en stelle u heilig en onberispelijk en onbeschuldiglijk voor Hem. Indien gij maar zijt en blijft in het geloof, gefundeerd en vast, en niet bewogen wordt van de hope des Evangelies, dat gij gehoord hebt, hetwelk gepredikt is onder al de creature, die onder den hemel is, van hetwelk ik nu een dienaar geworden ben. Daartoe helpe ons de Almachtige God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, door Zijnen Heiligen Geest, Amen.

Wat mij aangaat, geliefde gemeente, onder wie ik nu den herdersstaf opneem in den naam en de vreeze des Heeren, mijne verwachting is deze, en ook een iegelijk uwer spreke met hart en mond aldus:

Och, mocht ik in die heilige gebouwen
De vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog,
Zijn lieflijkheid en schoonen dienst aanschouwen!
Hier weidt mijn ziel met een verwondrend oog.
Want God zal mij, opdat Hij mij beschutt',
In ramp en nood versteken in Zijn hut,
Mij bergen in 't verborgen van Zijn tent,
En op een rots verhoogen uit de ellend'.

Digitized by Google

Zoo ik niet had geloofd, dat in dit leven
Mijn ziel Gods gunst en hulp genieten zou, —
Mijn God, waar was mijn hoop, mijn moed gebleven!
Ik was vergaan in al mijn smart en rouw!
Wacht op den Heer, godvruchte schaar, houdt moed!
Hij is getrouw, de Bron van alle goed.
Zoo daalt Zijn kracht op u in zwakheid neer;
Wacht dan, ja wacht, verlaat u op den Heer.
(Ps. 27 : 3, 7).

TOESPRAKEN.

Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen,
Men lov' Hem vroeg en spa.
De wereld hoor', en volg mijn zangen
Met amen, amen na.
(Ps. 72 : 11).

Digitized by Google

Intree-predikatie te 's-Gravenhage

20 October 1899

Ps. 90 : 1.
Lezen: Jesaja 40.
Ps. 100 : 1, 2, 3, 4.
Ps. 132 : 5, 6.
Ps. 103 : 3.
Ps. 84 : 4, 6.

TEKST: JESAJA 40 : 28—31.

Weet gij het niet? hebt gij niet gehoord, dat de eeuwige God, de HEERE, de Schepper van de einden der aarde, noch moede, noch mat wordt? Er is geene doorgronding van Zijn verstand.

Hij geeft den moeden kracht, en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien, die geene krachten heeft.

De jongen zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen gewisselijk vallen;

maar die den HEERE verwachten, zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden; zij zullen loopen, en niet moede worden, zij zullen wandelen, en niet mat worden.

Gemeente van 's-Gravenhage, geliefde Br. en Z. in onzen Heere Jezus Christus!

Zoo is dan eindelijk de ure gekomen, dat ik, door u van Godswege naar de Hofstad geroepen, en in uw midden bevestigd, mijn dienstwerk aan

Digitized by Google

deze plaats in den naam en de kracht des Heeren gą aanvangen. Menigerlei gewaarwording ontroert in dezen stond mijn hart.

Nog is de wonde niet geheeld, die heden voor acht dagen zoo schreiend-droef geslagen werd, doordat ik scheiden moest van den onvergetelijken arbeid in een goede, degelijke dorpskerk, de eerste, die ik heb mogen dienen, en welke te dienen mij veelszins goed was. En is alzoo de smart van het verleden niet geweken, niet geweken ook is de zorge voor de toekomst. B. en Z., ik mag getuigen, dat ik vastelijk vertrouw, van God zelven herwaarts geroepen te zijn. Maar moest ik die gewisse overtuiging derven, hoe zou ik zulk eene toekomst tegemoet durven gaan? Voorwaar, nimmer heb ik begeerd, het gespeel der landelijke herdersfluit zóó spoedig te verwisselen met het dof geroffel der stedelijke trom, nimmer heb ik gewenscht, op zoo jeugdigen leeftijd en na zoo korte ervaring, van den stillen arbeid van den dorpspredikant te worden opgeroepen tot den gecompliceerden werkkring eener stadsgemeente. Maar de Heere heeft mij gedrongen, ook al was ik u voor dezen dag van aangezicht tot aangezicht ten eenen male onbekend; en al kòn noch kàn ik ten volle nagaan,

Digitized by Google

wat u toch bewogen heeft, om mij te roepen, de Heere heeft mij gedrongen, uwe roeping op te volgen.

En zoo sta ik dan voor u, als uw nieuwe dienaar, maar ik zeg: Dàt ik hier sta, het is van den Heere geschied, en het is wonderlijk in mijne oogen. Kunt gij verstaan, mijne geliefden, hoe deze godsspraak van Jesaja mij aangreep: „Weet gij het niet, hebt gij het niet gehoord, dat de eeuwige God, de HEERE, de Schepper van de einden der aarde, noch moede noch mat wordt? Er is geene doorgronding van Zijn verstand; Hij geeft den moeden kracht en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien, die geene krachten heeft. De jongen zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen gewisselijk vallen, maar die den Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen; zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden; zij zullen loopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden". Dan is onze tekstkeuze u verklaard. Maar niet alleen voor eigen nood, ook voor uw behoefte wensch ik te spreken. De Dienaar des Woords heeft het Woord van zijnen God èn tot zichzelf èn tot de gemeente te richten. Zichzelf en wie hem hooren, heeft hij te onderwijzen in den raad

Digitized by Google

zijns Heeren, welnu, met d i t woord inzonderheid weet ik, dat ik naar het hart en naar de behoefte van gansch Jeruzalem zal spreken. God te leeren kennen, is ten slotte van alle prediking het hoogste doelwit. Niet d a t God is en werkt is, het een en al, maar dat Zijn Kerk ook w e e t, door het g e l o o f, h o e God is, en h o e God werkt, alzoo is Zijn zalig en zaligend bestel. Over God wordt veel te weinig gepredikt, en toch is dit zoo noodig, want Hem te kennen is het eeuwige leven. Daarom willen wij aanstonds beginnen, naar ons beider behoefte, van Hèm te spreken. Daardoor mocht Jesaja het wankelend Israel vastzetten, dat het weer met God en Zijne wegen verzoend werd. Dàt is dienst des Woords: Bewustzijn wekken van wat is, leeren weten en verstaan den Raad des Heeren. Dat is de roeping der profetie, immers het Woord des Heeren tot bewustzijn te brengen, want uit het gehoor des Woords is het geloof; en zij spreekt totdat de dag aanlicht, en de Morgenster opga in uwe harten.

In deze ure is ons doel, tot uwe bewustheid te brengen:

J e h o v a h i s d e e e u w i g e G o d.

Daarbij ontvouwen we u: 1e. wat die deugd

Digitized by Google

der eeuwigheid Gods aangaande Zijn heilig Wezen leert; 2e. op wat wijze die deugd der eeuwigheid Gods wordt medegedeeld aan Zijne kinderen.

(Ps. 132 : 5, 6).

I.

Onze God, o Zion, is een eeuwig Wezen. Weet gij dat? Hebt gij het gehoord tot geloof, geloofd tot bevinding, bevonden tot hope? Begrijpen van deze waarheid is hier onmogelijk, en nochtans kunnen wij met onzen geest in haar dringen. Niet, natuurlijk, als gij hangen blijft in de dwaze voorstelling: „eeuwig", = zonder begin en einde. Deze voorstelling is dwaas, want wie zal als hij in Ps. 139 leest: „Leid mij op den eeuwigen weg", — daarbij denken aan den wandelenden Jood, of als hij leest in Deut. 33: „De eeuwige God zij u een woning en van onder eeuwige armen", — daarbij denken aan armen zonder begin en einde.

In Ex. 17 staat Mozes op den heuvel van Rafidim, boven den strijd van Israel met Amalek. Hij, de middelaar des Ouden Verbonds, heeft geen eeuwige armen, want wij lezen, dat de handen van Mozes zwaar werden; daarom namen zij eenen steen en leiden dien onder hem, dat hij daarop

Digitized by Google

zat, en Aäron en Hur onderstutten zijne handen; alzoo waren zijne handen gewis, totdat de zon onderging. Daartegenover zien we den Middelaar des Nieuwen Testaments, Jezus Christus, op den heuvel Golgotha, in den strijd van God tegen alle Amalekieten. En Deze draagt nu Zijn volk van onder eeuwige armen, want niemand was er, die Hem steunde in de ure der duisternis.

Zoo ziet ge, dat we het eeuwige in heel iets anders moeten zoeken, dan in de ontkenning van den tijd. Wie er iets van begrijpen wil, moet niet vragen wat het nièt, maar wat het wèl is. Gij kent het verschil tusschen een fontein en een put. Hoe heerlijk water de laatste ook hebben moge, menschelijke hand moet het er uit putten. Maar de fontein geeft haar levend water altoos van zelf op en wordt met recht onuitputtelijk genoemd. Nu zult gij nooit in de Schrift lezen, dat God een put is; de eenige uitzondering op dezen regel maakt Hooglied 4 : 15: „O, Fontein der hoven, Put der levende wateren, die uit Libanon vloeien". Maar op deze plaats staat „levende wateren" er opzettelijk bij, en werd dus het woord „put" slechts ter afwisseling gebruikt. En overal elders in de Schrift leest ge herhaaldelijk, dat God voor Zijn volk een

Digitized by Google

Fontein is, een Bron, een Springader, enz.

Leest nu, mijne Geliefden, na deze toelichting vs. 28, en gij zult er iets van verstaan, dat Jehovah noch moede, noch mat wordt, en dat er geene doorgronding is van Zijn verstand. En als er dan bijgevoegd wordt: „de Schepper van de einden der aarde", — is dat dan niet om u te herinneren, dat (volgens Rom. 1 : 20) beide Gods eeuwige kracht en goddelijkheid, van de schepping der wereld aan, uit de schepselen verstaan en doorzien worden?

En zoo is 't nu niet alleen in de schepping, maar ook in het genadewerk, want de eeuwige God wordt hier genoemd de HEERE, Jehovah, Ik zal zijn, Die Ik zijn zal, de naam bij uitnemendheid, die, naast andere, ook deze ontsluiting van het Goddelijke Wezen brengt, dat Hij in Zich de kracht bezit, om Zich te handhaven, om te blijven, Die Hij is, om niet uitgeput te raken bij de tenuitvoerlegging van Zijn eeuwig raadsbesluit, om niet moede of mat te worden bij den uitbouw van Zijn Zion naar het vast bestek Zijner voorverordineering.

In natuur en in genade samen dus, is de God, Dien wij dienen, een eeuwig Wezen, d. w. z. Hij is de Onuitputtelijke, Onvermoeibare, die van

Digitized by Google

slapen noch sluimeren weet, maar integendeel den moeden kracht geeft, en de sterkte vermenigvuldigt dien, die geene krachten heeft, derhalve, de Fontein aller goeden. Buiten Hem geen leven, wijl geen levenskracht, buiten Hem geen zaligheid, wijl geen sterkte tot zaligheid. Van Hem alle goede gave, van Hem alle volmaakte gifte. Bij Hem, en bij Hem alleen de Levensbron. Daarom is Hem te kennen het Eeuwige Leven, d. w. z. het leven dat niet uitgeput raakt. Hem te volgen brengt op den eeuwigen weg, dat is niet een weg zonder einde, maar een weg, die niet teleur stelt, een weg die immermeer gebaand is, een weg die in zich besluit de belofte van het doel der reize.

Zoo wordt Jeruzalem waarlijk getroost, zoo wordt naar zijn hart gesproken, wijl het van zichzelf af en op God wordt gewezen. In zichzelf wordt het afgebroken, ten einde in den Heere gebouwd te worden. Deze troost geldt niet voor wie zelf nog krachten heeft, geldt niet voor wie nog niet vermoeid en belast geworden is, maar voor Jeruzalem, dat is voor het arme en ellendige volk, dat zijn betrouwen geworpen heeft op den Naam des HEEREN, als den God der eeuwigheid. „Als ik zwak ben, dàn ben ik machtig", zeide

Digitized by Google

Paulus, daarom hebben wij een welbehagen in zwakheden, ja, roemen zelfs daarin, opdat de eeuwige krachten Gods in ons geopenbaard mogen worden.

God is niet na te rekenen. Er is geene doorgronding van Zijn verstand. Ondoorzoekelijk zijn Zijne wegen, onnaspeurlijk Zijn oordeelen. Wie heeft den zin des Heeren gekend, die Hem zou onderrichten; ja meer nog, duister zijn Gods wegen altoos: Gods weg is dus voor ons verborgen, maar — en merkt op deze tegenstelling — nimmer is onze weg verborgen voor Hem, want Gode zijn al Zijne werken van eeuwigheid bekend. Waarom zegt gij dan, o bestreden volk van God: „Mijn weg is voor den Heere verborgen en mijn recht gaat van mijnen God voorbij?" Weet gij het niet, dat de eeuwige God noch moede noch mat wordt? Vraag niet, dat ik u uw leven verklare. Dat kan ik niet. Wanneer God achter het klavier des uitspansels plaats neemt en met ontzaglijke majesteit de toetsen der wolken bespeelt, wie zegt dan niet met Job: Wie zou den donder Zijner mogendheden verstaan? Veel meer nog geldt dit, mijne broeders en zusters, voor het werk der genade in uw eigen leven en in de geschiedenis der volken. Neen, God, den oppersten

Digitized by Google

Kunstenaar des ganschen levens begrijpen, kunnen wij niet, maar Hem aangrijpen, in de deugd van Zijn eeuwigheid, als den Oceaan aller zaligheden, dat vermag het geloof. En dan blijven alle raadselen onopgelost, en de vragen bestormen de ziele, maar achter het gordijn der zienlijke dingen beluistert ons hart ook voor ons samenleven die heilige muziek... en in stille aanbidding echoot het in onze ziel: Keer weder mijne ziel, tot uwe rust, want die God heeft u welgedaan.

II.

Is zoo vers 28 en 29 verstaan, dan komen we thans tot vers 30 en 31, die ons beschrijven op wat wijze die deugd der eeuwigheid Gods aan Zijne kinderen wordt medegedeeld.

Aanstonds moet ge de overgeleverde voorstelling opzij zetten, dat we zouden kunnen spreken van mededeelbare en onmededeelbare eigenschappen Gods; deze tegenstelling is onjuist, want alle deugden Gods zijn tot op zekere hoogte mededeelbaar, gelijk hier aanstonds voor „de eeuwigheid" reeds blijkt. Niet alleen toch staat hier, dat deze deugd Gods mededeelbaar is, maar zelfs dat zij metterdaad is en wordt medegedeeld, hoewel natuurlijk naar schepselen maat en op schepselen wijze.

Digitized by Google

Ge moet dit goed verstaan. In het beeld Gods, dat geheel op den mensch is afgestempeld, is ook de eeuwigheid eene onmisbare trek, waarom dan ook de Prediker getuigt, dat God de eeuw in ons hart heeft gelegd, en Ps. 81 : 16 ons de verzuchting Gods doet beluisteren: Och, dat Mijn volk naar Mij gehoord had, hunlieder tijd zou eeuwig geweest zijn. Maar door de zonde is deze heerlijkheid teloor gegaan en is de tijd over ons leven gaan heerschen met zijn booze en verderfelijke macht, waarom dan ook van het rijk der heerlijkheid geprofeteerd wordt, dat er eens geen tijd meer zijn zal. Door de macht van den tijd, zegt vers 30 terecht: de jongen zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen gewisselijk vallen. Door de zonde zijn wij van den Springader des levens afgesneden, en hebben wij ons bakken uitgehouwen, die uit den aard der zaak uitputbaar zijn, ja, nog sterker: gebrokene bakken, die geen water meer kunnen houden. Vandaar dat we voortdurend het verschijnsel weer waarnemen, dat bloot natuurlijke kracht op den langen duur geen stand houdt. Om dit duidelijk te zeggen, noemt onze tekst het voorbeeld der jongelingen, immers altoos het beeld van het toppunt der kracht?

Digitized by Google

En zie daartegenover nu de genade, welke aan Jeruzalem wordt bewezen. God is in het midden van haar, daarom zal zij niet wankelen. Hij, de Vader der eeuwigheid is haar levensfontein. En Immanuël, God met ons, is sterker dan alle schepselen, wijl Hij ook waarachtig, eeuwig God is. Deze Christus herstelt bij Zijne uitverkorenen het beeld Gods, dat zij door de zonde verloren hadden, en daarin dus ook den wezenstrek der eeuwigheid. Hoort Hem slechts roepen: Ik geef hun het eeuwige leven; wie Mij volgt, zal in eeuwigheid niet wankelen, maar zal het licht des levens hebben. En dit kan Hij zeggen, wijl Hij den dam der zonde wegsloeg, die ons van de hoofdbron afsloot.

Wel hem, die dit ervaart. Hij is gelukzalig voor tijd en eeuwigheid. En opdat ook gij dit ervaren zoudt, wordt het u in het Woord verkondigd en bid ik u in den Naam des Heeren, dat gij Hem zult toelaten door Zijnen Geest aan u te werken. Zoo menigeen wil dat niet; daarom spreekt onze tekst van degenen die den Heere verwachten, en herinnert u dus, hoe noodzakelijk het is, dat gij God zoekt, zult gij de kracht vernieuwen en u verheugen in de vreugde des heils. Wie dit in ernste doet, zal de vervulling dezer belofte

Digitized by Google

ontvangen, al moet hij niet meenen, dat het: Zij zullen loopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden, — beteekent, dat Gods volk hier op aarde geen geestelijke vermoeienis meer zal kennen. Hier beneden worden wij slechts de beginselen van dat eeuwige leven deelachtig; wij kennen hier slechts ten deele; het vernieuwen der kracht geschiedt in een naar hetzelfde beeld van gedaante veranderd worden van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest. Ge hebt immers wel de klachten van Godsmannen als een David, Elia, Jeremia, Petrus, Paulus e. a. beluisterd, welke zij uit hunne vermoeienis opzonden, en acht uzelven toch niet daarboven verheven; ja, hoort den Heere Jezus Christus zelven, waarachtig mensch geworden voor menschenbehoefte, doch zonder zonde, uit diezelfde moeheid worstelen in Gethsémané: „Als het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbij gaan", zoodat een engel Hem moest komen versterken. Nietwaar, als zoo de overste Leidsman onzes geloofs door bangheden en moeheden is heengegaan, dan kan ons loopen geen loopen zonder gedurige afmatting zijn: repos ailleurs, is niet alleen de leuze van Marnix, maar van al onze vaders in Christus. Zij dragen den schat dezer

Digitized by Google

eeuwigheid in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij van God en niet uit hen. Als die in alles verdrukt worden, doch niet benauwd; twijfelmoedig, doch niet mismoedig; vervolgd, doch niet daarin verlaten; nedergeworpen, doch niet verdorven; altijd de d o o d i n g van den Heere Jezus in het lichaam omdragende, opdat ook het l e v e n van Jezus in ons lichaam zou geopenbaard worden.

Van den n i e u w e n mensch geldt dat zeggen van vs. 31, gelijk vs. 30 van den o u d e n geldt. Daarin is de worsteling van het tweeërlei leven bij den enkelen Zioniet, in het Zion Gods, en in de wereld; bij d i e worsteling moet de dienst des Woords de leiding geven; daartoe ben ik ook hier gekomen, en of ge de gewenschte vrucht van dien dienst des Woords geniet, kunt ge daaraan beproeven of ge opvaart met vleugelen gelijk de arenden. De uitwendige mensch moet verdorven van dag tot dag, en de inwendige vernieuwd. Vergrijzen moge het haar, verzwakken de arm, verdonkeren het oog, doof worden het oor — maar daartegenover blijft Gods kind geestelijk groen en frisch, en draagt gewenschte vruchten in den ouderdom, om te verkondigen, dat de HEERE recht is. Ja, om al fijner te zien en al

Digitized by Google

fijner te hooren de kleuren en klanken van het Eeuwige; om al meer uit te wonen van het lichaam en in te wonen bij den Heere; om al meer te ontkomen aan den strik des vogelvangers, en op te varen met vleugelen gelijk de arenden naar den hooge, waar het eigenlijke leven is, verborgen met Christus in God.

Verwacht ook gij den Heere?

Als den Eeuwige?

Ik mag u niet van mij laten gaan, dan na u op de keerzijde van den tekst gewezen te hebben. Als gij Hem niet verwacht, niet als den Eeuwige kent, dan verwacht Hij nochtans u, dan kent die Eeuwige niettemin u, doch in Zijnen toorn. Ook in Zijnen toorn is Hij eeuwig. Wat niet zeggen wil een toorn zonder begin of einde, doch een onuitputtelijke toorn, een oceaan van rampzaligheid, een niet te stillen toorn, gramschap bij gramschap, eeuwig vuur, dat nooit uitgebluscht wordt.

Bekeert u dan, nòg zijt gij in het heden der genade. Laat u moede maken, opdat ge van uit de ellende uwer zondeschuld tot den Christus vlucht, Die ze alleen van u kan overnemen en u met God verzoenen.

En het volk des Heeren kenne en verkondige

Digitized by Google

steeds meer en luider deze deugd zijns Gods. Daartoe stelle de Heere ook mij ten zegen aan deze plaats. Laat mij Zijn werk in uw midden mogen werken, en alzoo plaats maken voor den lofzang uit Ps. 103 : 3:

Loof Hem, die u vergunt uw zielsverlangen,
En 't goede tot verzading doet ontvangen.
Uw jeugd vernieuwt gelijk eens arends jeugd.
De Heer doet recht, is heilig in Zijn richten.
Treft iemand druk, Hij wil dien druk verlichten,
En hart en mond vervullen met Zijn vreugd.

TOESPRAKEN.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ORANJE, C
Uit de nalatenschap van
Ds. C. Oranje

889
0 63u

Digitized by Google

Digitized by Google